

MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

**ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE ODBORNÉ VZDELÁVANIE
NA STREDNÝCH ZDRAVOTNÍCKYCH ŠKOLÁCH**

**ŠTUDIJNÝ ODBOR: 5361 M PRAKTICKÁ SESTRA
5361 N PRAKTICKÁ SESTRA**

Vydalo Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky pod číslom S-22461-2023-OZV
s účinnosťou od 1. septembra 2023 začínajúc 1. ročníkom.

Názov: Štátny vzdelávací program pre odborné vzdelávanie na stredných zdravotníckych školách v študijnom odbore: **5361 M PRAKTICKÁ SESTRA; 5361 N PRAKTICKÁ SESTRA**

Spracovali: prof. PhDr., Mgr. Monika Jankechová, PhD., PhDr. Dana Zvalová, PhD. a členovia Rady Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky pre tvorbu a hodnotenie štátnych vzdelávacích programov odbornej prípravy vzdelávania pre zdravotnícke študijné odbory na stredných zdravotníckych školách.

Spolupracovali: vybraní učitelia stredných zdravotníckych škôl v Slovenskej republike: PhDr. Stanislava Cuperová, PhDr. Kvetoslava Drozdíková, PhDr. Monika Hermanová, PhDr. Lídia Hrivňáková. Mgr. Stella Jančiová, Mgr. Slávka Knapčoková, Mgr. Mária Lacková, PhDr. Oľga Lišuchová, Mgr. Zuzana Macková, PhDr. Erika Micháľková, Mgr. Jarmila Psotová, PhDr. Dana Stachurová, PhD, PhDr. Miroslava Sekulová, Mgr. Margita Snováková, PhDr. Karin Sýkorová, PhDr. Anna Šimášková, PhDr. Zuzana Šípošová, PhDr. Beáta Urbanová, PhDr. Iveta Vidi, PhD.

Vydanie: 3. revidované

Text neprešiel jazykovou úpravou

Účinnosť: od 1. septembra 2023 začínajúc 1. ročníkom.

OBSAH

1 ÚVOD DO ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU.....	5
1.1 FUNKCIA ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU.....	5
1.2 ŠTRUKTÚRA ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU.....	6
2 CIELE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA.....	7
3 ZÁKLADNÉ PODMIENKY NA REALIZÁCIU ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU.....	8
3.1 ORGANIZAČNÉ PODMIENKY NA VÝCHOVU A VZDELÁVANIE V JEDNOTLIVÝCH FORMÁCH VZDELÁVANIA.....	8
3.2 FORMY PRAKTICKÉHO VYUČOVANIA.....	9
3.3 SPÔSOB A PODMIENKY PRIEBEHU A UKONČOVANIA VZDELÁVANIA NA STREDNÝCH ZDRAVOTNÍCKYCH ŠKOLÁCH, VYDÁVANIE DOKLADU O ZÍSKANOM VZDELANÍ.....	9
3.4 POVINNÉ MATERIÁLNO-TECHNICKÉ A PRIESTOROVÉ ZABEZPEČENIE.....	10
3.4.1 Normatív minimálneho priestorového a materiálno-technického vybavenia pre odborné vzdelávanie v škole:.....	11
3.5 PODMIENKY NA ZABEZPEČENIE BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ.....	17
3.6 PERSONÁLNE PODMIENKY.....	17
4 OSOBITOSTI A PODMIENKY VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO - VZDELÁVACÍMI POTREBAMI.....	21
5 CHARAKTERISTIKA ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU ŠTUDIJNÉHO ODBORU: 5361 M PRAKTICKÁ SESTRA A 5361 N PRAKTICKÁ SESTRA	22
5.1 POPIS VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	22
5.2 ZÁKLADNÉ ÚDAJE PRE ÚPLNÉ STREDNÉ ODBORNÉ VZDELANIE - 5361 M PRAKTICKÁ SESTRA	23
5.3 ZÁKLADNÉ ÚDAJE PRE POMATURITNÉ KVALIFIKAČNÉ ŠTÚDIUM - 5361 N PRAKTICKÁ SESTRA	24
5.4 POŽIADAVKY ZDRAVOTNEJ SPÔSOBILOSTI NA UCHÁDZAČA	25
6 PROFIL ABSOLVENTA	26
6.1 CELKOVÁ CHARAKTERISTIKA ABSOLVENTA	26
6.2 Kľúčové kompetencie	27
6.3. ODBORNÉ KOMPETENCIE	29
7 UČEBNÉ PLÁNY ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	35
7.1 RÁMCOVÝ UČEBNÝ PLÁN PRE 4-ROČNÝ ŠTUDIJNÝ ODBOR.....	35
7.1.1 Učebný plán pre odbornú zložku vzdelávania 4-ročný študijný odbor.....	36
7.1.2 Poznámky k rámcovému učebnému plánu a k učebnému plánu pre 4-ročné štúdium	37
7.2 RÁMCOVÝ UČEBNÝ PLÁN PRE 2-ROČNÉ POMATURITNÉ KVALIFIKAČNÉ ŠTÚDIUM - DENNÉ	40
7.3 RÁMCOVÝ UČEBNÝ PLÁN PRE 2-ROČNÉ POMATURITNÉ KVALIFIKAČNÉ ŠTÚDIUM - EXTERNÉ, VEČERNÉ	40
7.3.1 Poznámky k rámcovému učebnému plánu a k učebnému plánu pre 2-ročné pomaturitné kvalifikačné štúdium v dennej a externej - večernej forme.....	40
8 VZDELÁVACIE OBLASTI	43
8.1 ODBORNÉ VZDELÁVANIE	43
8.2 VZDELÁVACIE ŠTANDARBY ODBORNÉHO VZDELÁVANIA	43
8.3 UČEBNÉ OSNOVY ODBORNÝCH PREDMETOV	43
LATINSKÝ JAZYK.....	44
ANATÓMIA A FYZIOLOGIA.....	48
PATOLÓGIA	55
PREVENTÍVNE LEKÁRSTVO	62
ORGANIZÁCIA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	67

PRVÁ POMOC.....	73
PSYCHOLÓGIA, PEDAGOGIKA A PROFESIJNÁ KOMUNIKÁCIA.....	78
ZDRAVOTNÍCKA ETIKA.....	84
ZDRAVIE A KLINIKA CHORÔB	89
OŠETROVATELSTVO	101
OŠETROVATEĽSKÉ TECHNIKY	117
ADMINISTRATÍVA A ZDRAVOTNÍCKA DOKUMENTÁCIA	129
OŠETROVATEĽSKÁ STAROSTLIVOSŤ	134
PRÍLOHOVÁ ČASŤ	140
PRÍLOHA 1.....	140
VYMEDZENIE POJMOV V ŠTÁTNO M VZDELÁVACOM PROGRAME	140
PRÍLOHA 2.....	146
ODPORÚČANÉ POSTUPY NA KONTROLU A HODNOTENIE ŽIAKOV	146
PRÍLOHA 3.....	149
ODPORÚČANÉ ZÁSADY PRE TVORBU ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	149
PRÍLOHA 4.....	152
ODPORÚČANÉ EDUKAČNÉ ZDROJE A DIDAKTICKÁ TECHNIKA	152

1 ÚVOD DO ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Odborné vzdelávanie a príprava smeruje k získaniu kľúčových, všeobecných a odborných kompetencií, ku komplexnejším a prakticky zameraným vedomostiam a zručnostiam, ktoré umožnia rozvoj a celkový úspech jednotlivcov na základe vlastnej aktivity, sebauvedomenia a spolupráce nielen v známych situáciách, javoch a problémoch, ale aj v nových podmienkach ich riešenia a aplikácie.

1.1 FUNKCIA ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Štátny vzdelávací program (ďalej len „ŠVP“) pre odborné vzdelávanie a prípravu (ďalej len „OVP“) vymedzuje požiadavky štátu o zameraní, obsahu a výsledkoch OVP pre daný zdravotnícky študijný odbor. **ŠVP je:**

- a) štátom vydaný kurikulárny dokument, ktorý vymedzuje povinný obsah výchovy a vzdelávania a záväzné požiadavky na vzdelávanie na danom stupni vzdelania pre daný zdravotnícky študijný odbor – vzdelávacie výstupy, ktoré musí žiak a účastník výchovy a vzdelávania (ďalej len „žiak“) po ukončení štúdia dosiahnuť a preukázať,
- b) záväzný dokument, ktorý sú školy povinné rešpektovať a rozpracovať do svojich školských vzdelávacích programov,
- c) otvorený kurikulárny dokument, ktorý sa bude podľa potrieb a požiadaviek inovovať.

ŠVP je postavený na týchto **princípoch:**

- a) znížený dôraz na obsah vzdelávania, zvýšenie dôrazu na požadované kompetencie a výsledky vzdelávania,
- b) podpora autonómie a zodpovednosti škôl, pluralitného vzdelávacieho prostredia a vytvorenia konkurenčného prostredia medzi školami,
- c) rozvoj individuality každého jednotlivca,
- d) dôraz na požadované kľúčové kompetencie pre výkon povolania,
- e) akcent na cieľovú kvalitu osobnosti žiaka ako potenciálneho zamestnanca,
- f) podpora zvýšenia kvality a efektivity vzdelávania vo vzťahu k rešpektovaniu vzdelávacích potrieb, študijných predpokladov, reálnych vzdelávacích podmienok, špecifických potrieb trhu práce v regiónoch škôl, dosiahnutých výsledkov práce školy, umožnenie rýchlych a potrebných inovácií, zlepšenie pedagogického a sociálneho prostredia,
- g) posilnenie odbornej a pedagogickej zodpovednosti a autonómie učiteľov,
- h) záväzný podklad pre tvorbu školských vzdelávacích programov.

Cieľom ŠVP je:

- a) pripraviť žiakov na úspešný a zmysluplný osobný, občiansky a pracovný život,
- b) usilovať o lepšie uplatnenie absolventov škôl na trhu práce,
- c) pripraviť absolventov na ďalšie vzdelávanie.

ŠVP pre odborné vzdelávanie v zdravotníckom študijnom odbore vydáva a zverejňuje Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky po prerokovaní so zamestnávateľmi a stavovskou organizáciou podľa vecnej pôsobnosti k príslušnému študijnému odboru: Slovenskou komorou medicínsko-technických pracovníkov.

1.2 ŠTRUKTÚRA ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

ŠVP v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“) stanovuje:

- a) názov vzdelávacieho programu,
- b) ciele výchovy a vzdelávania v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- c) profil absolventa vo vzťahu k požiadavkám zamestnávateľov - kvalifikačné požiadavky, t. j. vzdelávacie výstupy,
- d) vzdelávacie oblasti,
- e) vzdelávacie štandardy,
- f) charakteristiku odboru vzdelávania, jeho dĺžku, formu výchovy a vzdelávania, vyučovací jazyk,
- g) stupeň vzdelania a príslušnú úroveň Slovenského kvalifikačného rámca a Európskeho kvalifikačného rámca, ktorý sa dosiahne absolvovaním vzdelávacieho programu (SKKR/EKR) a medzinárodnej štandardnej klasifikácie vzdelávania (ISCED),
- h) podmienky prijímania uchádzača na štúdium,
- i) formy praktického vyučovania,
- j) rámcové učebné plány,
- k) pedagogicko-organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie v jednotlivých formách výchovy a vzdelávania,
- l) spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní,
- m) povinné personálne zabezpečenie,
- n) povinné materiálo-technické a priestorové zabezpečenie výučby,
- o) podmienky na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní,
- p) osobitosti výchovy a vzdelávania detí so zdravotným znevýhodnením, žiakov so zdravotným znevýhodnením, detí s nadaním a žiakov s nadaním, v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania,
- q) osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov,
- r) zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov.

2 CIELE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Cieľom výchovy a vzdelávania je umožniť žiakovi v súlade so školským zákonom:

- a) získať kompetencie, a to najmä v oblasti komunikačných schopností, ústnych spôsobilostí a písomných spôsobilostí, využívania informačno-komunikačných technológií, komunikácie v štátnom jazyku a cudzom jazyku, matematickej gramotnosti a kompetencie v oblasti prírodných vied a technológií, k celoživotnému učeniu, sociálne kompetencie a občianske kompetencie, podnikateľské schopnosti a kultúrne kompetencie,
- b) ovládať aspoň jeden cudzí jazyk a vedieť ho používať,
- c) naučiť sa správne identifikovať a analyzovať problémy a navrhovať ich riešenia a vedieť ich riešiť,
- d) rozvíjať manuálne zručnosti, tvorivé, umelecké, psychomotorické schopnosti, aktuálne poznatky a pracovať s nimi v oblastiach súvisiacich s nadväzujúcim vzdelávaním alebo na trhu práce,
- e) posilňovať úctu k rodičom a ostatným osobám, ku kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám štátu, ktorého je občanom, k štátnemu jazyku, k materinskému jazyku a k svojej vlastnej kultúre,
- f) získať a posilňovať úctu k ľudským právam a základným slobodám a zásadám ustanoveným v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
- g) pripraviť sa na zodpovedný život v slobodnej spoločnosti, v duchu porozumenia a znášanlivosti, rovnosti muža a ženy, priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami náboženskej tolerancie,
- h) naučiť sa rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť a celoživotne sa vzdelávať, pracovať v skupine a preberať na seba zodpovednosť,
- i) naučiť sa kontrolovať a regulovať svoje správanie, starať sa a chrániť svoje zdravie vrátane zdravej výživy a životné prostredie a rešpektovať všeludské etické hodnoty,
- j) získať všetky informácie o právach dieťaťa a spôsobilosť na ich uplatňovanie.

3 ZÁKLADNÉ PODMIENKY NA REALIZÁCIU ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Pre vzdelávanie v súlade s týmto ŠVP je nevyhnutné vytvárať vhodné realizačné podmienky. Podkladom na ich stanovenie sú základné požiadavky všeobecne platných právnych predpisov, normatívo materiálo-technického a priestorového vybavenia škôl, vyplývajúce z cieľov a obsahu vzdelávania v danom odbore vzdelávania. Iba ucelený, vzájomne sa podmieňujúci komplex požiadaviek umožní vytvoriť optimálne vzdelávacie prostredie.

3.1 ORGANIZAČNÉ PODMIENKY NA VÝCHOVU A VZDELÁVANIE V JEDNOTLIVÝCH FORMÁCH VZDELÁVANIA

Výchova a vzdelávanie v zdravotníckom odbore **5361 M praktická sestra a 5361 N praktická sestra** sa zameriava na kvalifikovanú prípravu zdravotníckych pracovníkov pre oblasť ošetrovateľskej starostlivosti u poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Obsah a štruktúra vzdelávacieho programu poskytuje široký odborný profil, ktorý je zárukou prípravy absolventov schopných samostatne vykonávať základné ošetrovateľské, asistentské a administratívne činnosti v oblasti ošetrovateľskej starostlivosti. Výchova a vzdelávanie sa v zdravotníckom odbore praktická sestra organizuje **dennou formou štúdia alebo externou formou štúdia**.

Externá forma štúdia sa uskutočňuje len ako večerná a je organizovaná pravidelne niekoľkokrát v týždni v rozsahu 15 hodín týždenne.

Z hľadiska jeho použitia pre cieľové skupiny vzdelávacej sústavy Slovenskej republiky je vzdelávanie určené pre:

- absolventov základných škôl formou 4-ročného denného štúdia,
- absolventov stredných škôl s maturitou formou 2-ročného denného pomaturitného kvalifikačného štúdia,
- absolventov stredných škôl s maturitou formou 2-ročného externého - večerného pomaturitného kvalifikačného štúdia.

Podmienky prijatia ustanovuje všeobecne záväzný právny predpis. Absolventi tohto vzdelávacieho programu získajú úplné stredné odborné vzdelanie alebo postsekundárne vzdelanie. Výstupným dokladom o získanom vzdelaní je maturitné vysvedčenie a dodatok k vysvedčeniu o maturitnej skúške.

Súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov v stredných zdravotníckych školách sú exkurzie a kurzy, ktoré sú uvedené v učebnom pláne školského vzdelávacieho programu; súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov v stredných zdravotníckych školách môže byť aj školský výlet. Vzhľadom na požadované vedomosti a zručnosti absolventov efektívne využívať možnosti výpočtovej techniky, môže škola realizovať pre žiakov v študijných odboroch poskytujúcich úplné stredné odborné vzdelanie alebo postsekundárne vzdelanie, vzdelávacie aktivity zamerané na získanie niektorého medzinárodne uznávaného certifikátu potvrdzujúceho úroveň dosiahnutých vedomostí a zručností v oblasti počítačovej gramotnosti. Vzdelávacie aktivity je možné organizovať vo výchovno - vzdelávacích zariadeniach alebo v inom vzdelávacom zariadení, ktoré určí škola.

3.2 FORMY PRAKTICKÉHO VYUČOVANIA

Praktické vyučovanie je neoddeliteľnou súčasťou odborného vzdelávania a prípravy v stredných zdravotníckych školách. Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie si požadovaných praktických zručností a činností. Hlavnými formami praktického vyučovania pre zdravotnícke študijné odbory sú: praktické cvičenia v laboratórnych podmienkach (v odborných učebniach) v škole a odborná prax, t. j. odborná klinická prax, vykonávaná priebežne a súvisle na pracoviskách praktického vyučovania v zdravotníckych zariadeniach, v zariadeniach sociálnych služieb a v iných zariadeniach. Praktické vyučovanie sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov.

Na praktických cvičeniach a odbornej klinickej praxi sa žiaci delia do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa všeobecne záväzných právnych predpisov nasledovne: na praktických cvičeniach je najviac 11 žiakov v skupine a na odbornej klinickej praxi je počet žiakov v skupine najviac 7 v dennej forme a 8 v externej forme štúdia. Počet žiakov na jedného učiteľa sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi.

3.3 SPÔSOB A PODMIENKY PRIEBEHU A UKONČOVANIA VZDELÁVANIA NA STREDNÝCH ZDRAVOTNÍCKYCH ŠKOLÁCH, VYDÁVANIE DOKLADU O ZÍSKANOM VZDELANÍ

Úspešným absolvovaním školského vzdelávacieho programu, ktorý vychádza z tohto ŠVP, môže žiak získať úplné stredné odborné vzdelanie, ak úspešne ukončil posledný ročník najmenej štvorročného programu odboru vzdelávania v strednej odbornej škole. Odborné vzdelávanie a príprava sa ukončuje maturitnou skúškou. Cieľom maturitnej skúšky je overenie vedomostí, zručností a kompetencií žiakov v rozsahu učiva určeného katalógom cieľových požiadaviek, ktoré sú zároveň vzdelávacími štandardmi tohto ŠVP. Vo všeobecnosti sa maturitná skúška skladá z internej a externej časti. Externá časť maturitnej skúšky sa koná formou písomného testu. Interná časť maturitnej skúšky v jednotlivých predmetoch maturitnej skúšky okrem jej písomnej formy sa môže konať ústnou formou, praktickou formou, predvedením komplexnej úlohy alebo umeleckého výkonu, obhajobou komplexnej odbornej práce, projektu alebo úspešnej súťažnej práce, realizáciou a obhajobou experimentu alebo kombináciou uvedených foriem. Odborná zložka maturitnej skúšky sa člení na teoretickú a praktickú časť. Praktická časť odbornej zložky maturitnej skúšky sa vykonáva ako praktická realizácia a predvedenie komplexnej úlohy, obhajoba vlastného projektu, realizácia a obhajoba experimentu, obhajoba úspešnej súťažnej práce alebo predvedenie umeleckého výkonu. V pomaturitnom štúdiu sa zohľadňuje nadväznosť na príslušný študijný odbor. Maturitná skúška sa koná v riadnom alebo mimoriadnom skúšobnom období v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Maturitná skúška sa koná pred maturitnou komisiou.

Úspešným absolvovaním školského vzdelávacieho programu, ktorý vychádza z tohto ŠVP, môže absolvent získať úplné stredné odborné vzdelanie, ak úspešne ukončil posledný ročník najmenej dvojročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej odbornej škole v nadväzujúcej forme pomaturitného štúdia. Odborné vzdelávanie a príprava sa ukončuje maturitnou skúškou. Cieľom maturitnej skúšky je overenie vedomostí, zručností a kompetencií žiakov v rozsahu učiva určeného katalógom cieľových požiadaviek, ktoré sú zároveň

vzdelávacími štandardmi tohto ŠVP. Skúška sa skladá z teoretickej a praktickej časti odbornej zložky. Skúška sa koná v riadnom alebo mimoriadnom skúšobnom období v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a koná sa pred maturitnou komisiou. Pomaturitné kvalifikačné štúdium sa ukončuje odbornou zložkou maturitnej skúšky, ktorá nebola súčasťou predtým vykonanej maturitnej skúšky.

Klasifikácia žiaka na maturitnej skúške je vyjadrená stupňom prospechu alebo percentom úspešnosti. Celkové hodnotenie vychádza z klasifikácie písomnej, praktickej a ústnej časti. Dokladom o získanom vzdelaní a zároveň o získanej kvalifikácii je vysvedčenie o maturitnej skúške a dodatok k vysvedčeniu o maturitnej skúške.

3.4 POVINNÉ MATERIÁLNO-TECHNICKÉ A PRIESTOROVÉ ZABEZPEČENIE

V ŠVP sú vo všeobecnej rovine vymedzené základné podmienky na realizáciu školského vzdelávacieho programu a je úlohou školy, aby tieto podmienky nielen akceptovala, ale ich podrobnejšie konkretizovala vo vlastnom školskom vzdelávacom programe (ďalej len „ŠkVP“) podľa potrieb a požiadaviek konkrétneho študijného odboru, aktuálnych cieľov a reálnych možností.

Povinnosťou škôl je dodržať a splniť normatív priestorovej, materiálnej a prístrojovej vybavenosti pre tie študijné odbory, pre ktoré bol ŠVP schválený. Špecifické vybavenie odborných učební a laboratórií je nutné pre výučbu odborných predmetov a nie je možné ho nahradiť vyučovaním na externých pracoviskách.

Všeobecné požiadavky a podmienky, podľa ktorých sa bude poskytovať tento vzdelávací program, sú nasledovné.

a) Zabezpečenie prevádzky školy

1. Školský manažment:

kancelária riaditeľa školy, kancelárie pre zástupcov riaditeľa školy, kancelária pre ekonomický úsek, príručný sklad s odkladacím priestorom, sociálne zariadenie, zasadacia miestnosť.

2. Pedagogickí zamestnanci školy:

zborovňa pre rokovania pedagogickej rady, kabinety pre učiteľov.

3. Nepedagogickí zamestnanci školy:

kancelárie pre sekretariát a správcu, priestory pre obslužný personál (údržba, upratovanie a pod.), príručný sklad s odkladacím priestorom, archív.

4. Hygienické priestory, sociálne zariadenia, šatne.

5. Sklady učebných pomôcok a didaktickej techniky.

6. Knižnica.

7. Priestory pre záujmovú a spoločenskú činnosť žiakov a zamestnancov školy.

8. Spoločenská miestnosť.

b) Makrointeriéry

1. Školská budova.

2. Školský dvor.

3. Školský internát (môže byť zabezpečený zmluvne).

4. Školská jedáleň a kuchyňa (môžu byť zabezpečené zmluvne).

c) Vyučovacie interiéry

- a) Klasické triedy - učebne pre teoretické vyučovanie vybavené didaktickou technikou.
- b) Učebňa informatiky.
- c) Odborné učebne pre teoretické a praktické vyučovanie vybavené didaktickou technikou, a pomôckami:
 - odborná učebňa pre predmet anatómia a fyziológia,
 - odborná učebňa pre predmet prvá pomoc,
 - odborná učebňa pre predmet psychológia, pedagogika a profesijná komunikácia a predmet zdravotnícka etika,
 - odborná učebňa pre predmet administratíva a zdravotnícka dokumentácia,
 - 2 odborné učebne pre predmet ošetrovateľské techniky.
- d) Telocvična (môže byť zabezpečená zmluvne).

d) Vyučovacie exteriéry

1. Školské ihrisko.

e) Zmluvné pracoviská

Podmienky praktického vyučovania – odbornej klinickej praxe v zdravotníckych zariadeniach a v zariadeniach sociálnych služieb sú jednoznačne písomne dohodnuté na základe zmluvy uzatvorenej podľa zákona č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Pri praktickom vyučovaní v odbornej učebni, v zdravotníckych zariadeniach a v zariadeniach sociálnych služieb sú nutné osobné ochranné pracovné prostriedky (odev a obuv).

3.4.1 Normatív minimálneho priestorového a materiálno-technického vybavenia pre odborné vzdelávanie v škole:

Odborná učebňa pre predmet: ANATÓMIA A FYZIOLÓGIA

Vybavenie	Minimálny počet pre jednu učebňu
Anatomicko-fyziologické zobrazenia všetkých sústav, schémy	cca 20 ks
Trojrozmerné modely anatomických štruktúr, orgánov a ich funkcií	cca 20 ks
Ďalšie špecifické pomôcky pre jednotlivé študijné odbory (napr.: CD a DVD nosiče o prevencii, diagnostike, priebehu a terapii jednotlivých stavov a ochorení, operačných zákrokov, využití pomôcok a pod.	
Prezentačná technika – dataprojektor, notebook, plátno, monitor	á 1 ks

Odborná učebňa pre predmet: PRVÁ POMOC

Zostava pomôcok a vybavenie	Minimálny počet pre jednu učebňu
Figurína dospelého na kardiopulmonálnu resuscitáciu s možnosťou elektronickej kontroly s počítačovým vyhodnotením priebehu kardiopulmonálnej resuscitácie v tlačenej forme	1 ks
Figurína dojatá na kardiopulmonálnu resuscitáciu s elektronickým vyhodnocovacím zariadením na kontrolu správnosti vykonávanej resuscitácie	1 ks
Figurína na nácvik uvoľnenia cudzieho telesa z dýchacích ciest určená na nácvik spriechodnenia dýchacích ciest úderom do chrbta a stlačením brucha pri dusení sa cudzím telesom	1 ks
Celotelová figurína s traumatickými poraneniami; táto sa nevyžaduje, ak figurína dospelého na kardiopulmonálnu resuscitáciu má vymeniteľné časti, ktoré obsahujú aj traumatické poranenia	1 ks
Vybavená lekárnica	1 ks
Spotrebný materiál: Zdravotnícky materiál a pomôcky na precvičovanie poskytovania prvej pomoci postihnutému v simulovaných podmienkach	pre každého žiaka
Odborná literatúra týkajúca sa poskytovania prvej pomoci	1 ks
Didaktická technika najmenej na úrovni dátového projektoru s počítačom	1 ks

Odborná učebňa pre predmet: OŠETROVATELSKÉ TECHNIKY

Vybavenie	Minimálny počet pre jednu učebňu
ekologická tabuľa – fixky	1 ks
stoličky	11 ks
katedra + stolička	1/1 ks
umývadlo	1 ks
skrinka na lieky	1 ks
skriňa na pomôcky	2 ks
štandardná posteľ s bočnicami	1 ks
špeciálna posteľ	1 ks
nočný stolík	2 ks
detská posteľ	1 ks
modely dospelého	1 ks
modely dieťaťa	3 ks
prebalovací stôl	1 ks
dojčenské váhy	1 ks
stolík na pomôcky	2 ks
preväzový stolík	1 ks
vozik na čistú a špinavú bielizeň	1 ks
zástena	1 ks
schodíky k posteli	1 ks
stolička k posteli	2 ks
jedálenský stolík	2 ks
OBVÄZOVÝ MATERIÁL A OBVÄZOVÁ TECHNIKA	
obväzový materiál (rôzne druhy)	pre každého žiaka
dlahy	5 ks
STAROSTLIVOSŤ O POMÔCKY	
dezinfekčné prostriedky - rôzne druhy a formy	1 ks z každej formy
čistiace prostriedky	1 ks
kefy, prachovky, pomôcky na umývanie	1ks z každého druhu
vedro	2 ks
POMÔCKY NA STAROSTLIVOSŤ O POSTEĽ A POLOHOVANIE PACIENTA	
paplóny	2 ks
vankúše	2 ks
návleky na paplóny	6 ks
návleky na vankúše	6 ks
plachty	8 ks
plachty na detskú posteľ	4 ks
gumovky	2 ks
antidekubitné pomôcky – rôzne druhy	2 ks z každého druhu
polohovacie pomôcky	5 ks
debničky	2 ks
rebríček	2 ks
uzdička	2 ks
hrazdička	2 ks
POMÔCKY NA PODÁVANIE JEDLA PACIENTOM	

jedálenská súprava	1 ks
príbor sada	1 ks
špeciálne poháre a pomôcky na pitie	2 ks
kompletná sada na kŕmenie dojčiat	1 ks
rôzne sušené mlieka a čaje	1 ks z každého druhu
nasogastrické sondy	2 ks
POMÔCKY NA HYGIENICKÚ STAROSTLIVOSŤ O CHORÝCH	
osobná bielizeň pre pacienta	6 ks
detská bielizeň pre dojča	6 ks
súbor pomôcok na hygienickú starostlivosť o dojča, vanička z PVC, krajčírsky meter	1 ks
umývadlo z PVC	2 ks
nafukovací bazénik na umytie vlasov	1 ks
uteráky, osušky	5 ks
sušič na vlasy	1 ks
toaletný košík kompletne vybavený na hygienickú starostlivosť o dutinu ústnu, vlasy, nechty, uši, oči, potreby na holenie	2 ks
POMÔCKY NA VYPRÁZDŇOVANIE CHORÝCH	
podložná misa	2 ks
močová fľaša	2 ks
izbové WC	1 ks
klystírová súprava, rektálne rúrky (rôzne veľkosti)	2 ks
Janettova striekačka	2 ks
pomôcky na ošetrovanie kolostómii - rôzne	2 ks z každého druhu
absorpčné pomôcky (rôzne druhy)	2 ks z každého druhu
rôzne druhy močových katétrov, zberné vrecká	4 ks z každého druhu
POMÔCKY NA SLEDOVANIE A ZÁZNAM FYZIOLOGICKÝCH FUNKCIÍ	
tlakomer (rôzne druhy)	5 ks z každého druhu
fonendoskop	5 ks
teplomer (rôzne druhy)	5 ks z každého druhu
EKG prístroj	1 ks/3učebne
osobná váha	1ks
POMÔCKY NA ODBER BIOLOGICKÉHO MATERIÁLU NA VYŠETRENIE	
močový pohár a samolepiace vrecká pre odber moču u detí	3 ks
zberná nádoba na moč	2 ks
urometer, odmerný valec	2 ks
diagnostické indikátory	1 balenie
špeciálne odberové sady na moč, krv, stolicu, spútum, výtery	pre každého žiaka
glukomer	1 ks
súbor pomôcok na odber kapilárnej a venóznej krvi	pre každého žiaka
Kussmaulova sonda	1 ks
duodenálna sonda	1 ks
súprava na výplach žalúdka	1 ks
gumová zástera	1 ks
POMÔCKY NA PODÁVANIE LIEČIV PER OS DOSPELÝM A DEŤOM	
liekovky	2 ks
dávkovač liečiv	1 ks

rozdeľovač liekov	1 ks
ukážky liečiv všetkých foriem	2 ks z každej formy
POMÔCKY NA APLIKÁCIU LIEČIV NA KOŽU A DO TELOVÝCH DUTÍN	
rôzne druhy aplikátorov a liečiv	1 ks z každého druhu
POMÔCKY NA APLIKÁCIU TEPLA, CHLADU, SVETLA	
biopton	1 ks
solux, horské slnko, gélové vrecká na aplikáciu tepla a chladu, termofory	1ks z každej pomôcky
POMÔCKY NA APLIKÁCIU INJEKCIÍ	
rôzne druhy striekačiek a ihiel	pre každého žiaka
súbor pomôcok na aplikáciu injekcií	pre každého žiaka
POMÔCKY NA APLIKÁCIU LIEČIV CEZ DÝCHACIE CESTY	
inhalátor elektrický	1 ks
inhalačný nástavec	1 ks
aplikátor kyslíka (rôzne druhy)	1 ks z každého druhu
kyslíková fľaša – stojan	1 ks
odsávačka	1 ks
POMÔCKY NA PREVÄZY RÁN	
základné inštrumentárium sada	1 ks
drény a drenážne systémy	1 ks z každého druhu
špeciálne druhy preväzového materiálu	2 ks z každého druhu
lukasterikové a stericlinové vrecká	2 ks z každého druhu
ADMINISTRATÍVA ZDRAVOTNÍCKA DOKUMENTÁCIA	
zdravotnícka dokumentácia	1 ks z každého druhu
ĎALŠIE POMÔCKY	
emitné misky	6 ks
podnosy	6 ks
spotrebný materiál	pre každého žiaka

**Odborná učebňa pre predmety:
PEDAGOGIKA PSYCHOLÓGIA A PROFESIJNÁ KOMUNIKÁCIA
ZDRAVOTNÍCKA ETIKA**

Vybavenie	Minimálny počet pre jednu učebňu
POMÔCKY NA ZAMESTNÁVANIE DETÍ PODĽA VEKU	
Pomôcky na zamestnávanie novorodenca a dojčaťa	5 ks
Pomôcky na zamestnávanie batoľaťa	5 ks
Pomôcky na zamestnávanie detí predškolského a školského veku	5 ks
Pomôcky na zamestnávanie pubescentov a adolescentov	5 ks
POMÔCKY NA NÁCVIK ZDRAVOTNEJ VÝCHOVY	
Letáky a brožúry	6 ks
Odborné časopisy a odborná literatúra	6 ks
Prezentačná technika – dataprojektor, notebook, plátno, monitor	á 1 ks

**Odborná učebňa pre predmet:
ADMINISTRATÍVA A ZDRAVOTNÍCKA DOKUMENTÁCIA**

Vybavenie	Minimálny počet pre jednu učebňu
počítač, notebook	17 ks
dataprojektor	1 ks
interaktívna tabuľa	1 ks
výučbové programy napr. softvér pre ambulanciu všeobecného lekára, nemocničný informačný systém	podľa potreby
VZORY DOKUMENTÁCIE	
podací denník – skartačný protokol	1ks
skartačný protokol	1ks
objednávky	1 ks z každého druhu
dodací list	1ks
faktúra, likvidačný list faktúry	1ks
žiadanky na vyšetrenia a prepravu biologického materiálu na rtg, sono, CT. a iné	1 ks z každého druhu
zdravotnícka dokumentácia: chorobopis, dekurz, teplotná tabuľka, ošetrovateľská dokumentácia, hlásenia, PN, prijímací lístok, žiadanka na prepravu osoby/biologického materiálu, predpis stravy pre oddelenie, dodatočné hlásenie zmien v počte diét a iné	1 ks z každého druhu
tlačivá týkajúce sa chorôb podliehajúcich povinnému hláseniu	1 ks z každého druhu
tlačivá k úmrtiu, list o prehliadke mŕtveho a štatistické hlásenie o úmrtí	1 ks z každého druhu
kniha index	1 ks
štatistika hlásenia požadované matrikou a poisťovňou	1 ks
štatistické výkazy – rôzne druhy	1 ks z každého druhu
tlačivá k evidencii, inventárna kniha	1 ks z každého druhu
inventárna karta	1 ks

3.5 PODMIENKY NA ZABEZPEČENIE BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ

Vytváranie podmienok bezpečnej a hygienickej práce je organickou súčasťou celého vyučovacieho procesu, osobitne praktického vyučovania t. j. praktické cvičenia v laboratórnych podmienkach a odbornej klinickej praxe v zdravotníckych zariadeniach a v zariadeniach sociálnych služieb. Postupuje sa podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, nariadení, vyhlášok, noriem a pod.

Výchova k bezpečnosti a ochrane zdravia, hygiene práce a ochrana pred požiarom je neoddeliteľnou súčasťou teoretického a praktického vyučovania. V priestoroch určených na vyučovanie žiakov je potrebné utvoriť podľa všeobecne záväzných právnych predpisov podmienky na zabezpečenie bezpečnosti a hygieny práce. Je nevyhnutné preukázateľne poučiť žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a dodržiavanie týchto všeobecne záväzných právnych predpisov vyžadovať.

V priestoroch určených na praktické vyučovanie je potrebné podľa platných technických noriem vytvoriť podmienky na bezpečnú prácu, dôkladne a jasne oboznámiť žiakov so všeobecne záväznými predpismi o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, s technickými predpismi a technickými normami, s predpísanými technologickými postupmi, s pravidlami bezpečnej obsluhy technických zariadení, používaním osobných ochranných pracovných prostriedkov a dodržiavanie týchto všeobecne záväzných právnych predpisov kontrolovať a vyžadovať.

Pracovná činnosť v zdravotníckom študijnom odbore si vyžaduje stále a priame vedenie odborného učiteľa alebo zodpovednej osoby s príslušnou odbornou spôsobilosťou podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, pod vedením ktorej sa praktické vyučovanie vykonáva - nácvik a upevňovanie odborných pracovných činností. V priebehu praktických činností sa musia používať predpísané ochranné osobné pracovné prostriedky a pomôcky.

Odborná klinická prax v zdravotníckych zariadeniach a v ďalších zariadeniach prebieha v záujme bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov, rovnako ako aj z hľadiska ochrany zdravia pacientov/klientov a hygieny v skupinách s počtom žiakov najviac 7 v dennej forme štúdia (8 v externej forme štúdia). V odborných učebniach v škole sú skupiny s počtom žiakov v predmete ošetrovateľské techniky najviac 11.

3. 6 PERSONÁLNE PODMIENKY

Personálne zabezpečenie odborného vzdelávania

Odborná a pedagogická spôsobilosť učiteľov v odborných predmetov, ktorí realizujú ŠkVP, musí byť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Plnenie ďalších kvalifikačných predpokladov potrebných pre výkon zložitejších, zodpovednejších a náročnejších pedagogických činností sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi. Pedagogickí zamestnanci musia zabezpečiť súlad všetkých vzdelávacích a výchovných činností s cieľmi vzdelávania v danom študijnom odbore v súlade so ŠVP. Práva a povinnosti pedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich pedagogickej činnosti v rámci všeobecne záväzných právnych predpisov. Plnenie stanovenej miery vyučovacej a výchovnej

povinnosti vyplýva zo všeobecne záväzných právnych predpisov, rámcového učebného plánu a učebného plánu pre odbornú zložku vzdelávania ŠVP. Rámcové rozvrhnutie obsahu vzdelávania je východiskom pre tvorbu učebných plánov v školských vzdelávacích programoch. Stanovené vzdelávacie oblasti a ich minimálne počty hodín sú záväzné, ich dodržanie v školských vzdelávacích programoch musí byť preukázateľné.

Kvalifikačné požiadavky na učiteľov v študijnom odbore praktická sestra

Kvalifikačné požiadavky na učiteľov odborných predmetov v študijnom odbore praktická sestra				
Predmet	Odborná spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania	II. stupeň vysokoškolského štúdia v príslušnom študijnom odbore alebo študijnom programe	Odborná prax najmenej 2 roky	Doplňujúce pedagogické štúdium
Latinský jazyk		klasické jazyky - latinčina a starogréčtina		áno
Anatómia a fyziológia	lekár	všeobecné lekárstvo	áno	áno
	sestra	ošetrovatel'stvo; starostlivosť o chorých - pedagogika; starostlivosť o chorých - psychológia; učiteľ'stvo všeobecnovzdelávacích predmetov; pedagogika – ošetrovatel'stvo; učiteľ'stvo odborných predmetov pre stredné zdravotnícke školy, pedagogika s predchádzajúcim ukončením študijného odboru na SZŠ; ošetrovatel'stvo a rehabilitácia; (ďalej len „ošetrovatel'stvo“) a štátna skúška zo somatológie		
	sestra	ošetrovatel'stvo a rigorózna skúška a I. atestačná skúška		
	sestra	ošetrovatel'stvo a 3. stupeň vzdelania „PhD.“		
	fyzioterapeut	fyzioterapia a rigorózna skúška a I. atestačná skúška		
	fyzioterapeut	fyzioterapia a 3. stupeň vzdelania „PhD.“		
Patológia	lekár	všeobecné lekárstvo	áno	áno
	sestra	ošetrovatel'stvo a štátna skúška zo somatológie		
	sestra	ošetrovatel'stvo a rigorózna skúška a I. atestačná skúška		
	sestra	ošetrovatel'stvo a 3. stupeň vzdelania „PhD.“		
	fyzioterapeut			

	fyzioterapeut	fyzioterapia a rigorózna skúška a I. atestačná skúška fyzioterapia a 3. stupeň vzdelania „PhD.“		
Preventívne lekárstvo	lekár	všeobecné lekárstvo	áno	áno
	verejný zdravotník	verejné zdravotníctvo		
Organizácia zdravotníctva a sociálnych služieb	lekár	všeobecné lekárstvo	áno	áno
	zubný lekár	zubné lekárstvo		
	sestra	ošetrovatel'stvo		
	fyzioterapeut	fyzioterapia		
	verejný zdravotník	verejné zdravotníctvo		
	farmaceut	farmácia		
Prvá pomoc	lekár	všeobecné lekárstvo	áno	áno
	zubný lekár	zubné lekárstvo		
	sestra	ošetrovatel'stvo		
	zdravotnícky záchranár	urgentná zdravotná starostlivosť 1. stupeň a 2. stupeň v niektorom zdravotníckom študijnom odbore		
Psychológia, pedagogika a profesijná komunikácia	psychológ	psychológia	áno	áno
	sestra	ošetrovatel'stvo		
Zdravotnícka etika	lekár	všeobecné lekárstvo	áno	áno
	zubný lekár	zubné lekárstvo		
	sestra	ošetrovatel'stvo		
	fyzioterapeut	fyzioterapia		
	verejný zdravotník	verejné zdravotníctvo		
	farmaceut	farmácia		
Zdravie a klinika chorôb	lekár	všeobecné lekárstvo	áno	áno
	zubný lekár	zubné lekárstvo		
	sestra	ošetrovatel'stvo a štátna skúška zo somatológie		
	sestra	ošetrovatel'stvo a rigorózna skúška a I. atestačná skúška		
	sestra	ošetrovatel'stvo a 3. stupeň vzdelania „PhD.“		
	fyzioterapeut	fyzioterapia a rigorózna skúška a I. atestačná skúška		

	fyzioterapeut	fyzioterapia a 3. stupeň vzdelania „PhD.“		
Administratíva a zdravotnícka dokumentácia	sestra	ošetrovatel'stvo	áno	áno

Kvalifikačné požiadavky na učiteľov profilujúcich predmetov

Profilujúce odborné predmety v študijnom odbore praktická sestra				
Predmet	Odborná spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania	II. stupeň vysokoškolského štúdia	Odborná prax najmenej 2 roky	Doplňujúce pedagogické štúdium
Ošetrovatel'stvo Ošetrovatel'ské techniky Ošetrovatel'ská starostlivosť – odborná klinická prax	sestra	študijný odbor ošetrovatel'stvo	áno	áno

4 OSOBITOSTI A PODMIENKY VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍMI POTREBAMI

Požiadavky zdravotnej spôsobilosti na uchádzača

Do stredných zdravotníckych škôl môžu byť prijatí uchádzači, ktorých zdravotný stav posúdil a na prihláške potvrdil všeobecný lekár pre deti a dorast alebo všeobecný lekár pre dospelých. Do študijného odboru 5361 M praktická sestra a 5361 N praktická sestra môžu byť prijatí žiaci, ktorí spĺňajú zdravotnú spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania vrátane opatrení pre pracovníkov vykonávajúcich epidemiologicky závažnú činnosť podľa všeobecne záväzných právnych predpisov.

Do študijného odboru 5361 M praktická sestra a 5361 N praktická sestra môže byť prijatý aj uchádzač so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Okrem posúdenia kritérií zdravotnej spôsobilosti pre uchádzača o zdravotnícke študijné odbory podľa osobitného predpisu¹⁾ je od uchádzača so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami požadovaný odborný posudok poradenského zariadenia o spôsobilosti na štúdium na strednej zdravotníckej škole. Ak poradenské zariadenie odporučí uchádzačovi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami štúdium na strednej zdravotníckej škole a uchádzač splní podmienky úspešného prijímacieho konania, stredná zdravotnícka škola uchádzača na štúdium prijme, podľa poradia v zozname úspešných uchádzačov prijímacieho konania.

Poznámka k odkazu 1 znie:

1) Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 364/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú kritériá zdravotnej spôsobilosti pre uchádzačov o zdravotnícke študijné odbory

Špecifické poruchy učenia	Záleží od individuálneho prípadu, od typu poruchy a úrovne jej kompenzácie. Vzhľadom na vysoké nároky na štúdium žiakov je potrebné zväžiť vhodnosť štúdia pre žiakov s dyslexiou, dysgrafiou, dysortografiou, dyskalkúliou a dyspraxiou. Vhodnosť študijných odborov pre žiakov so špecifickými vývinovými poruchami učenia je potrebné konzultovať so školskými zariadeniami poradenstva a prevencie.
Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia	V spolupráci školy s územnou samosprávou a Úradom práce sociálnych vecí a rodiny možno získať pre žiakov príspevok na školské pomôcky, na cestovné, ubytovanie, stravovanie.
Mimoriadne nadaní žiaci	Výučba sa u nich môže organizovať formou individuálnych študijných plánov a programov, ktoré sa vypracujú podľa reálnej situácie. Uvedené neplatí pre odbornú klinickú prax.

5 CHARAKTERISTIKA ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU ŠTUDIJNÉHO ODBORU: 5361 M PRAKTICKÁ SESTRA A 5361 N PRAKTICKÁ SESTRA

5.1 POPIS VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

ŠVP pre študijný odbor praktická sestra má poskytnúť základný rámec, pravidlá a požiadavky pre tvorbu ŠkVP. Široké profilovanie absolventov so zameraním na kľúčové kompetencie umožňuje pripraviť žiakov na komplexné riešenie odborných problémov, ale aj na ich pohotovú adaptabilitu a prispôsobenie sa pre prácu v nových podmienkach (v závislosti od trhu práce), pre uplatňovanie nových koncepcií, metód, foriem, postupov, činností. ŠVP zahŕňa všeobecné, odborné ako aj špecifické teoretické poznatky a ich aplikáciu v praktických činnostiach pri príprave zdravotníckych pracovníkov praktických sestier - asistentov pre oblasť ošetrovateľskej starostlivosti v zdravotníckych zariadeniach a v zariadeniach sociálnych služieb. Jeho obsah a štruktúra poskytuje široký odborný profil, ktorý je zárukou prípravy absolventov schopných samostatne vykonávať ošetrovateľské, asistentské a administratívne činnosti v preventívnom, diagnostickom a liečebnom režime zdravotnej starostlivosti. Obsah vzdelania je koncipovaný tak, aby žiaci zvládli všeobecné a odborné poznatky a zručnosti na požadovanej profesionálnej úrovni nevyhnutné na získanie úplného všeobecného vzdelania a odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania praktická sestra - asistent. Tomu zodpovedá štruktúra a obsah odbornej zložky vzdelávania, vrátane odbornej klinickej praxe. Dominantnú zložku odbornej prípravy tvoria predmety teoretického a praktického zamerania, najmä ošetrovateľstvo, ošetrovateľské techniky, ošetrovateľská starostlivosť, anatómia a fyziológia, zdravie a klinika chorôb, prvá pomoc, psychológia, pedagogika a profesijná komunikácia, zdravotnícka etika. Tieto predmety prehlbujú vzťah medzi teoretickými vedomosťami a praktickým osvojovaním si profesionálnych zručností.

V teoreticko-praktickej príprave v odborných učebniach žiaci získajú základné poznatky, vždy však v súvislosti s ich praktickou aplikáciou a praktickým využitím. Vedomosti žiakov získané v teoretickom vyučovaní slúžia predovšetkým na zdôvodnenie praktických činností a postupov. Na odbornej klinickej praxi sa utvárajú, rozvíjajú a upevňujú základné odborné zručnosti v odborných činnostiach pod priamym vedením odborných učiteľov alebo odborníkov z praxe s príslušnou odbornou spôsobilosťou podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Odbornú prípravu umocňuje absolvovanie odborných exkurzií na špecializovaných pracoviskách.

Z hľadiska jeho použitia pre cieľové skupiny vzdelávacej sústavy Slovenskej republiky sa vzdelávanie organizuje formou:

- **denného 4-ročného štúdia pre absolventov základných škôl,**
- **denného 2-ročného pomaturitného kvalifikačného štúdia pre absolventov stredných škôl s maturitou,**
- **externého (večerného) 2-ročného pomaturitného kvalifikačného štúdia pre absolventov stredných škôl s maturitou.**

Absolventi tohto vzdelávacieho programu získajú úplné stredné odborné vzdelanie. Výstupným dokladom o získanom vzdelaní je maturitné vysvedčenie a dodatok k vysvedčeniu o maturitnej skúške. Absolventi štúdia sa uplatnia pri výkone zdravotníckeho povolania praktická sestra - asistent v zdravotníckych zariadeniach a v zariadeniach sociálnych služieb.

5.2 ZÁKLADNÉ ÚDAJE PRE ÚPLNÉ STREDNÉ ODBORNÉ VZDELANIE - 5361 M PRAKTICKÁ SESTRA

Študijný odbor:	5361 M praktická sestra
Forma štúdia:	Denné štúdium pre absolventov základnej školy
Dĺžka štúdia:	4 roky
Vyučovací jazyk	Štátny jazyk
Nevyhnutne vstupné požiadavky na štúdium:	Nižšie stredné vzdelanie a splnenie podmienok prijímacieho konania
Podmienky na prijatie do študijného odboru:	<p>Do študijného odboru praktická sestra môžu byť prijatí žiaci, ktorí spĺňajú zdravotnú spôsobilosť na prácu v odbore.</p> <p>Vyjadrenie lekára o zdravotnom stave uchádzača musí byť pripojené k prihláške.</p> <p>Profilové predmety na prijímacie skúšky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • slovenský jazyk a literatúra • biológia
Spôsob ukončenia štúdia:	Maturitná skúška
Doklad o získanom stupni vzdelania a o získanej kvalifikácii	<p>Vysvedčenie o maturitnej skúške a dodatok k vysvedčeniu o maturitnej skúške</p> <p>Absolvent v zmysle nariadenia vlády č. 513/2011 Z. z. o používaní profesijných titulov a ich skratiek viazucich sa na odbornú spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania v znení neskorších predpisov je oprávnený používať profesijný titul „praktická sestra - asistent“, ktorý používa osoba odborne spôsobilá na výkon odborných pracovných činností v zdravotníckom povolaní praktická sestra - asistent.</p>
Poskytnutý stupeň vzdelania	<p>Úplné stredné odborné vzdelanie</p> <p>Úroveň vzdelania ISCED: 354</p> <p>Úroveň vzdelania SKKR/EKR: 4</p>
Možnosti pracovného uplatnenia absolventa:	Praktická sestra - asistent je zdravotnícky pracovník, ktorý sa uplatní v oblasti ošetrovateľskej starostlivosti v zdravotníckych zariadeniach a v zariadeniach sociálnych služieb.
Možnosti ďalšieho štúdia:	<p>Vzdelávacie programy pomaturitného a vysokoškolského štúdia.</p> <p>Ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov podľa všeobecne záväzných právnych predpisov.</p>

5.3 ZÁKLADNÉ ÚDAJE PRE POMATURITNÉ KVALIFIKAČNÉ ŠTÚDIUM - 5361 N PRAKTICKÁ SESTRA

Študijný odbor:	5361 N praktická sestra
Forma štúdia:	Denné štúdium pre absolventov strednej školy s maturitou Externé -večerné štúdium pre absolventov strednej školy s maturitou
Dĺžka štúdia:	2 roky
Vyučovací jazyk	Štátny jazyk
Nevyhnutné vstupné požiadavky na štúdium:	Úplné stredné všeobecné vzdelanie alebo úplné stredné odborné vzdelanie a splnenie podmienok prijímacieho konania.
Podmienky na prijatie do študijného odboru:	Do študijného odboru praktická sestra môžu byť prijatí žiaci, ktorí spĺňajú zdravotnú spôsobilosť na prácu v odbore. Vyjadrenie lekára o zdravotnom stave uchádzača musí byť pripojené k prihláške. Profilové predmety na prijímacie skúšky: <ul style="list-style-type: none"> • biológia
Spôsob ukončenia štúdia:	Maturitná skúška z odbornej zložky
Doklad o získanom stupni vzdelania a o získanej kvalifikácii	Vysvedčenie o maturitnej skúške a dodatok k vysvedčeniu o maturitnej skúške Absolvent v zmysle nariadenia vlády č. 513/2011 Z. z. o používaní profesijných titulov a ich skratiek viazucich sa na odbornú spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania v znení neskorších predpisov je oprávnený používať profesijný titul „praktická sestra - asistent“, ktorý používa osoba odborne spôsobilá na výkon odborných pracovných činností v zdravotníckom povolaní praktická sestra - asistent.
Poskytnutý stupeň vzdelania	Úplné stredné odborné vzdelanie Úroveň vzdelania ISCED: 454 Úroveň vzdelania SKKR/EKR: 4
Možnosti pracovného uplatnenia absolventa:	Praktická sestra - asistent je zdravotnícky pracovník, ktorý sa uplatní v oblasti ošetrovateľskej starostlivosti v zdravotníckych zariadeniach a v zariadeniach sociálnych služieb.
Možnosti ďalšieho štúdia:	Vzdelávacie programy vysokoškolského štúdia. Ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov podľa všeobecne záväzných právnych predpisov.

5. 4 POŽIADAVKY ZDRAVOTNEJ SPÔSOBILOSTI NA UCHÁDZAČA

Do stredných zdravotníckych škôl môžu byť prijatí uchádzači, ktorých zdravotný stav posúdil a na prihláške potvrdil všeobecný lekár pre deti a dorast alebo všeobecný lekár pre dospelých. Do študijného odboru 5361 M praktická sestra a 5361 N praktická sestra môžu byť prijatí žiaci, ktorí spĺňajú zdravotnú spôsobilosť k výkonu zdravotníckeho povolania vrátane opatrení pre pracovníkov vykonávajúcich epidemiologicky závažnú činnosť podľa všeobecne záväzných právnych predpisov.

Do študijného odboru praktická sestra môže byť prijatý aj uchádzač so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Okrem posúdenia kritérií zdravotnej spôsobilosti pre uchádzača o zdravotnícke študijné odbory podľa osobitného predpisu¹⁾ je od uchádzača so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami požadovaný odborný posudok poradenského zariadenia o spôsobilosti na štúdium na strednej zdravotníckej škole. Ak poradenské zariadenie odporučí uchádzača na štúdium na strednej zdravotníckej škole a uchádzač splní podmienky úspešného prijímacieho konania, stredná zdravotnícka škola uchádzača na štúdium prijme, podľa poradia v zozname úspešných uchádzačov prijímacieho konania.

Poznámka k odkazu 1 znie:

1) Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 364/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú kritériá zdravotnej spôsobilosti pre uchádzačov o zdravotnícke študijné odbory

6 PROFIL ABSOLVENTA

6.1 CELKOVÁ CHARAKTERISTIKA ABSOLVENTA

Študijný odbor praktická sestra pripravuje zdravotníckych pracovníkov, ktorí sú spôsobilí samostatne vykonávať ošetrovateľské, asistentské a administratívne činnosti a úlohy v preventívnom, diagnostickom a liečebnom režime zdravotnej starostlivosti v zdravotníckych zariadeniach a v zariadeniach sociálnych služieb. Náročnosť zdravotníckeho povolania si vyžaduje široký všeobecný rozhľad, rozsiahle odborné vedomosti a spôsobilosti a kladie vysoké nároky na osobnostný rozvoj. Absolvent je schopný aplikovať nadobudnuté vedomosti a zručnosti v praxi, zorganizovať a zrealizovať pracovné aktivity a vyhodnotiť prácu svoju i svojich kolegov.

Dôležitou súčasťou profilu absolventa sú jeho vedomosti a spôsobilosti z oblasti starostlivosti o zdravie a jeho ochranu, z ošetrovateľskej starostlivosti, z oblasti administratívy a zdravotníckej dokumentácie a z oblasti bezpečnosti práce. V správaní absolventa dominuje tolerancia, empatia, asertivita a prosociálne správanie. Absolvent je pripravený pracovať tvorivo samostatne i v tíme, v praktickej i teoretickej činnosti, je komunikatívny, zručný v nadväzovaní a sprostredkovaní kontaktov, má kultivované vystupovanie a prejavy. Vyznačuje sa vysokým stupňom sebaregulácie a sebakontroly, schopnosťou spolupráce. Má predpoklady na ďalší odborný, profesionálny i osobnostný rozvoj, inováciu práce i prehĺbovanie vedomostí a zručností a je naklonený a otvorený novým trendom a metódam v danej profesii.

Absolvent má mať pre kvalifikovaný výkon týchto činností potrebné všeobecné vzdelanie, znalosť cudzích jazykov a široký odborný profil. Má byť dostatočne adaptabilný aj v príbuzných odboroch, schopný aplikovať nadobudnuté vedomosti a zručnosti pri samostatnom riešení pracovných problémov, schopný pracovať v tíme, aktívne komunikovať a podieľať sa na organizácii a riadení pracoviska, sústavne sa vzdelávať, ovládať dôležité výkonové zručnosti, konať v súlade s právnymi normami spoločnosti a zásadami etiky a demokracie. Zároveň je schopný uplatňovať moderné metódy, technológie a štýl práce, logické myslenie, samostatnosť, zodpovednosť a iniciatívu. Absolvent je pripravovaný v súlade s medzinárodnými štandardami (jazykové, počítačové). Má predpoklady na ďalší odborný, profesionálny i osobnostný rozvoj, inováciu práce i prehĺbovanie vedomostí a zručností. Je naklonený a otvorený novým trendom a metódam v danej profesii. Absolvent má predpoklady konať cieľavedome, rozvážne a rozhodne v súlade s právnymi predpismi spoločnosti, zásadami vlastenectva, humanizmu a demokracie. Predpokladá sa jeho schopnosť ďalšieho samostatného rozvoja a štúdia odboru na základe získaných vedomostí vo všeobecno-vzdelávacích i odborných predmetoch. Príprava je zameraná aj na ďalšie odborné vzdelávanie a vysokoškolské štúdium.

Absolvent študijného odboru je pripravený:

- realizovať plánované výkony ošetrovateľskej starostlivosti v jednotlivých fázach ošetrovateľského procesu, hlavne pri uspokojovaní bio-psycho-sociálnych a duchovných potrieb chorého, v rámci svojich kompetencií,
- spolupracovať v diagnostickom a liečebnom režime všeobecnej a špecializovanej zdravotnej starostlivosti,

- podieľať sa na prevencii,
- poskytovať odbornú prvú pomoc,
- vykonávať administratívne práce a pracovať s informačným systémom zdravotníckeho zariadenia.

Po absolvovaní vzdelávacieho programu absolvent disponuje nasledujúcimi kompetenciami:

6.2 KLÚČOVÉ KOMPETENCIE

Vzdelávanie v ŠVP v súlade s cieľmi výchovy a vzdelávania na danom stupni vzdelania smeruje k tomu, aby si žiaci vytvorili zodpovedajúce schopnosti a študijné predpoklady. Kľúčové kompetencie chápeme ako kombináciu vedomostí, zručností, postojov, hodnotovej orientácie a ďalších charakteristík osobnosti, ktoré každý človek potrebuje na svoje osobné uspokojenie a rozvoj, aktívne občianstvo, spoločenské a sociálne začlenenie, k tomu, aby mohol primerane konať v rôznych pracovných a životných situáciách počas celého svojho života. Kľúčové kompetencie ako výkonové štandardy sa v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu prostredníctvom výchovných a vzdelávacích stratégií rozvíjajú, osvojujú a hodnotia buď na úrovni školy, odboru vzdelávania alebo vyučovacieho predmetu. V súlade so Spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie ŠVP vymedzil nasledovné kľúčové kompetencie:

a) Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

Sú to spôsobilosti, ktoré sú základom pre ďalšie získavanie vedomostí, zručností, postojov a hodnotovej orientácie. Patria sem schopnosti nevyhnutné pre cieľavedomé a zodpovedné riadenie a organizovanie svojho osobného, spoločenského a pracovného života. Jednotlivci si potrebujú vytvárať svoju osobnú identitu vo vzťahu k životným podmienkam, povolaniu, práci a životnému prostrediu, spoločenským normám, sociálnym a ekonomickým inštitúciám, robiť správne rozhodnutia, voľby, opatrenia a postupy. Tieto kompetencie sú veľmi úzko späté s osvojovaním si kultúry myslenia a poznávania.

Absolvent má:

- logicky a reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia,
- porovnať formálne a neformálne pravidlá, zákonitosti, sociálne normy, morálne zásady, vlastné a celospoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje,
- identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti,
- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby,
- definovať svoje ciele a prognózy,
- určiť zdroje osobného a spoločenského života a ich očakávaný vývoj,
- zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v štátnom a cudzom jazyku

Sú to schopnosti, ktoré žiak získava za účelom aktívneho zapojenia sa do spoločnosti založenej na vedomostiach s jasným zmyslom pre vlastnú identitu a smer života, sebazdokonaľovanie a zvyšovanie výkonnosti, racionálneho a samostatného vzdelávania a učenia sa počas celého

života, aktualizovania a udržovania potrebnej základnej úrovne jazykových schopností, informačných a komunikačných zručností. Od žiaka sa vyžaduje efektívne využívať písaný a hovorený štátny a cudzí jazyk, disponovať čitateľskou a matematickou gramotnosťou, prehodnocovať základné zručnosti a sebatvoriť.

Absolvent má:

- správne sa vyjadrovať v štátnom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- spoľahlivo sa vyjadrovať v cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- riešiť matematické príklady a rôzne situácie,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov,
- kriticky hodnotiť získané informácie,
- formulovať, pozorovať, triediť a merať hypotézy,
- overovať a interpretovať získané údaje,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať s rôznymi pokročilejšími informačnými a komunikačnými technológiami.

c) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

Tieto schopnosti sa využívajú pri riadení medziľudských vzťahov, formovaní nových typov spolupráce. Sú to schopnosti, ktoré sa objavujú v náročnejších podmienkach, aj pri riešení problémov ľudí, ktorí sa nevedia zaradiť do spoločenského života. Žiaci musia byť schopní učiť sa, nažívať a pracovať nielen ako jednotlivci, ale aj v sociálne vyváženej skupine. Sú to teda schopnosti, ktoré na základe získaných vedomostí, sociálnych zručností, interkulturálnych kompetencií, postojov a hodnotovej orientácie umožňujú stanoviť jednoduché algoritmy na vyriešenie problémových úloh, javov a situácií a získané poznatky využívať v osobnom živote a povolání.

Absolvent má:

- prejavíť empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívu,
- pozitívne motivovať seba a druhých,
- pozitívne ovplyvňovať ľudí (prehováranie, presvedčovanie),
- stanoviť priority cieľov,
- predkladať primerané návrhy na rozdelenie jednotlivých kompetencií a úloh pre ostatných členov tímu a posudzovať spoločne s učiteľom a s ostatnými, či sú schopní určené kompetencie zvládnuť,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- konštruktívne diskutovať, aktívne predkladať progresívne návrhy a pozorne počúvať druhých,
- budovať a organizovať vyrovnanú a udržateľnú spoluprácu,
- uzatvárať jasné dohody,
- rozhodnúť o výbere správneho názoru z rôznych možností,
- analyzovať hranice problému,
- identifikovať oblasť dohody a rozporu,

- určovať najzávažnejšie rysy problému, rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobjších súvislostiach, kritériá pre voľbu konečného optimálneho riešenia,
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi,
- samostatne pracovať a riadiť práce v menšom kolektíve,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,
- predkladať spolupracovníkom vlastné návrhy na zlepšenie práce, bez zaujatosti posudzovať návrhy druhých,
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

6.3. ODBORNÉ KOMPETENCIE

a) Požadované vedomosti

Absolvent má splniť tieto **výkonové štandardy vedomostí** (má poznať):

- základy latinčiny a medicínskej terminológie,
- základy anatómie a fyziológie, príčiny patologických procesov v ľudskom organizme človeka, prostredníctvom ktorých pochopí stavbu, funkciu a vývoj organizmu,
- základy preventívnej medicíny, aby pochopil jednotu organizmu a prostredia v zdraví i v chorobe, aby pochopil princípy mikrobiológie, epidemiológie a hygieny prostredia,
- organizáciu a právne aspekty starostlivosti v zdravotníckych zariadeniach a v zariadeniach sociálnych služieb,
- účinnú odbornú prvú pomoc pri úrazoch a stavoch ohrozujúcich život,
- osobnosť človeka vo vývoji, v zdraví a chorobe, zvlášť jeho prežívanie, správanie a konanie, poznať seba samého, metódy a prostriedky výchovného pôsobenia na človeka,
- zásady profesijnej komunikácie,
- základné atribúty zdravia, jeho zachovania, upevňovania a obnovovania a faktory, ktoré ovplyvňujú zdravotný stav,
- základné poznatky o systémových ochoreniach,
- princípy zdravotníckej etiky,
- bio-psycho-sociálne a duchovné potreby pacienta a spôsob ich uspokojovania, základné metódy pozorovania a zbierania informácií o pacientovi v zdravotníckych zariadeniach,
- zásady správnej výživy zdravého a chorého človeka,
- teoretické vedomosti o ošetrovateľských postupoch v starostlivosti o chorého,
- teoretické vedomosti o diagnostických a liečebných postupoch v zdravotnej starostlivosti o chorého,
- teoretické vedomosti o úprave prostredia a starostlivosti o pomôcky v zdravotníckych zariadeniach a v zariadeniach sociálnych služieb,
- spracovanie a vedenie administratívy vo všeobecnej rovine, ako aj vedenie zdravotníckej dokumentácie.

b) Požadované zručnosti

Absolvent má splniť tieto **výkonové štandardy zručností** (musí byť schopný):

- dodržiavať zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- zabezpečovať dodržiavanie bezpečného prostredia osoby vrátane diéťaťa a ochranu dôstojnosti pacienta a jeho intimity pri poskytovaní ošetrovateľskej starostlivosti,
- poskytovať odbornú prvú pomoc podľa svojich odborných schopností a zabezpečiť ďalšiu odbornú pomoc,
- používať profesijnú komunikáciu.

Obväzový materiál a obväzová technika

- pripravovať obväzový materiál, zdravotnícke pomôcky a zdravotnícky materiál na sterilizáciu,
- zhotovovať obväzy jednotlivých častí tela,
- aplikovať kompresívne pomôcky na horné končatiny a dolné končatiny,
- spolupracovať s lekárom pri fixácii zlomenín horných končatín a dolných končatín.

Starostlivosť o pomôcky

- vykonávať mechanickú očistu, dezinfekciu a sterilizáciu pomôcok, prístrojov, nástrojov a zariadení,
- správne manipulovať so sterilným materiálom,
- zabezpečovať a vykonávať hygienu prostredia v súlade s hygienicko-epidemiologickým režimom,
- vykonávať kontrolu funkčnosti prístrojov, na prácu s ktorými je zaškolený,
- preberať, kontrolovať a ukladať zdravotnícke pomôcky a zdravotnícky materiál, zaisťovať ich dostatočnú zásobu, podieľať sa na kontrole expirácie liekov a zdravotníckych pomôcok.

Starostlivosť o posteľ a polohovanie pacienta

- vykonávať starostlivosť o lôžko, posteľnú bielizeň a osobnú bielizeň osoby,
- vykonávať polohovanie osoby okrem patologického novorodenca a osoby, ktorá vyžaduje špeciálnu starostlivosť pri polohovaní,
- spolupracovať pri vykonávaní polohovania osoby, ktorá vyžaduje špeciálnu starostlivosť pri polohovaní,
- vykonávať nácvik sebaobslužných činností u osoby, realizovať nácvik sedu, stoja a chôdze a prevenciu vzniku dekubitov a komplikácií z imobility,
- spolupracovať pri vykonávaní použitia obmedzovacích prostriedkov.

Podávanie jedla pacientom

- podávať jedlo, tekutiny a kŕmiť osobu s deficitom sebaobslužných činností okrem patologického novorodenca,
- sledovať bilanciu tekutín, robiť záznam, informovať o zistených odchýlkach lekára, sestru alebo pôrodnú asistentku a zabezpečovať dodržiavanie pitného režimu okrem novorodenca,
- spolupracovať s lekárom, so sestrou alebo s pôrodnou asistentkou pri sledovaní bilancie tekutín s vykonaním záznamu u novorodenca,

- manipulovať s materským mliekom a umelými mliečnymi formulami, v súlade s podmienkami uskladnenia,
- pripravovať mliečne formuly, jednotlivé dávky materského mlieka z banky materského mlieka a príkrmy v mliečnej kuchynke,
- spolupracovať pri edukácii matky zdravého novorodenca o vhodnej polohe pri dojčení,
- podávať stravu nasogastrickou sondou alebo perkutánnou endoskopickou gastrotómiou,
- osobe od šiestich rokov veku, ak je pri vedomí,
- pripravovať a podávať liečebné čaje.

Hygienická starostlivosť o chorého

- vykonávať komplexnú hygienickú starostlivosť osoby okrem patologického novorodenca a okrem prvého kúpeľa a ošetrovania novorodenca v pôrodnej sále,
- vykonávať starostlivosť o ústnu dutinu osoby vrátane osobitnej starostlivosti okrem osoby so zaistenými dýchacími cestami,
- informovať osobu alebo podpornú osobu o dodržiavaní hygienických zásad,
- pripravovať operačné pole.

Vyprázdňovanie chorých

- sledovať a starať sa o vyprázdňovanie hrubého čreva a močového mechúra osoby okrem patologického novorodenca,
- aplikovať klyzmu osobe okrem novorodenca,
- zavádzať rektálne rúrky osobe, okrem novorodenca,
- vykonávať ošetrovanie zhojenej stómie u osoby a vymieňať a vyprázdňovať zberné vrečko okrem patologického novorodenca,
- starať sa o zavedený permanentný močový katéter u osoby vrátane hygieny genitálií, dezinfekcie katétra, výmeny a vypúšťania močového vrečka okrem patologického novorodenca,
- spolupracovať pri cievkovaní močového mechúra a pri zavádzaní permanentného močového katétra.

Sledovanie a záznam fyziologických funkcií

- merať a zaznamenávať vitálne funkcie u osoby, okrem patologického novorodenca, a informovať o zistených odchýlkach lekára, sestru alebo pôrodnú asistentku,
- merať výšku a hmotnosť dospelého a dieťaťa, merať obvod hlavy a hrudníka u dieťaťa,
- informovať matku o využití dojčenskej váhy pri dojčení, ak o to matka požiada, a o používaní monitoru dychu dieťaťa,
- zhotovovať 12 zvodový EKG záznam osobe okrem novorodenca.

Odber biologického materiálu na vyšetrenie

- odoberať moč a stolicu na vyšetrenie osobe okrem patologického novorodenca a okrem vyšetrení potrebných na forenzné účely,
- spolupracovať pri odbere a vyšetrení moču a stolice u patologického novorodenca,

- odoberať a vyšetrovať orientačne moč diagnostickými prúžkami osobe, okrem patologického novorodenca, a informovať lekára, sestru alebo pôrodnú asistentku o výsledku,
- odoberať venóznú krv na vyšetrenie z periférneho cievneho systému cez jednorazový vpich osobe od šiestich rokov veku okrem odberov krvi na hemokultúru a odberov súvisiacich s podávaním transfúzných liekov a vyšetrení potrebných na forenzné účely,
- odoberať kapilárnu krv osobe okrem patologického novorodenca,
- odoberať spútum osobe okrem novorodenca,
- spolupracovať pri odbere spúta u novorodenca,
- vykonávať výtery z telových dutín osobe od šiestich rokov veku,
- spolupracovať pri výteroch z rán,
- spolupracovať pri odbere krvi a výteru u osoby do šiestich rokov veku.

Podávanie liečiv per os dospelým a deťom

- spolupracovať pri príprave a podávaní liekov do ústnej dutiny,
- kontrolovať a zaznamenávať teplotu v miestnosti, v ktorej sa uchovávaly lieky a teplotu v chladničke, v ktorej sa uchovávaly lieky a mliečne formuly.

Aplikácia liečiv na kožu a do telových dutín

- aplikovať lieky s lokálnym účinkom na kožu, do oka, do ucha, do nosa a do konečníka osobe okrem patologického novorodenca.

Aplikácia tepla a chladu

- aplikovať teplé a studené procedúry a liečivé kúpele osobe od šiestich rokov veku,
- aplikovať zábaly a obklady u osoby okrem patologického novorodenca.

Aplikácia injekcií

- podávať lieky podkožne, okrem opiátov, osobe od šiestich rokov veku,
- spolupracovať pri príprave a podávaní liekov intramuskulárne,
- spolupracovať pri starostlivosti o periférny venózný katéter,
- spolupracovať pri príprave a podávaní intravenózných liekov,
- spolupracovať pri príprave a podávaní parenterálnej výživy.

Aplikácia liečiv cez dýchacie cesty

- zabezpečovať inhaláciu a aplikovať kyslíkovú liečbu osobe, okrem novorodenca, pomocou kyslíkovej masky alebo okuliarov,
- odsávať sekréty z horných dýchacích ciest s nezaistenými dýchacími cestami u osoby okrem novorodenca,
- spolupracovať pri odsávaní sekrétov z horných dýchacích ciest u osoby so zaistenými dýchacími cestami.

Preväzy rán

- preväzovať primárne sa hojace rany osobe okrem novorodenca,

- spolupracovať pri príprave inštrumentačného stolíka, so sterilnými zdravotníckymi pomôckami a zdravotníckym materiálom,
- spolupracovať pri malých, chirurgických výkonoch a invazívnych výkonoch,
- spolupracovať pri ošetrovaní septických rán a dekubitov,
- spolupracovať pri ošetrovaní drénov a drenážnych systémov.

Starostlivosť o umierajúceho a mŕtve telo

- spolupracovať pri činnostiach súvisiacich s umieraním osoby,
- spolupracovať pri starostlivosti o mŕtve telo.

Vizita

- asistovať na vizite,
- pripravovať zdravotnú dokumentáciu na vizitu.

Psychosociálne aspekty ošetrovateľskej starostlivosti

- poskytovať informácie osobe o starostlivosti súvisiacej s uspokojovaním bio-psycho-sociálnych a duchovných potrieb,
- uspokojovať bio-psycho-sociálne a duchovné potreby osoby súvisiace so zdravím, s chorobou alebo s umieraním okrem novorodenca,
- upokojovať plačúce a nepokojné dieťa vrátane fyziologického a stabilizovaného novorodenca priamym kontaktom,
- spolupracovať pri zabezpečovaní kvality zdravotnej starostlivosti a bezpečnosti osoby,
- spolupracovať pri uspokojovaní bio-psycho-sociálnych a duchovných potrieb novorodenca.

Administratíva a zdravotnícka dokumentácia

- podieľať sa na vedení dokumentácie: spojenej s príjmom, preložením a prepustením pacienta, s hospitalizáciou pacienta a prevádzkou oddelenia (indexovanie chorobopisov a pôrodopisov, príprava sprievodných lístkov na jednotlivé vyšetrenia, triedenie a zakladanie výsledkov vyšetrení a iné),
- zaznamenávať realizované výkony do zdravotnej dokumentácie,
- pracovať s informačným systémom, zaznamenávať uskutočnené zdravotné výkony a vykazovať činnosti pre potreby zdravotných poisťovní a zdravotníckej štatistiky.

Absolvent pri ošetrovaní pacienta s vybraným ochorením má splniť tieto výkonové štandardy zručností (musí byť schopný):

- pozorovať zdravotný stav osoby, zmeny zaznamenávať do zdravotnej dokumentácie,
- zisťovať mieru sebestačnosti a potrebu pomoci pacientovi vo vykonávaní sebaobslužných činností a aktivít denného života,
- zabezpečovať výchovu pacienta k sebestačnosti a nezávislosti,
- zaznamenávať odchýlky v potrebách do dokumentácie pacienta, navrhovať riešenia a ich realizáciu,
- spolupracovať s ostatnými zdravotníckymi pracovníkmi,

- spolupracovať s lekárom, so sestrou alebo s pôrodnou asistentkou pri diagnostických výkonoch a liečebných výkonoch,
- podieľať sa na lekárskom diagnostickom pláne špecifickom pre jednotlivé lôžkové oddelenia,
- plniť úlohy vyplývajúce z plánu ošetrovateľskej starostlivosti v rámci ošetrovateľského procesu špecifickom pre jednotlivé oddelenia,
- zabezpečovať zdravotno-výchovnú činnosť, zabezpečiť poučenie pacienta o základnej starostlivosti súvisiacej s uspokojovaním jeho potrieb.

c) Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti

Absolvent sa vyznačuje:

- morálno-etickým a humánnym prístupom k ľuďom, najmä k chorým, starým, telesne a psychicky postihnutým, vychádzajúc z lásky k človeku a snahy pomáhať mu, dokázať ho akceptovať a rešpektovať pacientove práva na individualizovanú starostlivosť, účasť na nej, zabezpečiť mu súkromie, byť schopný pochopiť pacienta, prejavíť mu úctu, empatiu, útechu a emocionálnu podporu, brať ohľad na jeho osobnosť, chrániť dôstojnosť pacienta,
- trpezlivosťou, vytrvalosťou, flexibilitou, kreativitou,
- komunikatívnosťou, priateľskosťou, prosociálnym správaním,
- spoľahlivosťou, presnosťou,
- primeraným sebahodnotením, sebadisciplínou,
- emocionálnou stabilitou,
- diskretnosťou a zodpovednosťou,
- iniciatívnosťou, adaptabilitou, tvorivosťou,
- asertívnosťou, altruizmom,
- zvládaním záťažových životných a profesijných situácií,
- schopnosťou pracovať v zdravotníckom tíme i samostatne.

7 UČEBNÉ PLÁNY ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Rámcové učebné plány vymedzujú proporcie medzi všeobecným a odborným vzdelávaním a ich záväzný minimálny rozsah. Tieto plány sú východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov pre všeobecnú zložku vzdelávania ŠkVP, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov. Počty vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum. V ŠkVP sa môžu rozšíriť podľa potrieb odborov a zámerov školy z kapacity disponibilných hodín.

7.1 RÁMCOVÝ UČEBNÝ PLÁN PRE 4-ROČNÝ ŠTUDIJNÝ ODBOR

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe za štúdium	Minimálny celkový počet hodín za štúdium
Všeobecné vzdelávanie	48	1 536
Odborné vzdelávanie	74	2 368
Disponibilné hodiny	10	320
CELKOM	132	4 224
Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe za štúdium	Minimálny celkový počet hodín za štúdium
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE	48	1 536
Jazyk a komunikácia <i>slovenský jazyk a literatúra</i> <i>prvý cudzí jazyk</i>	24	768
Človek a hodnoty <i>etická výchova/náboženská výchova</i>	2	64
Človek a spoločnosť <i>dejepis</i> <i>občianska náuka</i>	5	160
Človek a príroda <i>fyzika</i> <i>chémia</i> <i>biológia</i> <i>geografia</i>	3	96
Matematika a práca s informáciami <i>matematika</i> <i>informatika</i>	6	192
Zdravie a pohyb <i>telesná a športová výchova</i>	8	256
ODBORNÉ VZDELÁVANIE	74	2 368
Disponibilné hodiny	10	320
SPOLU	132	4 224

Účelové kurzy/učivo
Kurz pohybových aktivít v prírode
Kurz na ochranu života a zdravia
Účelové cvičenia
Účelový kurz podľa výberu
Maturitná skúška

Minimálny počet týždenných hodín je 33 (rozpätie 33 – 35 hodín)

7.1.1 Učebný plán pre odbornú zložku vzdelávania 4-ročný študijný odbor

Učebný plán pre odbornú zložku vzdelávania vymedzuje záväzný minimálny rozsah odborného vzdelávania v jednotlivých študijných odboroch pripravujúcich žiakov na výkon zdravotníckeho povolania. Počty vyučovacích hodín pre povinné vyučovacie predmety a odbornú klinickú prax predstavujú nevyhnutné minimum

Poskytnutý stupeň vzdelania:	úplné stredné odborné vzdelanie
Študijný odbor:	5361 M praktická sestra
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov základnej školy

Kategoríe a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe v ročníku				
	1.	2.	3.	4.	Spolu
Teoretické vzdelávanie a praktická príprava					
latinský jazyk	1(1)	-	-	-	1(1)
anatómia a fyziológia	2	2	-	-	4
patológia	-	1	-	-	1
preventívne lekárstvo	-	-	1	-	1
organizácia zdravotníctva a sociálnych služieb	-	-	1	-	1
prvá pomoc	-	2(1)	-	-	2(1)
psychológia, pedagogika a profesijná komunikácia	-	-	2(1)	2(1)	4(2)
zdravotnícka etika	-	-	1	-	1
zdravie a klinika chorôb	1	2	2	3	8
ošetrovatel'stvo	2	2	3	2	9
ošetrovatel'ské techniky	4(4)	5(5)	-	-	9(9)
administratíva a zdravotnícka dokumentácia	-	1(1)	-	-	1(1)
Odborná klinická prax					
Ošetrovatel'ská starostlivosť	-	-	14 (14)	18 (18)	32 (32)
SPOLU	10	15	24	25	74

7.1.2 Poznámky k rámcovému učebnému plánu a k učebnému plánu pre 4-ročné štúdium

- a) Rámcový učebný plán vymedzuje proporcie medzi všeobecným a teoretickým a praktickým odborným vzdelávaním a ich záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov pre všeobecnú zložku vzdelávania školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov. Počty vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum. V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa potrieb odborov a zámerov školy z kapacity disponibilných hodín.
- b) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 33 hodín a maximálne 35 hodín, za celé štúdium minimálne 132 hodín, maximálne 140 hodín. Počet hodín v zátvorke udáva počet hodín cvičení z celkového počtu týždenných vyučovacích hodín predmetu. Výučba v študijných odboroch sa realizuje v 1., 2. ročníku v rozsahu 33 týždňov, v 3. ročníku v rozsahu 34 týždňov, vrátane 4-týždňovej súvislej odbornej klinickej praxe, v 4. ročníku v rozsahu 30 týždňov (do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 32 týždňov). Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na kurz na ochranu života a zdravia a kurzy pohybových aktivít v prírode, na športovo-vzdelávacie kurzy, na tvorbu projektov, exkurzie, atď. a v poslednom ročníku na absolvovanie maturitnej skúšky.
- c) Výučba slovenského jazyka a literatúry sa v študijných odboroch realizuje s dotáciou minimálne 3 hodiny týždenne v každom ročníku. Na školách s vyučovacím jazykom národnostných menšín, je povinnou súčasťou vzdelávacej oblasti „Jazyk a komunikácia“ predmet slovenský jazyk a slovenská literatúra (s minimálnou dotáciou 3 hodiny týždenne v každom ročníku), predmet jazyk národností a literatúra (s minimálnou dotáciou 3 hodiny týždenne v každom ročníku). Trieda sa na dvoch hodinách v týždni za celé štúdium delí na skupiny pri minimálnom počte 24 žiakov.
- d) Vyučuje sa jeden z cudzích jazykov: jazyk anglický, nemecký, francúzsky, ruský, španielsky, taliansky. Podľa potreby a podmienok školy aj ďalšie cudzie jazyky. Výučba prvého cudzieho jazyka sa v študijných odboroch realizuje minimálne v rozsahu 3 týždenných vyučovacích hodín v ročníku. Druhý cudzí jazyk sa môže vyučovať ako voliteľný predmet z časovej dotácie disponibilných hodín minimálne v rozsahu 3 týždenných vyučovacích hodín v 1. a 2. ročníku a minimálne v rozsahu 2 týždenných vyučovacích hodín v 3. a 4. ročníku. Trieda sa delí na každej hodine na skupiny pri minimálnom počte 24 žiakov.
- e) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a hodnoty“ sú predmety náboženská výchova v alternatíve s etickou výchovou. Predmety etická výchova/náboženská výchova sa vyučujú podľa záujmu žiakov v skupinách najviac 20 žiakov. Na vyučovanie predmetu etická výchova alebo náboženská výchova možno spájať žiakov rôznych tried toho istého ročníka a vytvárať skupiny s najvyšším počtom žiakov 20. Ak počet žiakov v skupine klesne pod 12, možno do skupín spájať aj žiakov z rôznych ročníkov. Na cirkevných školách je povinnou súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a hodnoty“ predmet náboženstvo (podľa konfesie zriaďovateľa). Predmet etická výchova môže škola vyučovať v rámci voliteľných predmetov.

- f) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a spoločnosť“ je predmet dejepis a občianska náuka.
- g) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Človek a príroda“ sú predmety fyzika, chémia, biológia a geografia, ktoré sa vyučujú podľa ich účelu v danom odbore.
- h) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Matematika a práca s informáciami“ sú predmety matematika a informatika celkovou dotáciou v rozsahu minimálne 6 hodín za celé štúdium, ktoré sa vyučujú podľa ich účelu v danom odbore štúdia. Výučba matematiky sa realizuje s dotáciou minimálne 4 hodiny súhrnne vo všetkých ročníkoch počas štúdia. Predmet informatika sa vyučuje povinne, ak škola nemá zavedený odborný predmet aplikovaná informatika. V predmete informatika (aplikovaná informatika) sa trieda delí minimálne na skupiny a maximálny počet žiakov v skupine je 17.
- i) Súčasťou vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ je predmet telesná a športová výchova. Predmet telesná a športová výchova možno vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať do viachodinových celkov. Trieda sa delí na každej hodine na skupiny pri minimálnom počte 24 žiakov.
- j) Riaditeľ školy na základe odporúčania predmetovej komisie schvaľuje v rámci hodinovej dotácie v učebných osnovách predmetov odbornej zložky vzdelávania, ktoré sú súčasťou ŠVP, 30 %-nú úpravu učebného obsahu na inováciu a na zabezpečenie regionálnych a aktuálnych potrieb vyznačenú v ŠkVP.
- k) Predmety odbornej zložky vzdelávania uvedené v učebnom pláne sú povinné pre všetky formy vzdelávania v študijnom odbore.
- l) Obsah učebných osnov predmetov odbornej zložky vzdelávania je záväzný pre všetky formy vzdelávania v študijnom odbore.
- m) Predmety pre odbornú zložku vzdelávania sa delia na skupiny. Počet žiakov v skupinách na predmetoch je maximálne:
- latinský jazyk 24 žiakov,
 - prvá pomoc 17 žiakov,
 - psychológia, pedagogika a profesijná komunikácia 17 žiakov,
 - ošetrovateľské techniky 11 žiakov,
 - administratíva a zdravotnícka dokumentácia 17 žiakov,
 - ošetrovateľská starostlivosť 7 žiakov.
- n) Praktické vyučovanie sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie požadovaných praktických zručností a činností formou praktických cvičení (v odborných učebniach a pod.) v škole a na odbornej klinickej praxi v zdravotníckych zariadeniach a v zariadeniach sociálnych služieb, v ktorých sa poskytuje ošetrovateľská starostlivosť. Na praktických cvičeniach a odbornej klinickej praxi sa žiaci delia do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa všeobecne záväzných právnych predpisov nasledovne:
- na praktických cvičeniach (v odborných učebniach) je počet žiakov v skupine najviac 11,
 - na odbornej praxi v rámci predmetu ošetrovateľská starostlivosť je počet žiakov v skupine najviac 7.

Súčasťou predmetu ošetrovateľská starostlivosť je súvislá odborná prax, ktorú žiaci absolvujú v 3. ročníku denného štúdia, ako súvislé 4 týždne po 7 hodín denne, 35 hodín týždenne, spolu 140 hodín. Počas štvortýždňovej súvislej odbornej klinickej praxe 1 hodina trvá 45 minút. Žiak súvislú odbornú prax vykonáva v dvojzmennej prevádzke.

- o) Žiaci sa v zmysle § 7 Vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 585/2008 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení neskorších predpisov, očkujú proti vírusovému zápalu pečene typu B tak, aby pri nástupe na praktické vyučovanie mali podané najmenej dve dávky očkovacej látky.
- p) Disponibilné hodiny sú určené pre všeobecné aj odborné vzdelávanie, sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v ŠkVP a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu štúdia na strednej škole. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania podľa návrhu predmetových komisií a po prerokovaní v pedagogickej rade. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných predmetov) v učebnom pláne.
- q) Žiak môže postúpiť do vyššieho ročníka a pristúpiť k praktickej maturitnej skúške v odbornej zložke vzdelávania, ak absolvoval minimálne 90 % praktickej prípravy v predmetoch ošetrovateľské techniky a ošetrovateľská starostlivosť a splnil výkonový štandard odborných zručností.
- r) Maturitná skúška sa organizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov.
- s) Hodnotenie a klasifikácia vyučovacích predmetov sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi.
- t) Účelové kurzy sa môžu realizovať v rámci časovej rezervy v školskom roku.
- u) Súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov je kurz na ochranu života a zdravia a kurz pohybových aktivít v prírode, ktoré sú uvedené v učebnom pláne školského vzdelávacieho programu. Kurz na ochranu života a zdravia má samostatné tematické celky s týmto obsahom: riešenie mimoriadnych udalostí - civilná ochrana, zdravotná príprava, pobyt a pohyb v prírode, záujmové technické činnosti a športy. Organizuje sa v treťom ročníku štúdia a trvá tri dni po šesť hodín alebo 5 dní pri realizácii internátnou formou.
- v) Účelové cvičenia sú súčasťou prierezovej témy Ochrana života a zdravia. Uskutočňujú sa v 1. a 2. ročníku vo vyučovacom čase v rozsahu 6 hodín v každom polroku školského roka raz. Kurz pohybových aktivít v prírode sa organizuje vo forme lyžiarskeho kurzu, snoubordingového kurzu, plaveckého kurzu, turistického kurzu alebo kurzu iných športov v prírode. Organizuje sa v 1. ročníku štúdia (so zameraním na zimné športy) a v 2. ročníku štúdia (so zameraním na letné športy). Kurz pohybových aktivít v prírode sa koná v rozsahu piatich vyučovacích dní, najmenej však v rozsahu 15 vyučovacích hodín.

7. 2 RÁMCOVÝ UČEBNÝ PLÁN PRE 2-ROČNÉ POMATURITNÉ KVALIFIKAČNÉ ŠTÚDIUM - DENNÉ

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe za štúdium	Minimálny celkový počet hodín za štúdium
Odborné vzdelanie	70	2 240
CELKOM	70	2 240

7. 3 RÁMCOVÝ UČEBNÝ PLÁN PRE 2-ROČNÉ POMATURITNÉ KVALIFIKAČNÉ ŠTÚDIUM – EXTERNÉ, VEČERNÉ

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe za štúdium	Minimálny celkový počet hodín za štúdium
Odborné vzdelanie	30	960
CELKOM	30	960

7.3.1 Poznámky k rámcovému učebnému plánu a k učebnému plánu pre 2-ročné pomaturitné kvalifikačné štúdium v dennej a externej - večernej forme

- Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch **v dennej forme** pomaturitného kvalifikačného štúdia (ďalej len „PKŠ“) je 35 hodín. Výučba sa realizuje v 1. ročníku PKŠ v rozsahu 34 týždňov vrátane súvislej odbornej klinickej praxe, v 2. ročníku PKŠ v rozsahu 30 týždňov. Do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 32 týždňov.
Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na tvorbu projektov, exkurzie, atď. a v poslednom ročníku na absolvovanie maturitnej skúšky.
- Počet týždenných vyučovacích hodín v ŠkVP **v externej forme** PKŠ je v rozsahu 15 hodín. Výučba sa realizuje v 1. ročníku PKŠ v rozsahu 34 týždňov, v 2. ročníku PKŠ v rozsahu 30 týždňov.
Do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 32 týždňov. Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na tvorbu projektov, exkurzie, atď. a v poslednom ročníku na absolvovanie maturitnej skúšky.
- Predmety odbornej zložky vzdelávania uvedené v učebnom pláne sú povinné pre všetky formy vzdelávania v študijnom odbore.
- Obsah učebných osnov predmetov odbornej zložky vzdelávania je záväzný pre všetky formy vzdelávania v študijnom odbore.
- V externej forme** PKŠ môže prebiehať vyučovanie kombinovanou formou, t. j. prezenčnou (priama účasť žiakov na vyučovaní) a dištančnou, v ktorej žiak podľa pokynov učiteľa realizuje samoštúdium, plní úlohy zadané učiteľom a realizuje autodiagnostiku plnenia výkonových štandardov v jednotlivých predmetoch.

Vyučovanie teoretických odborných predmetov môže prebiehať tiež blokovou výučbou. Obsahový štandard vyučovacích predmetov môže byť realizovaný v blokoch, to znamená, že v týždni s rozsahom max. 15 vyučovacích hodín je možné na základe vypracovaných tematických plánov predmetov vytvárať rozvrhy na jednotlivé týždne, 15 vyučovacích hodín je možné rozšíriť o konzultačné hodiny v maximálnom rozsahu 4 hod. týždenne.

- f) Vyučovacie predmety ošetrovateľstvo, ošetrovateľské techniky, ošetrovateľská starostlivosť musia byť realizované prezenčnou formou.
- g) Po ukončení výučby každého vyučovacieho predmetu v ročníku, ktorého obsah bol realizovaný blokovou výučbou, prezenčnou formou aj dištančnou formou, nasleduje sumarizačné hodnotenie a klasifikácia vedomostí žiaka. Okrem sumarizačného hodnotenia výkonu žiaka učiteľ využíva aj priebežné hodnotenie vedomostí zručností a postojov žiaka.
- h) Riaditeľ školy na základe odporúčania predmetovej komisie schvaľuje v rámci hodinovej dotácie v učebných osnovách predmetov odbornej zložky vzdelávania, ktoré sú súčasťou ŠVP, 30 % -nú úpravu učebného obsahu na inováciu a na zabezpečenie regionálnych a aktuálnych potrieb vyznačenú v ŠkVP.
- i) Predmety pre odbornú zložku vzdelávania sa delia na skupiny s maximálnym počtom žiakov nasledovne:
- latinský jazyk 24 žiakov,
 - prvá pomoc 17 žiakov,
 - psychológia, pedagogika a profesijná komunikácia 17 žiakov,
 - ošetrovateľské techniky 11 žiakov,
 - administratíva a zdravotnícka dokumentácia 17 žiakov,
 - ošetrovateľská starostlivosť 8 žiakov.
- i) Praktické vyučovanie sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie si požadovaných praktických zručností a činností formou praktických cvičení (v odborných učebniach a pod.) odbornej klinickej praxe v zdravotníckych zariadeniach a v zariadeniach sociálnych služieb, v ktorých sa poskytuje ošetrovateľská starostlivosť.
- Na praktických cvičeniach a odbornej klinickej praxi sa žiaci delia do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa všeobecne záväzných právnych predpisov nasledovne:
- na praktických cvičeniach (v odborných učebniach a pod.) je počet žiakov v skupine najviac 11,
 - na odbornej klinickej praxi je počet žiakov v skupine najviac 8.
- j) Žiaci počas štúdia v **externej večernej forme** PKŠ absolvujú najmenej 800 hodín odbornej klinickej praxe. Žiak je povinný viesť si Záznamník odbornej klinickej praxe, kde zaznamenáva prehľad realizovanej praxe v danom zdravotníckom zariadení (dátum odbornej klinickej praxe, počet hodín, realizované výkony, záznamy hodnotení žiaka).
- k) V 1. ročníku **dennej formy** PKŠ je súčasťou odbornej zložky vzdelávania v rámci predmetu ošetrovateľská starostlivosť štvortýždňová súvislá odborná klinická prax v rozsahu 7 hodín denne, 35 hodín týždenne, spolu 140 hodín. Počas súvislej odbornej praxe trvá 1 vyučovacia hodina 45 minút. Žiak môže súvislú odbornú klinickú prax vykonávať v trojzmennej prevádzke.

- l) Žiak môže postúpiť do vyššieho ročníka a pristúpiť k praktickej maturitnej skúške v odbornej zložke vzdelávania, ak absolvoval minimálne 90 % praktickej prípravy v predmetoch ošetrovateľské techniky a ošetrovateľská starostlivosť a splnil výkonový štandard odborných zručností.
- m) Maturitná skúška sa organizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov.
- n) Hodnotenie a klasifikácia vyučovacích predmetov sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi.

8 VZDELÁVACIE OBLASTI

8.1 ODBORNÉ VZDELÁVANIE

Prehľad vzdelávacích oblastí:

1. Teoretické vzdelávanie a praktická príprava
2. Odborná klinická prax

8.2 VZDELÁVACIE ŠTANDARDY ODBORNÉHO VZDELÁVANIA

Jednou z výrazných zmien, ktoré sú súčasťou nového procesu vzdelávania, je dôslednejšie zameranie na výstup zo vzdelávania. Dôležité je, aby bol jasne sformulovaný výstup a zdôvodnené zaradenie obsahu vzdelávania, ako štruktúrovaný popis spôsobilostí. Vzdelávanie je vtedy úspešné, ak vieme, k akým cieľom podľa požiadaviek majú žiaci dospieť. Preto sa v ŠVP kladie dôraz na formulovanie požiadaviek na výstup z témy, z ročníka alebo celého stupňa podľa charakteru predmetu.

Vzdelávací štandard sa skladá z dvoch častí: obsahový štandard a výkonový štandard. Obsahová časť vzdelávacieho štandardu určuje minimálny obsah vzdelávania. Jeho hlavným cieľom je zjednocovať, koordinovať resp. zabezpečovať kompatibilitu minimálneho obsahu vzdelávania na všetkých školách. Obsahovú časť tvorí učivo, ktoré je všetkými žiakmi osvojiteľné. Učivo je formulované v štyroch kategóriách: faktuálne poznatky – základný prvok poznania, ktorý žiaci musia vedieť, aby boli oboznámení s určitou disciplínou poznania, alebo aby v nej mohli riešiť vedné problémy; konceptuálne poznatky – vzájomné vzťahy medzi poznatkami; procedurálne poznatky – ako niečo urobiť, metódy skúmania; metakognitívne poznatky – kognície vo všeobecnosti. Výkonová časť je formulácia výkonov, ktorá určuje, na akej úrovni má žiak dané minimálne učivo ovládať a čo má vykonať. Výkonový štandard je formulovaný v podobe operacionalizovaných cieľov, to znamená je uvádzaný aktívnymi slovesami, ktoré zároveň vyjadrujú úroveň osvojenia. Jednotlivé úrovne výstupov sú zamerané na kompetencie - to znamená kombináciu vedomostí, zručností a schopností. Jednotlivé úrovne sledujú rozvíjanie poznávacích schopností: spoznať alebo znovu vybaviť si informácie z dlhodobej pamäte, porozumieť a konštruovať, aplikovať, analyzovať, vyhodnocovať a schopnosť tvoriť. Je požiadavkou na výstup zo stupňa vzdelania a zároveň požiadavkou na vstup pri ďalšom stupni vzdelania. Popisuje produkt výučby, nie proces. Obsah a požiadavky na výstup zo vzdelania nie sú postačujúce na maturitnú skúšku. Požiadavky na maturitnú skúšku sú uvedené v Katalógu cieľových požiadaviek.

8.3 UČEBNÉ OSNOVY ODBORNÝCH PREDMETOV

Učebné osnovy predmetov odbornej zložky vzdelávania vymedzujú záväzný minimálny obsahový štandard a minimálny výkonový štandard vedomostí, zručností a schopností žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch potrebných pre prípravu žiakov na výkon zdravotníckeho povolania. Obsah učebných osnov je záväzný pre všetky formy vzdelávania v študijnom odbore. Riaditeľ školy na základe odporúčania predmetovej komisie schvaľuje v rámci hodinovej dotácie v učebných osnovách najviac 30 %-nú úpravu učebného obsahu na inováciu a na zabezpečenie regionálnych a aktuálnych potrieb vyznačené v ŠkVP.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU
LATINSKÝ JAZYK

Študijný odbor:	praktická sestra
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov ZŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Latinský jazyk je súčasťou odbornej zložky vzdelávania. Vyučovanie latinského jazyka prispieva svojím špecifickým podielom k príprave žiakov na štúdium odborných predmetov a pripravuje ich na zdravotnícke povolanie tým, že ich uvádza do odbornej latinsko–gréckej terminológie, ktorú má ovládať budúci zdravotnícky pracovník. Realizovaním moderných foriem, prostriedkov a vyučovacích metód sa vytvárajú podmienky pre formovanie a rozvíjanie logického a tvorivého myslenia žiakov. Zvládnutie základov latinčiny aj minima gréčtiny súvisí aj so všeobecným vzdelaním, získané poznatky pomôžu aj pri štúdiu iných cudzích jazykov. Sú predpokladom pre komunikáciu súčasného vzdelaného človeka v širšom kontexte. Predmet poskytuje základy i pre ďalšie vzdelávanie.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania latinského jazyka je prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania a osvojenie si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva predmetu. Žiaci majú pochopiť základné gramatické pravidlá, osvojiť si základy odbornej terminológie anatomickej i klinickej a porozumieť princípom, podľa ktorých sa odborné termíny tvoria. Vyučovanie latinského jazyka má prispieť k rozvíjaniu a upevňovaniu vedomostí jazykového systému získaných v slovenskom jazyku a živých cudzích jazykoch, k rozvoju presného a logického myslenia a vyjadrovania. Konečným cieľom je schopnosť používať latinský jazyk v profesijnej praxi a v samostatnom štúdiu odbornej literatúry.

ROZPIS UČIVA

1. ročník 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín z toho 33 hodín cvičení

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Úvod do štúdia latinského jazyka.**

Témy: **História medicínskej terminológie. Význam latinčiny pri výkone zdravotníckeho povolania. Latinská abeceda. Výslovnosť.**

Kľúčové pojmy: **medicína, odborná terminológia, výslovnosť.**

Výkonový štandard:

- popísať vznik a vývoj medicínskej terminológie,
- ovládať latinskú abecedu a výslovnosť,
- vedieť správne písať a čítať latinské slová.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Flexia substantív a adjektív.**

Témy: **Základná gramatická terminológia. Skloňovanie substantív 1. – 5. deklinácie, adjektív 1., 2., 3. deklinácie. Vystupňované tvary vybraných adjektív. Anatomické názvoslovie.**

Kľúčové pojmy: substantívum, adjektívum, singulár, plurál, nominatív, genitív, akuzatív, ablatív, maskulínium, feminínium, neutrum, 1. deklinácia, 2. deklinácia, 3. deklinácia, 4. deklinácia, 5. deklinácia, skloňovanie, vystupňované tvary.

Výkonový štandard:

- využiť vedomosti z gramatickej terminológie slovenského jazyka a cudzích jazykov,
- ovládať klasifikáciu slovných druhov, predovšetkým substantív a adjektív,
- vedieť skloňovať substantíva 1., 2., 3., 4., 5. deklinácie s dôrazom na genitív singuláru a nominatív a genitív plurálu,
- nájsť spoločné znaky jednotlivých deklinácií,
- ovládať vybrané ustálené frázy obsahujúce slová v akuzatíve a ablatíve, napr. lege artis, status post a pod.,
- vedieť skloňovať adjektíva 1., 2. a 3. deklinácie,
- pri skloňovaní adjektív aplikovať poznatky zo skloňovania substantív,
- vedieť používať vystupňované tvary vybraných adjektív,
- správne používať a prekladať anatomické názvoslovie s adjektívami,
- vymenovať najpoužívanejšie adverbá v odbore.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Číslovky.**

Témy: **Latinské číslovky – základné a radové.**

Kľúčové pojmy: **základné číslovky, radové číslovky.**

Výkonový štandard:

- vymenovať latinské číslovky základné 1 – 10, 100, 1000,
- vymenovať latinské radové číslovky 1. – 10.,
- vedieť správne používať radové číslovky v diagnózach.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Základné informácie o tvorení odvodených a zložených slov.**

Témy: **Tvorenie latinských a gréckych slov prefixmi, sufixami a skladaním slov.**

Kľúčové pojmy: **slovný základ, prefix, sufix, odvodené slovo, zložené slovo.**

Výkonový štandard:

- osvojiť si najdôležitejšie latinské prefixy, sufixy, grécke prefixy, sufixy používané pri tvorení slov v zdravotníckej terminológii,
- vysvetliť význam zložených slov,
- vedieť prakticky používať základné spôsoby tvorenia slov odvodzovaním a skladaním,
- orientovať sa v medicínskych termínoch a ich vzájomných vzťahoch,
- upevniť si vedomosti a poznatky o tvorení odbornej lekárskej terminológie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Substantíva gréckeho pôvodu.**

Témy: **Základné informácie o gréckych substantívach 1. – 3. deklinácie.**

Kľúčové pojmy: **substantíva gréckeho pôvodu.**

Výkonový štandard:

- využiť pri skloňovaní gréckych substantív vedomosti zo skloňovania latinských substantív,
- zoznámiť sa so skloňovaním gréckych substantív,
- porovnať spoločné znaky skloňovania gréckych a latinských substantív,
- orientovať sa v gréckej terminológii.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Medicínska terminológia so zameraním na študijný odbor praktická sestra.**

Témy: **Odborná terminológia a názvoslovie.**

Kľúčové pojmy: **anatomická terminológia, tkanivo, názvy orgánov, názvy systémov, diagnóza.**

Výkonový štandard:

- poznať všeobecnú medicínsku terminológiu,
- ovládať anatomické termíny súvisiace s ľudským telom, pomenovať časti tela, názvy orgánov, časti systémov,
- orientovať sa v patologickej terminológii všeobecne,
- vedieť prečítať, rozpísať a preložiť najbežnejšie skratky z lekárskej terminológie, napr. v., vv., l. sin. a pod.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU
ANATÓMIA A FYZIOLÓGIA

Študijný odbor:	praktická sestra
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov ZŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet anatómia a fyziológia poskytuje žiakom didaktický systém poznatkov o stavbe a funkcii ľudského organizmu vhodne vybranými poznatkami z klinicky aplikovanej anatómie a fyziológie, histológie a embryológie, biochémie a antropológie. Realizovaním moderných foriem, prostriedkov a vyučovacích metód vyučovania sa vytvárajú podmienky pre formovanie a rozvíjanie logického a tvorivého myslenia a konania žiakov. Tvorivé myslenie umožňuje žiakom správne aplikovať poznatky pri riešení problémových úloh teoretického aj praktického charakteru. Predmet poskytuje základy nevyhnutné pre ďalšie odborné predmety a pre ďalšie vzdelávanie.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania predmetu anatómia a fyziológia je v maximálnej možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania a osvojeniu si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva anatómie a fyziológie. Žiaci sa majú naučiť pracovať so základnou odbornou terminológiou, osvojiť si schopnosť vyhľadávať odborné informácie v literatúre a informačných médiách, vhodne prezentovať odborné poznatky o mikroskopickú a makroskopickú stavbu ľudského tela, o funkcii a koordinácii činnosti jednotlivých tkanív, orgánov systémov a organizmu ako celku, analyzovať vybrané problémy, aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych úloh rôznej zložitosti. Mali by chápať a vysvetliť vybrané javy a procesy prebiehajúce v ľudskom organizme, vedieť používať základné myšlienkové operácie na získavanie nových poznatkov, logicky spájať poznatky nadobudnuté štúdiom aj iných vedných odborov a využiť ich pri riešení problémových úloh.

ROZPIS UČIVA

1. ročník 2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín

2. ročník 2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD pre 1. ročník

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Úvod do predmetu anatómie a fyziológie.**

Témy: **Charakteristika predmetu, jeho význam pre povolanie. Historický pohľad na odbory anatómie a fyziológie.**

Kľúčové pojmy. **anatómia, fyziológia, história.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť pojmy anatómia, fyziológia,
- vymenovať vedy spolupracujúce resp. súvisiace s anatómiou a fyziológiou,
- vymenovať osobnosti z histórie, ktoré posunuli významne dejiny anatómie a fyziológie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Bunka.**

Témy: **Organely živočíšnej bunky a ich funkcia.**

Kľúčové pojmy: **bunka, organely.**

Výkonový štandard:

- definovať bunku,
- vymenovať jednotlivé súčasti bunky a popísať ich funkciu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Tkanivá.**

Témy: **Charakteristika tkaniva. Druhy tkanív. Morfológia a funkcia tkanív.**

Kľúčové pojmy: **tkanivo, funkčná morfológia tkaniva, regenerácia tkaniva, vonkajšie a vnútorné prostredie organizmu.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať tkanivo, charakterizovať vonkajšie a vnútorné prostredie organizmu,
- vymenovať a popísať druhy tkanív podľa tvaru a funkcie,
- popísať funkciu jednotlivých tkanív.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Pohybová sústava.**

Témy: **Kostrová sústava. Svalová sústava. Rast tela a základná orientácia na ľudskom tele.**

Kľúčové pojmy: **kosť, kĺb, sval.**

Výkonový štandard:

- opísať stavbu, štruktúru, tvar a spojenie kostí a používať latinské názvoslovie kostí,
- určiť rozdelenie kĺbov,
- popísať jednotlivé časti osovej kostry a kostry končatín,
- vysvetliť funkciu kostí,
- charakterizovať kostrové, hladké svalstvo a srdcový sval a vysvetliť ich funkciu,
- opísať stavbu svalu,
- vysvetliť mechanizmus svalového sťahu,
- vysvetliť inerváciu svalov,
- vymenovať, opísať a uviesť funkcie a latinské názvoslovie svalov hlavy, krku, hrudníka, brucha, chrbta, horných a dolných končatín, rúk a nôh a panvového dna,
- vysvetliť vývoj a rast tela,
- orientovať sa na ľudskom tele použitím latinského označenia rovín a smerov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Krv.**

Témy: **Zloženie a funkcia krvi. Krvné skupiny. Obranná schopnosť krvi. Zastavenie krvácania.**

Kľúčové pojmy: **plazma, krvné bunky, fyzikálne a chemické vlastnosti krvi, krvné skupiny.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať krv, opísať zloženie krvi, vysvetliť jej funkcie,
- používať latinské názvoslovie pri opise jednotlivých krvných buniek,

- rozlíšiť krvné bunky, opísať ich stavbu, vysvetliť ich funkcie,
- vysvetliť mechanizmus zrážania krvi a zastavenie krvácania,
- vymenovať a popísať súčasti krvnej plazmy a fyzikálne a chemické vlastnosti krvi,
- opísať hemolýzu a sedimentáciu,
- definovať obranné mechanizmy krvi,
- popísať rozdiel medzi jednotlivými krvnými skupinami.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Krvný obeh a srdce.**

Témy: **Rozdelenie krvného obehu. Rozdelenie, stavba a funkcia ciev. Stavba a funkcia srdca. Krvný obeh plodu. Miazgový obeh.**

Kľúčové pojmy: **cievy, srdce, lymfa.**

Výkonový štandard:

- popísať telový a pľúcny krvný obeh,
- používať latinské názvoslovie v súvislosti so srdcom a krvným obehom,
- vymenovať hlavné vetvy tepnového krvného obehu a hlavné časti žilového riečiska,
- pomenovať jednotlivé druhy ciev a vysvetliť ich funkciu,
- popísať stavbu steny jednotlivých ciev,
- opísať stavbu srdca, veľkosť, tvar, umiestnenie,
- popísať prácu srdca ako motorickej jednotky,
- schematicky nakresliť a pomenovať dutiny srdca a štruktúry, ktoré sa v nich nachádzajú,
- charakterizovať štruktúry a mechanizmy, ktoré sa podieľajú na regulácii srdcovej činnosti a krvného obehu,
- opísať prejavy srdcovej činnosti,
- porovnať krvný obeh plodu a zdravého dieťaťa a dospelého,
- vymenovať súčasti miazgového obehu, vysvetliť ich funkciu a špecifikovať zloženie miazgy a jej prúdenie v miazgových cievach.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Dýchacia sústava.**

Témy: **Horné dýchacie cesty. Dolné dýchacie cesty. Objemy pľúc. Regulácia dýchania.**

Kľúčové pojmy: **dýchanie, dýchacie cesty, pľúca.**

Výkonový štandard:

- používať latinské názvoslovie pri opise dýchacích ciest,
- vymenovať a na modeli ukázať jednotlivé časti horných a dolných dýchacích ciest,
- popísať stavbu steny dýchacej trubice,
- vysvetliť funkciu jednotlivých častí dýchacej sústavy,
- popísať základné princípy mechaniky dýchania,
- pomenovať jednotlivé objemy pľúc a vysvetliť ich význam,
- vysvetliť reguláciu dýchania,
- vysvetliť princíp prenosu dýchacích plynov medzi krvou a alveolárnym vzduchom.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Tráviaca sústava.**

Témy: **Hlavová a hrudná časť tráviacej sústavy. Brušná časť tráviacej sústavy. Žľazy pripojené k tráviacej sústave. Uloženie orgánov v brušnej dutine. Fyziológia výživy.**

Kľúčové pojmy: **živiny, výživa, trávenie, vstrebávanie, vylučovanie, ústna dutina, hltan, pažerák, žalúdok, črevá, pečeň, podžalúdková žľaza, žlčník, pobrušnica.**

Výkonový štandard:

- používať latinské názvoslovie pri opise tráviacej sústavy,
- popísať stavbu steny tráviacej trubice,
- vymenovať a ukázať na modeli jednotlivé časti tráviacej sústavy,
- vysvetliť funkciu jednotlivých častí tráviacej sústavy,
- popísať zloženie tráviacich štiav a vysvetliť ich funkciu,
- schematicky nakresliť uloženie orgánov v brušnej dutine,
- charakterizovať základné zložky potravy a vysvetliť ich funkciu,
- vysvetliť základné princípy metabolizmu bielkovín, tukov a cukrov,
- latinsky popísať oblasti brucha, určiť polohy brušných orgánov a vymenovať ich uloženie.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD pre 2. ročník

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Močová sústava.**

Témy: **Obličky. Odvodné močové cesty. Riadenie činnosti močového systému.**

Kľúčové pojmy: **obličky, vývodné močové cesty, moč, regulácia činnosti obličiek.**

Výkonový štandard:

- používať latinské názvoslovie pri opise močovej sústavy,
- popísať stavbu steny močovej sústavy,
- vymenovať jednotlivé časti močovej sústavy,
- vysvetliť funkciu jednotlivých častí močovej sústavy,
- popísať zloženie nefrónu,
- vysvetliť reguláciu činnosti obličiek a močenia,
- vysvetliť význam obličiek pri udržaní homeostázy,
- definovať moč a jeho zloženie a patologické odchýlky.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Termoregulácia.**

Témy: **Telesná teplota. Termoregulačné mechanizmy.**

Kľúčové pojmy: **telesná teplota, tvorba tepla, výdaj tepla.**

Výkonový štandard:

- používať latinské názvoslovie pri opise a regulácii telesnej teploty,
- charakterizovať fyziologické rozpätie telesnej teploty a jej zmeny,
- vymenovať termoregulačné mechanizmy a vysvetliť ich význam pri udržiavaní stálej telesnej teploty.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Kožný systém.**

Témy: **Zloženie a funkcia kože. Prídavné orgány kože.**

Kľúčové pojmy: **pokožka, zamša, podkožie, necht, vlasy, chlpy, mazové a potné žľazy, prsníková žľaza.**

Výkonový štandard:

- používať latinské názvoslovie pri opise kože,
- vymenovať jednotlivé vrstvy kože,
- pomenovať štruktúry, ktoré sa nachádzajú v koži a vysvetliť ich funkciu,
- vymenovať, opísať a uviesť funkcie prídavných orgánov kože,
- vymenovať, opísať a uviesť funkcie prsníkovej žľazy.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Hormonálne riadenie organizmu.**

Témy: **Rozdelenie žliaz s vnútornou sekréciou. Hormóny jednotlivých žliaz s vnútornou sekréciou.**

Kľúčové pojmy: **hormón, žľazy s vnútornou sekréciou.**

Výkonový štandard:

- používať latinské názvoslovie pri charakteristike žliaz s vnútornou sekréciou a jednotlivých hormónov,
- vymenovať žľazy s vnútornou sekréciou a ukázať na modeli ich rozmiestnenie,
- vymenovať hormóny, ktoré jednotlivé žľazy produkujú,
- vysvetliť funkciu jednotlivých hormónov a ich účinky na organizmus.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Pohlavná sústava.**

Témy: **Ženská pohlavná sústava. Mužská pohlavná sústava. Fyziológia tehotnosti.**

Kľúčové pojmy: **pohlavné žľazy, vývodné pohlavné cesty, pohlavný vývin muža a ženy, tehotenstvo.**

Výkonový štandard:

- používať latinské názvoslovie pri charakteristike ženských a mužských pohlavných orgánov,
- vymenovať časti ženského a mužského pohlavného systému a vysvetliť ich funkciu,
- ukázať na modeli časti ženského a mužského pohlavného systému,
- popísať tvorbu spermií,
- vysvetliť ovulačný a menštruačný cyklus,
- vysvetliť vplyv pohlavných hormónov na pohlavný vývin muža a ženy,
- definovať tehotenstvo,
- popísať vývin plodu počas vnútromaternicového vývinu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Zmyslové ústroje.**

Témy: **Zrakové ústroje. Dioptrické pomery oka. Polohovo-sluchové ústroje. Chuťové a čuchové ústroje.**

Kľúčové pojmy: **zmysly, zmyslové bunky, receptory.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať a rozdeliť zmyslové ústroje,
- popísať jednotlivé časti zmyslových ústrojov,
- vysvetliť základné pojmy, zmysel, receptor, zmyslový reflex, kontrola receptorov,
- preukázať topografickú orientáciu v jednotlivých zmyslových orgánoch.

Tematický celok: **Nervová sústava.**

Témy: **Periférna nervová sústava. Centrálna nervová sústava. Autonómna nervová sústava. Receptory.**

Kľúčové pojmy: **nervová bunka, nerv, mozog miecha, receptor, hlavové nervy.**

Výkonový štandard:

- používať latinské názvoslovie pri opise častí nervovej sústavy,
- definovať neurón a popísať časti a vysvetliť funkciu,
- charakterizovať periférne nervy a rozdeliť ich podľa funkcie,
- vysvetliť princíp vzniku vzruchu a jeho šírenie po nervovom vlákne,
- vymenovať, popísať a uviesť funkcie receptorov,
- pomenovať a ukázať na modeli časti centrálného nervového systému,
- vymenovať funkcie jednotlivých častí centrálného a autonómneho nervového systému,
- schematicky nakresliť a popísať reflexný oblúk,
- vymenovať hlavové nervy a popísať ich funkciu

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU
PATOLÓGIA

Študijný odbor:	praktická sestra
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov ZŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet patológia sa vyučuje ako súčasť odbornej zložky vzdelávania. Jeho ťažisko je v teoretických poznatkoch získaných vo všeobecnej časti predmetu. Vhodný pomer morfológických a patofyziologických hľadísk sa určuje podľa štandardov profilu absolventa.

V uvedenom predmete sa žiaci oboznamujú hlbšie a presnejšie s podstatou základných zmien v tele človeka pri chorobách a telesných chybách. Časť tematických celkov je orientovaná patofyziologicky a spadá do rámca špeciálnej patológie. Predmet zahŕňa v sebe aj poznatky o úkonoch, pri ktorých praktická sestra - asistent môže spolupracovať s oddelením patológie pri realizácii bioptických a cytologických vyšetrení. V obsahu sú zahrnuté poznatky na komplexnej všeobecnej úrovni, z ktorých vo vyšších ročníkoch štúdiá vychádzajú ďalšie odborné predmety.

Pri využívaní vhodných moderných foriem, vyučovacích metód a prostriedkov sa vo vyučovaní musí prihliadať na primeranosť a mentálnu vyspelosť žiakov. Výučba predmetu je prostriedkom na rozvíjanie správneho medicínskeho a tvorivého myslenia.

CIELE PREDMETU

Základným cieľom predmetu je vysvetliť a oboznámiť žiakov s prejavmi chorobných procesov v ľudskom organizme a pripraviť ich tak na štúdium ďalších odborných predmetov.

Predmet patológia má vytvoriť u žiakov schopnosť spájať získané vedomosti do logických reťazcov a chápať zmenené pomery v organizme počas choroby.

Žiaci sa majú naučiť automaticky pracovať so základnou odbornou terminológiou, vhodne prezentovať odborné poznatky, analyzovať problémy a aplikovať teoretické poznatky pri riešení konkrétnych úloh.

Žiaci musia pochopiť podstatu chorôb a ich vzťah k ľudskému organizmu ako celku, zásady postupu pri odosielaní biologického materiálu a tkanív na bioptické a cytologické vyšetrenia.

ROZPIS UČIVA

2. ročník 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PREDMETU

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Náplň odboru a jeho uplatnenie v praxi.**

Témy: **Koncepcia odboru. Pitva. Bioptické a cytologické vyšetrenia. Zasielanie materiálu na vyšetrenie.**

Kľúčové pojmy: **patológia, pitva, vyšetrovací metóda, bioptické vyšetrenie, cytologické vyšetrenie, fixačný roztok.**

Výkonový štandard:

- opísať predmet, úlohy a zameranie odboru,
- používať latinské názvoslovie,
- vysvetliť uplatnenie patológie v praktickom živote,
- charakterizovať jednotlivé vyšetrovacie metódy v patológii,

- popísať jednotlivé druhy pitiev,
- popísať význam a podstatu bioptického a cytologického vyšetrenia,
- zdôvodniť identifikáciu zásielky biologického materiálu,
- popísať možnosti zabránenia poškodenia a zámenny zásielky biologického materiálu,
- zdôvodniť použitie fixačného roztoku v patológii.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Zánik organizmu.**

Témy: **Klinická a biologická smrť. Znamky smrti.**

Kľúčové pojmy: **smrť, posmrtné zmeny, znamky smrti.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať smrť, jej podstatu,
- popísať rozdiel medzi klinickou a biologickou smrťou,
- popísať isté a neisté znamky smrti,
- vysvetliť podstatu posmrtných zmien.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Regresívne a metabolické zmeny.**

Témy: **Nekróza. Atrofia. Kalcifikácia. Tvorba kameňov v tele. Pigmenty. Ikterus.**

Kľúčové pojmy: **nekróza, gangréna, atrofia, kalcifikácia, ikterus.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť terminológiu tematického celku,
- popísať podstatu nekrózy, gangrény, atrofie, kalcifikácie,
- vymenovať príčiny vzniku regresívnych zmien v organizme,
- popísať príčiny vzniku a charakteristiku konkrementov v tele,
- popísať podstatu, druhy a prejavy ikteru.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Zápal.**

Témy: **Makroskopické a mikroskopické prejavy zápalu. Nešpecifické a špecifické zápaly.**

Kľúčové pojmy: **zápal, prejavy zápalu, infekcia, nešpecifický zápal, špecifický zápal.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť terminológiu tematického celku,
- vysvetliť klasifikáciu zápalov,
- definovať zápal, príčiny, priebeh a následky zápalu,
- charakterizovať jednotlivé formy zápalu,
- charakterizovať lokálne a celkové prejavy zápalu,
- charakterizovať nešpecifický a špecifický zápal.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Progresívne zmeny.**

Témy: **Regenerácia a reparácia. Transplantácie.**

Kľúčové pojmy: regenerácia, reparácia, transplantácia, hypertrofia, hyperplázia.

Výkonový štandard:

- vysvetliť terminológiu tematického celku,
- charakterizovať podstatu progresívnych zmien,
- zdôvodniť význam transplantačného programu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Nádory.**

Témy: **Rozdelenie nádorov. Názvoslovie nádorov.**

Kľúčové pojmy: nádor, rakovina, benígny, malígny, prekanceróza, recidíva.

Výkonový štandard:

- vysvetliť terminológiu týkajúcu sa problematiky nádorov,
- charakterizovať podstatu nádorového rastu benígnych a malígnych nádorov,
- popísať známe príčiny nádorového ochorenia,
- rozdeliť nádory podľa pôvodu,
- zdôvodniť potrebu preventívnych opatrení nádorového ochorenia.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poruchy pohybového ústrojenstva.**

Témy: **Zápalové ochorenie kostí - osteomyelitída. Poruchy mineralizácie kostí - krivica, osteomalácia. Osteoporóza. Degeneratívne ochorenie kĺbov – artróza.**

Kľúčové pojmy: kosť, rachitída, osteoporóza, osteomalácia, osteomyelitída.

Výkonový štandard:

- vymedziť základné pojmy týkajúce sa problematiky porúch pohybového ústrojenstva,
- vymenovať základné príčiny podieľajúce sa na poruchách mineralizácie kostí,
- charakterizovať zápalové prejavy na kosti pri osteomyelitíde,
- popísať zmeny štruktúry kostí pri osteoporóze a osteomalácii,
- vysvetliť degeneratívne zmeny postihujúce kĺb pri artróze.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poruchy srdcovo-cievneho systému.**

Témy: **Najčastejšie miestne poruchy krvného obehu - trombóza, embólia, ischemia. Ochorenia ciev - ateroskleróza. Ochorenia srdca - ischemická choroba srdca, infarkt myokardu, hypertenzia.**

Kľúčové pojmy: trombóza, embólia, infarkt myokardu, ateroskleróza, hypertenzia.

Výkonový štandard:

- vymedziť pojmy trombóza, embólia, ischemia, ateroskleróza,
- vymenovať príčiny podieľajúce sa na ochoreniach ciev,
- popísať vplyv a hodnoty cholesterolu na ľudský organizmus,
- vysvetliť mechanizmus vzniku ischemickej choroby srdca,
- popísať zmeny na koronárnych tepnách pri ischemickej chorobe srdca.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poruchy dýchacích ústrojov.**

Témy: **Poruchy dýchacieho rytmu. Obranné opatrenia dýchacích ciest. Ochorenia priedušiek – bronchiektázie. Ochorenia pľúc – zápal pľúc, TBC.**

Kľúčové pojmy: **ventilácia, pneumónia, bronchiektázie, tuberkulózný uzlík, tuberkulózný exsudát.**

Výkonový štandard:

- vymedziť terminológiu porúch dýchacieho rytmu,
- popísať zmeny stavby steny priedušiek postihnutých bronchiektáziami,
- porovnať tkanivo pľúc u zdravého človeka a pľúc postihnutých zápalom,
- vymenovať morfológické prejavy tuberkulózy,
- vysvetliť zmeny skladby pľúcneho tkaniva postihnutého primárnou TBC,
- opísať nezápalové a zápalové ochorenia pleury.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poruchy tvorby a vylučovania moču.**

Témy: **Zápalové ochorenia obličiek. Zlyhanie obličiek. Choroby odvodných močových ciest – urolitiáza. Nádory obličiek.**

Kľúčové pojmy: **moč, močové kamene, glomerulonefritída, pyelonefritída, nádory.**

Výkonový štandard:

- vymedziť podstatu vzniku glomerulonefritídy a pyelonefritídy,
- vymenovať príčiny podieľajúce sa na vzniku zápalových ochorení obličiek,
- popísať zmeny štruktúry tkaniva obličiek postihnutých zápalom,
- porovnať skladbu tkaniva zdravej obličky a obličky zmenenej nádorom,
- vysvetliť význam transplantácie obličiek.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poruchy tráviacich ústrojov.**

Témy: **Ochorenia žalúdka a dvanástnika – vredová choroba žalúdka a dvanástnika. Ochorenia pečene, žlčníka a pankreasu – cirhóza pečene, zápal podžalúdkovej žľazy. Nádory hrubého čreva.**

Kľúčové pojmy: **peptický vred, cirhóza pečene, pankreatitída.**

Výkonový štandard:

- vymedziť základné pojmy erózia a peptický vred,
- popísať sliznicu žalúdka zmenenej eróziami a peptickým vredom,
- odlíšiť štruktúru pečeneových buniek u zdravého človeka a pečeneových buniek zmenených cirhózou,
- charakterizovať zmeny žľazového tkaniva pankreasu postihnutého akútnym zápalom,
- vymenovať zmeny na hrubom čreve postihnutého nádorom.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poruchy nervového systému.**

Témy: **Náhla cievna mozgová príhoda. Úrazy mozgu – otras mozgu, zmliaždenie mozgu, epidurálne krvácanie, subdurálne krvácanie, subarachnoidálne krvácanie.**

Kľúčové pojmy: **epidurálny hematóm, subdurálny hematóm, kontúzia, mozgová embólia, lacerácia mozgu, komorové zakrvácanie.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť kľúčové pojmy súvisiace s poruchami nervového systému,
- vymenovať príčiny podieľajúce sa na úrazoch mozgu,
- odlíšiť patofyziologické prejavy pri úrazoch mozgu,
- popísať zmeny na mozgových cievach postihnutých cievnu mozgovou príhodou.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Hormonálne poruchy.**

Témy: **Ochorenia štítnej žľazy – hypertyreóza a hypotyreóza. Struma. Ochorenia Langerhansových ostrovčiekov - diabetes mellitus.**

Kľúčové pojmy: **hypofunkcia a hyperfunkcia štítnej žľazy, struma, diabetes mellitus.**

Výkonový štandard:

- definovať základné pojmy – hyperfunkcia a hypofunkcia štítnej žľazy, struma, diabetes mellitus,
- vymenovať príčiny vyvolávajúce hypertyreózu a hypotyreózu, diabetes mellitus,
- popísať chorobné zmeny na štítnej žľaze pri hyperfunkcii a hypofunkcii,
- vysvetliť podstatu patofyziologického mechanizmu vzniku ochorenia diabetes mellitus.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poruchy mužských a ženských pohlavných orgánov a prsníka.**

Témy: **Ochorenia prostaty – nádory prostaty. Zápal ženských pohlavných orgánov. Nezhubné a zhubné nádory maternice a vaječníkov. Nádory prsníkov.**

Kľúčové pojmy: **endometritída, hypertrofia prostaty, karcinóm krčka maternice, nádory vaječníkov, nádory prsníka.**

Výkonový štandard:

- vymenovať rizikové faktory podieľajúce sa na vzniku nádorových ochorení ženských pohlavných orgánov,
- vymenovať rizikové faktory podieľajúce sa na vzniku nádorových ochorení mužských pohlavných orgánov,
- špecifikovať zmeny na prostate postihnutej nádorom,
- popísať sliznicu maternice zmenenú zápalovým procesom,
- špecifikovať zmeny na maternici postihnutej nádorom,
- špecifikovať zmeny na vaječníku postihnutom nádorom,
- opísať zmeny na prsníku zmenenom nádorovým procesom.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poruchy vývoja plodu – malformácie.**

Témy: Najčastejšie teratogény. Vývinové chyby spôsobené alkoholom, liekmi a infekciami. Chromozómové aberácie.

Kľúčové pojmy: malformácia, teratogény, chromozómové aberácie.

Výkonový štandard:

- definovať malformácie,
- vymenovať najčastejšie faktory vyvolávajúce vývinové chyby,
- charakterizovať najčastejšie vývinové chyby a chromozómové aberácie.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU
PREVENTÍVNE LEKÁRSTVO

Študijný odbor	praktická sestra
Forma, spôsob a organizácia štúdia	denné štúdium pre absolventov ZŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet preventívne lekárstvo, ako súčasť odbornej zložky vzdelávania, vhodne vybranými poznatkami z mikrobiológie, alergológie, epidemiológie, sociálnej hygieny, prevencie sociálnych a civilizačných chorôb, hygieny životného prostredia, preventívneho pracovného lekárstva, hygieny výživy, hygieny detí a mládeže a ochrany pred ionizujúcim žiarením poskytuje žiakom ucelený systém poznatkov z prevencie. Poznanie významu prevencie umožňuje žiakom tvorivým myslením a konaním správne aplikovať poznatky v praxi. Predmet poskytuje základy pre ďalšie odborné predmety.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania preventívneho lekárstva je osvojenie si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva predmetu. Žiak má pochopiť a naučiť sa logicky vysvetliť jednotu organizmu v zdraví a chorobe. Uvedomiť si potrebu svojej aktívnej účasti na tvorbe a ochrane životného prostredia, svojho zdravia a zdravia spoločnosti. Spájať poznatky získané štúdiom predmetu s poznatkami nadobudnutými v iných odborných predmetoch a využiť ich vo svojom ďalšom štúdiu a v povolání.

ROZPIS UČIVA

3. ročník 1 hodina týždenne, spolu 30 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Preventívne lekárstvo - úvod.**

Témy: **Charakteristika preventívneho lekárstva.**

Kľúčové pojmy: **prevencia, rizikový faktor.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť ciele preventívneho lekárstva,
- opísať odbory úradov verejného zdravotníctva, úradov práce, sociálnych vecí a rodiny a úlohy štátnej správy,
- vysvetliť pojem – prevencia,
- vysvetliť rozdiel medzi pojmom rizikový faktor a príčina,
- zdôvodniť význam výskumov zameraných na zdravie populácie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Mikrobiológia.**

Témy: **Mikrobiológia - náplň, rozdelenie. Mikroorganizmus - druhy, vlastnosti. Fyziológia mikroorganizmov. Patogenita, virulencia.**

Kľúčové pojmy: **baktéria, bacil, baktériové spóry, riketsie, vírusy, prvoky, huby.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať odbor – mikrobiológia,
- popísať druhy a vlastnosti mikroorganizmov,

- charakterizovať životné prejavy, rast a rozmnožovanie mikroorganizmov,
- vysvetliť pojmy patogenita, virulencia.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Epidemiológia a imunológia.**

Témy: **Charakteristika epidemiológie. Infekcia - formy, štádiá. Proces šírenia a prenos nákazy. Vnímovosť a odolnosť. Protiepidemické opatrenia. Infekčné choroby. Základné pojmy, imunita, imunitné mechanizmy, antigény a protilátky. Základy alergológie. Imunizácia - aktívna, pasívna. Očkovanie, účinnosť, kontraindikácie, zdôraznenie významu očkovania.**

Kľúčové pojmy: **infekcia, vnímavosť, odolnosť, imunita, imunitné mechanizmy, antigény, protilátky, imunizácia.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať odbor, jeho históriu, predmet skúmania a metódy práce,
- popísať proces nákazy, jej formy, štádiá a následky,
- vysvetliť spôsoby, podmienky, pôvodcov, rezervoáre šírenia nákazy a jej prenosu,
- charakterizovať vnímavosť, odolnosť, popísať formy šírenia nákazy,
- popísať preventívne, profylaktické a represívne protiepidemické opatrenia,
- vysvetliť pojem infekčná choroba a rozdelenie podľa spôsobu a miesta vniknutia mikroorganizmov do tela,
- charakterizovať základné pojmy v imunológii,
- charakterizovať imunizáciu a spôsoby realizácie imunizačného programu,
- popísať účinnosť očkovania - trvalú alebo dočasnú imunitu a určiť kontraindikácie očkovania,
- vysvetliť význam očkovania pre jednotlivca a spoločnosť,
- popísať a vysvetliť základy alergológie,
- vysvetliť pojmy antigén a protilátky,
- charakterizovať význam protilátok.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Hygiena životného prostredia.**

Témy: **Životné prostredie a zdravie. Hygiena ovzdušia, pôdy a vody.**

Kľúčové pojmy: **ekológia, rovnováha v prírode, smog, kyslé dažde.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať vytváranie krajiny s vyváženými prírodnými a civilizačnými podmienkami života,
- opísať náplň práce verejných zdravotníkov v oblasti hygieny životného prostredia,
- vysvetliť rozdiel medzi ekológiou a environmentálnym zdravím,
- opísať príčiny a následky znečisťovania ovzdušia, pôdy a vody - vznik smogu, kyslých dažďov a ich škodlivé účinky.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Preventívne pracovné lekárstvo.**

Témy: **Zásady ochrany zdravia. Charakteristika preventívneho pracovného lekárstva a metódy práce. Riziková práca. Choroby z povolania. Pracovný úraz.**

Kľúčové pojmy: **BOZP, riziková práca, choroba z povolania, pracovný úraz.**

Výkonový štandard:

- vymenovať zásady ochrany zdravia,
- definovať pojmy riziková práca, choroba z povolania a pracovný úraz,
- vysvetliť faktory a následky pôsobenia škodlivých faktorov - profesionálne poškodenia zdravia,
- vymenovať a popísať jednotlivé preventívne opatrenia poškodenia zdravia pri práci.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Hygiena výživy.**

Témy: **Racionálna výživa. Podmienky pre prácu s požívatinami. Požiadavky na prevádzku zariadení spoločného stravovania. Nákazy a otravy z požívatín.**

Kľúčové pojmy: **racionálna výživa, zariadenie spoločného stravovania.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať racionálnu výživu,
- vysloviť názor na súčasné trendy spracovania potravy a nápojov (farbivá, geneticky modifikované potraviny, spôsoby úpravy jedla),
- vymenovať a zdôvodniť podmienky pre prácu s požívatinami,
- vysvetliť pojem alimentárne ochorenia, prvotné a druhotné infikovanie požívatín,
- vysvetliť vznik toxínov v požívatínach, zamorenie jedmi a otravy,
- popísať najčastejšie alimentárne ochorenia a ich príznaky.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Hygiena detí a mládeže.**

Témy: **Hygiena detí a mládeže. Hygiena prevádzky zariadení pre deti a mládež.**

Kľúčové pojmy: **negatívne podnety, pozitívne podnety, faktory rastu a vývoja.**

Výkonový štandard:

- popísať vývoj a zdravie detí a mládeže vo vzťahu k životným a pracovným podmienkam,
- zdôvodniť význam pohybovej aktivity detí a mládeže,
- popísať riziká ohrozenia zdravia pri práci s počítačom,
- charakterizovať osobitosti prevádzky predškolských zariadení a škôl, vplyv učiteľov a rodičov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Prevenia sociálnych a civilizačných ochorení.**

Témy: **Sociálna hygiena, ochorenia, sociálne lekárstvo. Základy psychickej hygieny. Prevenia závislostí. Prevenia civilizačných ochorení. Preventívne prehliadky v detskom a dospelom veku.**

Kľúčové pojmy: **alkoholizmus, fajčenie, drogy, gemblérstvo, elektronické mánie, civilizačné ochorenie, zdravotná výchova, zdravotné uvedomenie, preventívne prehliadky, prevenia.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť pojem sociálna hygiena a psychická hygiena,
- vymenovať typy závislostí,
- opísať spôsoby prevencie závislostí,
- vysvetliť príčiny vzniku civilizačných ochorení a zásady prevencie,
- opísať druhy preventívnych prehliadok,
- opísať význam špecifik jednotlivých preventívnych prehliadok v detskom a dospelom veku.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poškodenia zdravia ionizujúcim žiarením.**

Témy: **Ionizujúce žiarenie, druhy, účinky a zásady ochrany pred ožiarením.**

Kľúčové pojmy: **choroba z ožiarenia.**

Výkonový štandard:

- popísať druhy ionizujúceho žiarenia a účinky,
- vysvetliť účinky jednotlivých druhov žiarenia na organizmus,
- popísať spôsob ochrany pred ionizujúcim žiarením,
- vysvetliť význam dodržiavania jednotlivých zásad pri prevádzke pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU
ORGANIZÁCIA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Študijný odbor:	praktická sestra
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov ZŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet organizácia zdravotníctva a sociálnych služieb poskytuje žiakom systém poznatkov o organizácii, riadení a financovaní zariadení zdravotnej starostlivosti, sociálnych služieb a zdravotníckych povolaniach a organizovaní zdravotníckych pracovníkov v stavovských organizáciách a odborných spoločnostiach. Predmet poskytuje žiakom aj primeranú úroveň poznatkov zo sociológie, sociálnej práce a sociálnoprávnej starostlivosti, ktoré tvoria základ didaktického systému poznatkov pre oblasť sociálnej starostlivosti. Realizovaním moderných foriem, prostriedkov a vyučovacích metód vyučovania sa vytvárajú podmienky pre formovanie a rozvíjanie logického a tvorivého myslenia a konania žiakov. Tvorivé myslenie umožňuje žiakom správne aplikovať poznatky pri riešení problémových úloh teoretického aj praktického charakteru. Predmet poskytuje základy nevyhnutné pre ďalšie odborné predmety a pre ďalšie vzdelávanie.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania predmetu je prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania a osvojeniu si kľúčových kompetencií. Žiaci majú vedieť vysvetliť východiská starostlivosti o zdravie, medzinárodnej spolupráce a úloh štátu a rezortov, opísať prípravu a ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov, priblížiť systém zdravotného poistenia a vedomosti o právnych aspektoch zdravotnej starostlivosti, právach pacientov, právneho postavenia zdravotníckeho pracovníka. Žiak má preukázať poznatky zo sociálnoprávnej starostlivosti a sociálnej práce, aby bol schopný aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych úloh na úseku sociálnej starostlivosti o zdravotne postihnutých, starých ľudí a ľudí z marginalizovaných skupín. Má vedieť pracovať so základnou odbornou terminológiou, osvojiť si schopnosť vyhľadávať odborné informácie v literatúre a informačných médiách, vhodne prezentovať odborné poznatky, analyzovať vybrané problémy, aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych úloh rôznej zložitosti. Má používať základné myšlienkové operácie na získavanie nových poznatkov, logicky spájať poznatky nadobudnuté štúdiom aj iných vedných odborov a využiť ich pri riešení problémových úloh.

ROZPIS UČIVA

3. ročník 1 hodina týždenne, spolu 30 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Determinanty verejného zdravotníctva.**

Témy: **Štátna zdravotná politika, legislatíva. Financovanie zdravotníctva. Stav populácie.**

Kľúčové pojmy: **politika, vláda, parlament, ústava, zákony, vyhlášky, zdravotné poistenie, odvody, priame platby, demografický vývoj, stredný vek, chorobnosť, rizikové faktory, programy podpory zdravia.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť smerovanie zdravotnej politiky v súvislosti s politickým usporiadaním štátu a medzinárodnými záväzkami,
- poznať programy podpory zdravia,
- poznať čl. 15, 40 Ústavy SR a základné zákony upravujúce zdravotnú starostlivosť v SR,
- vysvetliť hlavné zdroje financovania zdravotníctva,
- vysvetliť základné pojmy charakterizujúce demografický vývoj, príčiny úmrtnosti, chorobnosti v SR,
- charakterizovať rizikové faktory poškodenia zdravia.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Štátna zdravotná správa.**

Témy: **Úlohy štátnej zdravotnej správy. Štátna správa na úseku ochrany zdravia.**

Kľúčové pojmy: **ministerstvo zdravotníctva, samosprávny kraj, Úrad verejného zdravotníctva SR, štátny zdravotný dozor, Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou.**

Výkonový štandard:

- definovať úlohy ministerstva zdravotníctva,
- vymedziť kompetencie v súvislosti so štátnou zdravotnou správou prislúchajúce samosprávnemu kraju a obci,
- poznať úlohu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou,
- popísať úlohy úradu verejného zdravotníctva a regionálnych úradov verejného zdravotníctva v ochrane zdravia.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Systém zdravotnej starostlivosti.**

Témy: **Štruktúra systému zdravotnej starostlivosti. Formy zdravotnej starostlivosti.**

Kľúčové pojmy: **ambulantná zdravotná starostlivosť, ústavná zdravotná starostlivosť, lekárenská starostlivosť.**

Výkonový štandard:

- poznať štruktúru systému zdravotnej starostlivosti,
- charakterizovať úlohy a ciele jednotlivých foriem zdravotnej starostlivosti.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti.**

Témy: **Sieť poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Povinnosti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.**

Kľúčové pojmy: **poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, verejná a minimálna sieť.**

Výkonový štandard:

- definovať verejnú a minimálnu sieť poskytovateľov zdravotnej starostlivosti,
- rozlíšiť druhy zdravotníckych zariadení,
- uviesť príklady zariadení ambulantnej a ústavnej zdravotnej starostlivosti,

- pomenovať normy určujúce prevádzky zariadení na poskytovanie zdravotnej starostlivosti,
- opísať povinnosti poskytovateľa zdravotnej starostlivosti.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Pracovníci v zdravotníctve.**

Témy: **Zdravotnícke povolania. Spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania.**

Kľúčové pojmy: **odborná, právna, zdravotná spôsobilosť, bezúhonnosť, profesia, špecializácia, kompetencia.**

Výkonový štandard:

- rozlíšiť pracovníkov v zdravotníctve a zdravotníckych pracovníkov,
- definovať podmienky na výkon zdravotníckeho povolania,
- vysvetliť pojmy kvalifikácia, špecializácia, kompetencia,
- charakterizovať jednotlivé zdravotnícke povolania,
- definovať povinnosti zdravotníckych pracovníkov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Stavovské organizácie. Registrácia a regulácia zdravotníckeho povolania.**

Témy: **Komory zdravotníckych pracovníkov.**

Kľúčové pojmy: **stavovská organizácia, členstvo, registrácia, regulácia, licencia.**

Výkonový štandard:

- vymenovať komory zdravotníckych pracovníkov, popísať ich úlohy, poslanie,
- vysvetliť pojem registrácia a regulácia zdravotníckeho povolania,
- vysvetliť význam a postup registrácie do príslušnej zdravotníckej komory,
- vysvetliť povinnosti vyplývajúce z registrácie v príslušnej zdravotníckej komore,
- vedieť vysvetliť význam licencie pre vykonávanie zdravotníckeho povolania.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Právne predpisy v zdravotníctve.**

Témy: **Právna zodpovednosť zdravotníckeho pracovníka.**

Kľúčové pojmy: **právna zodpovednosť, povinnosti zdravotníckeho pracovníka.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť význam právnych predpisov v zdravotníctve,
- uviesť povinnosti zdravotníckeho pracovníka pri vykonávaní zdravotníckeho povolania,
- popísať povinnosti poskytovateľa zdravotnej starostlivosti,
- vymenovať práva a povinnosti prijímateľa zdravotnej starostlivosti.

Tematický celok: **Všeobecné zdravotné poistenie.**

Témy: **Zdravotné poistenie.**

Kľúčové pojmy **solidarita, rovnosť, neziskovosť.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať zdravotné poistenie a opísať jeho princípy,
- popísať práva a povinnosti poistenca.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Systém sociálnej starostlivosti a sociálna politika v Slovenskej republike.**

Témy: **Sociálny systém a sociálna práca, jej predmet a organizácia sociálnej práce. Sociálna politika, jej úlohy. Sociálne zabezpečenie. Zariadenia sociálnych služieb.**

Kľúčové pojmy: **sociálna sieť, sociálna práca, sociálna pomoc, sociálny problém, klient, sociálne javy, prevencia odkázanosti, sociálna politika, sociálne zabezpečenie, zariadenia sociálnych služieb.**

Výkonový štandard:

- definovať základné pojmy - tretí sektor, záchranná sociálna sieť, sociálna práca, sociálna pomoc,
- opísať zameranie a činnosť orgánov štátnej správy.
- definovať základné pojmy sociálnej politiky,
- charakterizovať systém sociálneho zabezpečenia,
- uviesť a opísať zariadenia sociálnej starostlivosti a ich zameranie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Sociálna starostlivosť o zdravotne postihnutých ľudí a o zdravotne znevýhodnených.**

Témy: **Starostlivosť o zdravotne znevýhodnených. Starostlivosť o telesne postihnutých. Starostlivosť o mentálne postihnutých a duševne chorých. Starostlivosť o zrakovo a sluchovo postihnutých.**

Kľúčové pojmy: **zdravotné, telesné, mentálne a zmyslové postihnutie, sociálna starostlivosť, sociálna práca, sociálna služba, integrácia ľudí s ťažkým zdravotným postihnutím.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať zdravotné telesné, mentálne a zmyslové postihnutie, zdravotné znevýhodnenie,
- vymenovať a opísať špeciálne pomôcky pre telesne a zdravotne postihnutých,
- opísať sieť inštitúcií, ktoré poskytujú komplexnú starostlivosť postihnutým jedincom,
- diskutovať o možnostiach uplatnenia a potrebe integrácie zdravotne znevýhodnených a zdravotne postihnutých ľudí.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Sociálna starostlivosť o seniorov.**

Témy: **Problematika staroby. Sociálne služby a sociálna pomoc pre seniorov. Starostlivosť o seniorov v zariadeniach sociálnych služieb. Sociálne zariadenia poskytujúce ošetrovateľskú starostlivosť.**

Kľúčové pojmy: **senior, staroba, sociológia staroby, sociálna služba, zariadenia sociálnych služieb.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť problémy starých ľudí zo sociologického hľadiska,

- popísať problémy starostlivosti o seniora v rodine,
- opísať sieť zariadení, v ktorých sa poskytuje sociálna starostlivosť seniorom.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Sociálna starostlivosť o marginalizované skupiny obyvateľov.**

Témy: **Marginalizovaná skupina. Sociálna starostlivosť o rómske etnikum. Rómovia, súčasnosť a perspektívy života Rómov. Ľudia bez prístrešia, bezdomovectvo.**

Kľúčové pojmy: **marginalizácia, rómske etnikum, rómsky problém, sociálna pomoc, bezdomovectvo.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť pojmy marginalizácia a marginalizované skupiny,
- charakterizovať špecifické črty rómskeho etnika,
- opísať prístup a postoje majority ku Rómom,
- vysvetliť pojem bezdomovec,
- vymenovať rizikové faktory vzniku bezdomovectva,
- uviesť najčastejšie zdravotné problémy bezdomovcov,
- opísať možnosti prevencie a sociálnej pomoci pre bezdomovcov.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU
PRVÁ POMOC

Študijný odbor:	praktická sestra
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov ZŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet prvá pomoc, ako súčasť odbornej zložky vzdelávania, je teoreticko-praktický predmet, ktorý poskytuje žiakom vedomosti, zručnosti a návyky nevyhnutné pre každého zdravotníckeho pracovníka, aby bol schopný v zmysle všeobecne platných právnych predpisov poskytnúť odbornú prvú pomoc. Predmet nadväzuje na poznatky z anatómie, fyziológie a iných odborných predmetov. Pri vyučovaní potrebné voliť najnovšie a najvhodnejšie metódy a formy práce. Aktivizujúce vyučovacie metódy musia mať jednoznačne prednosť pred faktografickými výkladmi. Vo vyučovacom procese sa kladie dôraz na výučbu formou cvičení. Pri cvičeniach sa žiaci delia na skupiny. Praktické vyučovanie odporúčame realizovať aj podľa vzorov problémových situácií.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania predmetu je preukázať všeobecné poznatky o sústave, organizácii a právnych aspektoch neodkladnej zdravotnej starostlivosti. Žiaci majú ovládať celý reťazec neodkladnej zdravotnej starostlivosti od prvej pomoci na mieste náhlej príhody (v teréne, v nemocnici, v poliklinike, v ambulancii) až po začatie definitívnej komplexnej liečby resuscitácie. Popísať príčiny, príznaky a prvú pomoc pri bezvedomí, krvácaní, šoku, popáleninách, najčastejších poraneniach a akútnych stavoch. Prakticky demonštrovať postup resuscitácie a opísať organizáciu a techniku prvej pomoci pri hromadnom postihnutí a katastrofách.

ROZPIS UČIVA

2. ročník 2 hodiny týždenne (1), spolu 66 hodín, z toho 33 hodín cvičení

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Všeobecné zásady prvej pomoci (PP). Uvoľňovanie, polohovanie a odsun postihnutých.**

Témy: **Sústava prvej pomoci, postup pri poskytovaní základnej prvej pomoci.**

Uvoľňovanie, základné polohy pre ošetrenie a odsun raneného, odsun a transport postihnutých.

Kľúčové pojmy: **prvá pomoc, náhle postihnutie zdravia, poloha, Rautekov hmat, transport.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať PP,
- určiť priority pri poskytovaní PP,
- demonštrovať postup pri uvoľňovaní, polohovaní a odsune postihnutých.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Bezvedomie a kardiopulmonálna resuscitácia (KPR).**

Témy: **Bezvedomie so zachovaným dýchaním. Bezvedomie s obštrukciou dýchacích ciest, bezvedomie s následnou zástavou životných funkcií. Základná podpora životných funkcií u dospelých**

a detí. Umelé dýchanie pomocou rúška a ručného dýchacieho prístroja. Manipulácia s automatickým externým defibrilátorom (AED).

Kľúčové pojmy: prvotné a druhotné vyšetrenie, bezvedomie, stabilizovaná poloha (Rauteková, zotavovacia poloha), Gordonov úder, Heimlichov manéver, kardiopulmonálna resuscitácia, automatický externý defibrilátor, ručný dýchací prístroj.

Výkonový štandard:

- charakterizovať bezvedomie,
- demonštrovať zhodnotenie stavu vedomia,
- demonštrovať prvotné a druhotné vyšetrenie a hlásenie náhleho postihnutia zdravia,
- posúdiť kvalitu dýchania a srdcovej činnosti,
- demonštrovať výkony na udržanie priechodnosti horných dýchacích ciest,
- demonštrovať Heimlichov manéver a Gordonov úder,
- demonštrovať na figuríne efektívnu kardiopulmonálnu resuscitáciu u dospelého a dieťaťa,
- demonštrovať monitorovanie základných vitálnych funkcií,
- demonštrovať manipuláciu s automatickým externým defibrilátorom.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Krvácanie.**

Témy: Druhy krvácania podľa závažnosti, vonkajšie a vnútorné krvácanie. Krvácanie z prirodzených telových otvorov, zastavenie krvácania.

Kľúčové pojmy: krvácanie, tlakový obväz, cudzie teleso v rane, amputačné poranenie.

Výkonový štandard:

- opísať jednotlivé druhy krvácania podľa závažnosti,
- rozoznať vonkajšie, vnútorné krvácanie a krvácanie z prirodzených telových otvorov,
- demonštrovať prikladanie tlakového obväzu,
- demonštrovať postup prvej pomoc pri jednotlivých druhoch krvácania,
- demonštrovať ošetrovanie krvácania pri cudzom telese v rane,
- demonštrovať postup prvej pomoci pri amputačnom poranení.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Šok.**

Témy: Druhy šoku. Fázy šoku. Prvá pomoc pri šoku.

Kľúčové pojmy: šok, fáza kompenzácie a dekompenzácie, protišokové opatrenia.

Výkonový štandard:

- definovať šok a jeho fázy,
- vymenovať stavy úrazového a neúrazového pôvodu vedúce k šoku,
- vymenovať a zdôvodniť príčiny subjektívnych a objektívnych príznakov rozvinutého šoku,
- zdôvodniť význam jednotlivých protišokových opatrení,
- demonštrovať prvú pomoc pri jednotlivých druhoch šoku.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Otravy.**

Témy: **Druhy a príčiny otráv. Poskytnutie prvej pomoci pri jednotlivých druhoch otráv. Opatrenia pri otravách.**

Kľúčové pojmy: **intoxikácia, antidotum, toxikológia, jedovatá látka.**

Výkonový štandard:

- vymenovať druhy a príčiny otráv,
- charakterizovať príznaky jednotlivých druhov otráv,
- opísať riziká vyplývajúce z intoxikácie a dôležitosť permanentného sledovania postihnutého,
- demonštrovať prvú pomoc pri jednotlivých druhoch otráv.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Akútne stavy vyvolané fyzikálnymi a chemickými vplyvmi.**

Témy: **Popáleniny. Deviatkové pravidlo hodnotenia popálenín. Stupne popálenín. Akútne stavy z prehriatia. Akútne stavy z podchladenia. Omrzliny.**

Poleptania. Prvá pomoc.

Kľúčové pojmy: **popálenina, poleptanie, prehriatie, podchladenie, omrzliny.**

Výkonový štandard:

- definovať popálenia a poleptania,
- určiť rozsah a stupeň popálenia a poleptania, popísať príznaky popálenia a poleptania,
- demonštrovať prvú pomoc pri popálení a poleptaní, definovať stav prehriatia a podchladenia,
- demonštrovať prvú pomoc pri prehriatí, podchladení a omrzlinách.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Úrazy elektrickým prúdom.**

Témy: **Poranenia elektrickým prúdom a bleskom.**

Kľúčové pojmy: **elektrický prúd, spazmus svalstva, elektricky nevodivý a vodivý materiál, prvá pomoc.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť účinky elektrického prúdu na ľudský organizmus,
- vymenovať poškodenia organizmu spôsobené elektrickým prúdom,
- demonštrovať kardiopulmonálnu resuscitáciu (KPR) pri poraneniach elektrickým prúdom,
- vysvetliť význam preventívnych opatrení v súvislosti s búrkou (účinky blesku),
- demonštrovať postup prvej pomoci pri úraze elektrickým prúdom nízkeho a vysokého napätia.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Rany.**

Témy: **Všeobecné zásady ošetrovania rán. Poranenia kostí a kĺbov, zlomeniny, vykĺbenie a vytknutie. Poskytnutie základnej prvej pomoci. Tlakové poranenia. Poranenia hrudníka, brucha, chrbtice, hlavy. Cudzie telesá a poranenia telových otvorov. Prvotné ošetrovanie uštipnutia, bodnutia, pohryznutia.**

Kľúčové pojmy: rana, infekcia, zlomenina, vytknutie, vyklbenie, stratové poranenie, Blast syndróm, Crush syndróm, hemotorax, pneumotorax, paréza, plégia, amnézia, afázia.

Výkonový štandard:

- charakterizovať jednotlivé druhy rán, popísať príčiny a následky vzniku rán,
- demonštrovať prvú pomoc pri ošetrovaní jednotlivých druhov rán, definovať druhy, príčiny a následky zlomenín,
- demonštrovať prvú pomoc pri jednotlivých druhoch zlomenín, popísať druhy tlakových poranení,
- demonštrovať prvú pomoc pri tlakových poraneniach,
- rozpoznať príčiny a následky poranení hrudníka, brucha, chrbtice a hlavy,
- demonštrovať prvú pomoc pri jednotlivých druhoch poranení hrudníka, brucha, chrbtice a hlavy.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Vybrané naliehavé stavy.**

Témy: **Mdloba, kŕče. Naliehavé stavy pri cukrovke, náhla cievna mozgová príhoda. Akútny koronárny syndróm. Vyrazený dych. Astmatický záchvat. Vážne psychické poruchy. Predčasný a náhly pôrod. Akútne – náhle bolesti.**

Kľúčové pojmy: mdloba, synkopa, epilepsia, cievna mozgová príhoda, akútny koronárny syndróm, tetania, hypoglykémia, hyperglykémia, paréza, plégia, zmätenosť, náhly pôrod.

Výkonový štandard:

- definovať príčiny, príznaky mdloby, demonštrovať poskytnutie prvej pomoci,
- poznať príčiny jednotlivých druhov kŕčov spojených s bezvedomím a vedomím, demonštrovať poskytnutie prvej pomoci,
- rozoznať príznaky hyper a hypoglykémie a opísať prvú pomoc,
- popísať príznaky NCMP a opísať prvú pomoc,
- definovať príčiny, príznaky AKS, demonštrovať poskytnutie prvej pomoci,
- demonštrovať poskytnutie prvej pomoci pri vyrazenom dychu,
- definovať príčiny, príznaky astmatického záchvatu, demonštrovať poskytnutie prvej pomoci
- zhodnotiť príznaky predčasného a náhleho pôrodu, opísať prvú pomoc pri náhlom a predčasnom pôrode.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Prvá pomoc pri výnimočných situáciách.**

Témy: **Organizácia techniky prvej pomoci pri udalosti s hromadným postihnutím osôb (UHPO). Organizácia techniky pri katastrofách.**

Kľúčové pojmy: hromadné postihnutie zdravia, katastrofa.

Výkonový štandard:

- poznať druhy nehôd s hromadným postihnutím osôb,
- zvládnuť prvú pomoc pri jednotlivých druhoch poranení vzniknutých pri nehodách s hromadným postihnutím zdravia a katastrofách.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU
PSYCHOLÓGIA, PEDAGOGIKA A PROFESIJNÁ KOMUNIKÁCIA

Študijný odbor:	praktická sestra
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov ZŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet psychológia, pedagogika a profesijná komunikácia je teoreticko-praktický predmet a spolupôsobí na formovanie osobnosti. Tvorí systém informácií pre poznanie základných psychologických javov a medziľudských vzťahov. Je koncipovaný vo vzťahu k profilu absolventa a potrebám praxe. Psychológia poskytuje prehľad o základných psychologických pojmoch, holistickom pohľade na človeka ako bio-psycho-sociálno-spirituálnu bytosť v kontexte filozofie zdravia, ako aj počas choroby. Poznatky z pedagogiky sú základom pre zdravotno-výchovnú činnosť orientovanú na podporu zdravia a prevenciu chorôb. Profesijná komunikácia poskytuje poznatky a zručnosti nevyhnutné v interpersonálnych kontaktoch na širokej báze a v tímovej spolupráci. Využívaním klasických a alternatívnych vyučovacích metód sa vytvárajú optimálne podmienky pre rozvoj vzťahovo-postojových a intelektuálnych spôsobilostí žiakov.

CIELE PREDMETU

Partikulárne ciele predmetu sú formulované v zmysle hlavného cieľa vzdelávania (odbornosť, profesionálne správanie a komunikácia, etika, morálka). Jeho zameraním je, aby žiaci získali odborné vedomosti o kognitívnej, psycho-motorickej a afektívnej zložke osobnosti, naučili sa prostredníctvom autognózie porozumieť prežívaniu, správaniu, konaniu a potrebám pacienta a osoby, ktorá vyhľadáva pomoc zdravotníckeho pracovníka, osvojili si zásady prosociálneho, kooperatívneho a asertívneho správania, vedeli využívať poznatky, vedomosti a zručnosti v osobnom a pracovnom prostredí, získali návyky individuálne vyhľadávať informácie, naučili sa verejne vystupovať a upevňovať pozíciu povolania a stavovskej cti.

ROZPIS UČIVA

3. ročník 2 hodiny týždenne (1), spolu 60 hodín, z toho 30 hodín cvičení

4. ročník 2 hodiny týždenne (1), spolu 60 hodín, z toho 30 hodín cvičení

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PREDMETU pre 3. ročník

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Psychológia ako vedná disciplína.**

Témy: **Predmet a úlohy psychológie. Metódy psychológie. Význam psychológie v živote človeka a v zdravotníckom povolaní. Psychika. Prežívanie a správanie. Vedomie a nevedomie.**

Kľúčové slová: **psychológia, psychologické disciplíny, metódy, psychika, prežívanie, správanie, vedomie, nevedomie.**

Výkonový štandard:

- definovať psychológiu ako vedu, jej predmet a úlohy,
- rozlíšiť metódy psychológie,
- zdôvodniť význam psychológie v živote človeka a v zdravotníckom povolaní,
- opísať biologické a sociálne determinanty psychiky,
- vysvetliť pojmy prežívanie a správanie, nevedomie a vedomie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Základy psychológie osobnosti.**

Témy: **Osobnosť ako bio-psycho-sociálno-spirituálna jednota. Holizmus. Štruktúra osobnosti. Vlastnosti osobnosti. Aktivačno-motivačné vlastnosti. Vzťahovo-postojové vlastnosti. Seberegulačné vlastnosti. Výkonové vlastnosti. Dynamické vlastnosti. Osobnosť zdravotníckeho pracovníka. Poznávacie procesy. City.**

Kľúčové slová: **osobnosť, holistický prístup, zložky osobnosti, vlastnosti osobnosti, pozornosť, vnímanie, myslenie, pamäť, učenie, city.**

Výkonový štandard:

- definovať osobnosť ako bio-psycho-sociálno-spirituálnu jednotu,
- vysvetliť holistický pohľad na človeka,
- vymedziť základné prvky štruktúry osobnosti,
- analyzovať vlastnosti osobnosti v jednotlivých kategóriách,
- rozlíšiť rozdiely medzi jednotlivými poznávacími procesmi,
- definovať city, citové reakcie, stavy a vzťahy,
- charakterizovať osobnostné predpoklady zdravotníckeho pracovníka.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Základy vývinovej psychológie.**

Témy: **Psychický vývin. Periodizácia. Prenatálne obdobie. Novorodenecké obdobie. Obdobie dojčat'a. Obdobie batol'aťa. Obdobie predškolského veku. Obdobie školského veku. Obdobie adolescencie. Obdobie dospelosti. Obdobie staroby.**

Kľúčové slová: **psychický vývin, životný cyklus, prenatálne obdobie, novorodenec, dojča, batol'a, predškolské dieťa, školské dieťa, adolescent, dospelý človek, starý človek.**

Výkonový štandard:

- definovať psychický vývin a štádiá životného cyklu,
- opísať prenatálne obdobie,
- vymedziť hlavné charakteristiky novorodeneckého obdobia,
- určiť rozdiely vo vývine dojčat'a a batol'aťa,
- opísať osobitosti obdobia predškolského veku,
- načrtnúť špecifiká vývinu v období školského veku a adolescencie,
- charakterizovať jednotlivé štádiá obdobia dospelosti,
- vymedziť hlavné problémy obdobia staroby.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Človek a sociálne prostredie.**

Socializácia a sociálne učenie. Sociálna skupina a jednotlivec v skupine. Asertivita. Spätná väzba a kritika.

Nenasilná komunikácia- základné techniky, objektívne pozorovanie, pocity, potreby a žiadosti. Empatia a sebaempatia. Konflikt, druhy, príčiny a riešenie.

Výkonový štandard:

- charakterizovať socializáciu, sociálne učenie,
- vysvetliť podstatu foriem sociálneho učenia,

- opísať vplyv sociálneho prostredia a sociálnych skupín na jednotlivca,
- opísať asertívne správanie,
- opísať princíp nenásilnej komunikácie,
- preukázať schopnosť použiť nástroje neverbálnej komunikácie v reálnej situácii,
- charakterizovať empatiu a sebaempatiu,
- preukázať schopnosť odlíšiť empatické a neempatické správanie,
- opísať konflikt a príčiny,
- preukázať schopnosť použiť techniky nenásilnej komunikácie pri riešení konfliktu.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD pre 4. ročník

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Sociálna komunikácia.**

Témy: **Komunikácia – charakteristika. Komunikačný proces. Druhy, typy komunikácie. Neverbálna komunikácia. Vzhľad a úprava zovňajška. Verbálna komunikácia. Reč. Extraslovné prostriedky reči. Plač. Evalvácia. Devalvácia. Empatia. Konflikt v komunikácii. Druhy, príčiny a riešenie konfliktov v komunikácii.**

Kľúčové slová: **komunikácia, neverbálna komunikácia, verbálna komunikácia, extraslovné prostriedky, asertivita, evalvácia, devalvácia, konflikt v komunikácii.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť funkciu komunikácie v interpersonálnom styku,
- monitorovať a dešifrovať význam neverbálnych signálov,
- rozlíšiť akustické prejavy reči,
- formulovať podstatu asertivity,
- posúdiť evalvačné a devalvačné komunikačné prvky,
- vymedziť prvky empatie v komunikácii,
- opísať pojem konflikt v komunikácii- druhy, príčiny a riešenie konfliktov v komunikácii.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Profesijná komunikácia.**

Témy: **Profesijno-komunikačné zručnosti. Komunikačné bariéry. Rozhovor s pacientom–typy, ciele, fázy rozhovoru s pacientom. Špecifiká komunikácie s vybranými skupinami pacientov s problémovým správaním, komunikácia s agresívnym pacientom, komunikácia s pacientom so závislosťou na návykových látkach. Komunikácia s hendikepovaným pacientom, komunikácia s pacientom so zrakovým, sluchovým, rečovým, pohybovým alebo mentálnym hendikepom. Tréning komunikačných zručností s osobami so zdravotným znevýhodnením a ich rodinnými príslušníkmi. Komunikácia s detským pacientom. Komunikácia so zomierajúcim a nevyliciteľne chorým pacientom a jeho príbuznými. Empatia k pacientom.**

Kľúčové slová: **komunikačné zručnosti, rozhovor, problémové správanie, hendikepovaný pacient, zdravotne znevýhodnený pacient, detský pacient, zomierajúci pacient, empatia, komunikačné bariéry.**

Výkonový štandard:

- preukázať komunikačné zručnosti,
- identifikovať komunikačné bariéry pri komunikácii s pacientom, rodičmi a inými príbuznými,
- osvojiť si techniku vedenia rozhovoru,
- preukázať empatický prístup k plačúcemu pacientovi,
- opísať spôsoby účinnej komunikácie s pacientmi s problémovým správaním, komunikáciu s pacientmi s agresívnym, narcistickým, histriónskym správaním, komunikáciu s pacientom so závislosťou na návykových látkach,
- vymedziť špecifiká komunikácie s hendikepovanými pacientmi a jeho rodinnými príslušníkmi,
- charakterizovať komunikáciu s pacientom so zrakovým, sluchovým, rečovým, pohybovým alebo mentálnym hendikepom,
- charakterizovať zásady komunikácie s detským pacientom,
- preukázať empatický prístup k plačúcemu dieťaťu,
- osvojiť si techniky na upokojenie plačúceho a nepokojného dieťa,
- popísať prežívanie a správanie umierajúceho v jednotlivých štádiách umierania,
- charakterizovať zásady psychologického prístupu a komunikácie s nevyliciteľne chorým a zomierajúcim,
- poukázať na osobitosti komunikácie so zomierajúcim a nevyliciteľne chorým pacientom,
- vymedziť prvky empatie v prístupe k pacientovi.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Základy zdravotníckej psychológie.**

Témy: **Predmet, ciele a oblasti zdravotníckej psychológie. Psychosomatické vzťahy. Autoplastický obraz choroby. Vzťah pacienta k chorobe. Vekové osobitosti prežívania choroby. Bolesť. Úzkosť a strach. Hospitalizácia. Hospitalizmus. Iatrogénia. Stres. Syndróm vyhorenia. Psychohygiena.**

Kľúčové slová: **choroba, autoplastický obraz, reakcie na chorobu, bolesť, hospitalizácia, hospitalizmus, iatrogénia, stres, syndróm vyhorenia, psychohygiena.**

Výkonový štandard:

- opísať predmet, ciele a oblasti zdravotníckej psychológie,
- opísať podstatu psychosomatických vzťahov,
- rozlíšiť jednotlivé aspekty autoplastického obrazu choroby,
- načrtnúť špecifiká prežívania choroby vzhľadom k veku, situačným faktorom,
- poukázať na špecifiká psychologického prístupu k pacientovi s bolesťou,
- vymedziť faktory nemocničného prostredia ovplyvňujúce pacienta,
- rozpoznať negatívne stránky záťažových situácií,
- poznať aktivity na podporu duševného zdravia.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Zdravotná výchova.**

Témy: Predmet, ciele pedagogiky. Výchova. Vzdelávanie. Edukácia. Vzdelanie. Učenie. Metódy, formy a prostriedky zdravotno-výchovnej činnosti. Výchovné zamestnanie pre jednotlivé vekové skupiny pacientov.

Kľúčové slová: výchova, vzdelávanie, edukácia, vzdelanie, učenie, metódy, formy, prostriedky, výchovné zamestnanie.

Výkonový štandard:

- definovať predmet pedagogiky a jej ciele,
- zdôvodniť význam výchovy k zdraviu,
- opísať metódy, formy a prostriedky zdravotnej výchovy,
- opísať význam poučenia pacientov pri jednotlivých ochoreniach,
- navrhnúť výchovné zamestnanie pre jednotlivé vekové skupiny pacientov.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU

ZDRAVOTNÍCKA ETIKA

Študijný odbor:	praktická sestra
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov ZŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet zdravotnícka etika ako súčasť odbornej zložky vzdelávania poskytuje žiakom všeobecné poznatky o vývine morálky a etiky, základných princípoch zdravotníckej etiky. Predmet približuje žiakom aktuálne témy súčasnej bioetiky s dôrazom na humanizáciu ošetrovateľskej starostlivosti. Využívaním moderných foriem a vyučovacích metód vo vyučovacom procese sa vytvárajú podmienky na formovanie úcty k ľudskému životu a zdraviu, etických názorov a postojov žiakov. Predmet poskytuje nevyhnutné základy zdravotníckej morálky, etických princípov a prosociálneho správania, ktoré sú determinované praktickou potrebou absolventov vzhľadom na charakter ich práce. Zdravotnícka etika poskytuje základy aj pre ďalšie odborné predmety i pre ďalšie vzdelávanie v oblasti zdravotníctva.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania zdravotníckej etiky je v maximálnej možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania a osvojeniu si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva zdravotníckej etiky. Žiaci sa majú naučiť pracovať so základnou terminológiou, osvojiť si schopnosť vyhľadávať odborné informácie v literatúre a informačných médiách, prezentovať odborné poznatky, analyzovať vybrané problémy, aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych úloh rôznej zložitosti. Mali by preukázať všeobecné poznatky o historickom vývine morálky a etiky, jej základných princípoch v nadväznosti na zdravotnícku a ošetrovateľskú etiku. Preukázať schopnosť analyzovať a identifikovať špecifické problémy v práci praktickej sestry - asistenta, vedieť využiť získané vedomosti a aplikovať ich v praxi pri ošetrovateľskej starostlivosti v prospech pacientov.

ROZPIS UČIVA

3. ročník 1 hodina týždenne, spolu 30 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Etika ako vedná disciplína.**

Témy: **Vymedzenie základných pojmov.**

Kľúčové pojmy: **etika, morálka, etiketa, moralizovanie.**

Výkonový štandard:

- definovať základné pojmy etiky,
- vysvetliť pojem etika a morálka,
- charakterizovať druhy etiky.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Ľudské práva.**

Témy: **Listina ľudských práv. Práva a povinnosti pacienta. Práva detských pacientov.**

Kľúčové slová: **Ľudské práva, ľudská dôstojnosť, Charta ľudských práv, Ústava, právo a povinnosť.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť pojem ľudská dôstojnosť,
- opísať princípy ochrany ľudskej dôstojnosti pacientov v medicíne a ošetrovatelstve,
- definovať ľudské práva,
- popísať Chartu ľudských práv,
- vymenovať práva vybraných skupín pacientov,
- uviesť dokumenty vzťahujúce sa na práva pacienta,
- vyvodiť dôsledky z nedodržiavania práv pacienta pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Náboženská etika. Dekalóg.**

Témy: **Náboženská etika. Dekalóg.**

Kľúčové slová: **kresťanské náboženstvo, náboženský pluralizmus, sekta, Dekalóg.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť pojem náboženská etika,
- charakterizovať jednotlivé svetové náboženstvá,
- pomenovať špecifiká jednotlivých náboženstiev z pohľadu poskytovania zdravotnej starostlivosti,
- zdôvodniť hodnotu každého ľudského života.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Zdravotnícka etika.**

Témy: **Historický vývin zdravotníckej etiky. Základné pojmy. Deontologický kódex. Základné princípy zdravotníckej etiky. Etické pravidlá a morálne problémy pri vykonávaní zdravotníckeho povolania.**

Kľúčové slová: **zdravotnícka etika, bioetika, ošetrovateľská etika, deontológia, medicínska etika, princíp beneficencie, princíp nonmaleficencie, princíp spravodlivosti, princíp autonómie, informovaný súhlas.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať začiatky zdravotníckej etiky,
- definovať základné pojmy zdravotníckej etiky,
- vymenovať predstaviteľov medicínskej etiky v jednotlivých obdobiach vývinu,
- vysvetliť rozdiel medzi bioetikou, zdravotníckou, medicínskou a ošetrovateľskou etikou,
- vysvetliť význam deontologických kódexov,
- vymenovať a popísať jednotlivé princípy zdravotníckej etiky,
- popísať morálne problémy pri výkone povolania praktická sestra - asistent.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Etické aspekty ošetrovatelstva.**

Témy: **Etické aspekty v ošetrovateľskej starostlivosti vo všeobecnosti. Požiadavky na osobnosť praktickej sestry - asistenta. Životný štýl a profesionálne správanie sa**

praktickej sestry - asistenta. Etický kódex v zdravotníctve. Etická komunikácia a informovaný súhlas s ošetrovateľskými výkonmi.

Kľúčové slová: hodnota, osobnosť, etická komunikácia, informovaný súhlas, pozitívny a negatívny reverz, konflikt, etický kódex.

Výkonový štandard:

- definovať pojem hodnota,
- vymedziť a popísať hierarchiu hodnôt v ošetrovateľstve,
- vyvodiť a vysvetliť komplex požiadaviek na osobnosť praktickej sestry - asistenta,
- vysvetliť pojmy odborné a osobnostné predpoklady praktickej sestry - asistenta pre výkon povolania,
- vysvetliť etický kódex v zdravotníctve,
- vymedziť konkrétne etické princípy správania sa praktickej sestry - asistenta,
- preukázať schopnosť interpersonálnych zručností v komunikácii so zachovaním princípu etickej komunikácie,
- vysvetliť pojem informovaný súhlas v medicíne,
- uviesť príklady neetických prvkov v správaní sa praktickej sestry - asistenta,
- uviesť príklady prosociálneho správania sa praktickej sestry- asistenta.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Vybrané etické problémy v niektorých medicínskych odboroch.**

Témy: **Etika v chirurgii. Etika v geriatrickej a hospicovej starostlivosti. Etika v gynekológii a pôrodníctve. Etika v pediatrii a neonatológii. Etika vo vnútornom lekárstve. Etika zdravotnej výchovy. Etika v psychiatrii.**

Kľúčové slová: etika medicínskych odborov, transplantácia, eschatológia, eutanázia, umelé prerušenie tehotnosti, resuscitácia novorodenca, dialýza, transfúzia.

Výkonový štandard:

- identifikovať najčastejšie etické problémy vyskytujúce sa v jednotlivých medicínskych odboroch,
- vysvetliť význam dodržiavania etických noriem v základných medicínskych odboroch,
- charakterizovať medicínsky odbor z pohľadu etiky a profesie zdravotníckeho pracovníka,
- analyzovať opísané etické normy a z nich vyplývajúce etické problémy v jednotlivých medicínskych odboroch.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Etické aspekty biomedicínskeho výskumu.**

Témy: **Biomedicínsky výskum.**

Kľúčové slová: bioetika, biomedicínsky výskum, ľudské subjekty, pozorovanie, pokus.

Výkonový štandard:

- definovať pojmy biomedicínsky výskum, klinický výskum, ľudské subjekty,
- uviesť vzťah medzi terapeutickým a neterapeutickým výskumom,
- vymenovať a opísať druhy a základné metódy biomedicínskeho výskumu,
- popísať etické zásady pri pokusoch na zvieratách.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Vznik a poslanie etických komisií v medicíne.**

Témy: **Vznik a poslanie etických komisií.**

Kľúčové slová: **etická komisia, etický problém, etická analýza.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť pojem etická komisia v medicíne,
- vymenovať typy a popísať poslanie etických komisií,
- popísať zloženie etickej komisie charakterizovať náplň práce etickej komisie pri posudzovaní etických problémov a výskumov v medicíne.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Uplatňovanie princípov etiky v praxi praktickej sestry - asistenta.**

Témy: **Kazuistiky z praxe, modelové situácie.**

Kľúčové slová: **etický problém, etické správanie, kazuistika,**

Výkonový štandard:

- identifikovať špecifický etický problém v kazuistike,
- rozlišovať etické a neetické správanie v kazuistike,
- diskutovať o probléme, aplikovať etické princípy v diskusii,
- navrhnúť spôsob riešenia etického problému.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU
ZDRAVIE A KLINIKA CHORÔB

Študijný odbor:	praktická sestra
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov ZŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet zdravie a klinika chorôb, ako súčasť odbornej zložky vzdelávania, poskytuje žiakom systém poznatkov o zdraví a jeho význame pre jedinca a celú spoločnosť, o faktoroch ovplyvňujúcich zdravie, význame prevencie. Poskytuje základy poznatkov o príčinách, príznakoch a prejavoch ochorení jednotlivých systémov ľudského organizmu s dôrazom na špecifiká u detí a starých ľudí. Zameriava sa na poskytnutie základných informácií o diagnostických a liečebných postupoch, liečbe a prevencii. Predmet poskytuje poznatky nevyhnutné pre formovanie a rozvíjanie logického a tvorivého myslenia v ďalších odborných predmetoch a pre ďalšie vzdelávanie.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania zdravia a kliniky chorôb je definovať súčasnú koncepciu zdravia, jeho zachovanie, udržiavanie a obnovu. Žiaci si majú osvojiť komplexný pohľad na význam zdravia pre jedinca, rodinu, štát a celú ľudskú spoločnosť. Mali by preukázať poznatky o zdraví a jeho rizikách v jednotlivých vývinových obdobiach človeka, zdôvodniť význam rodiny pre zachovanie zdravia jej členov. Vedieť reprodukovať poznatky z histórie medicíny, vysvetliť príčiny, priebeh a štádiá choroby. Preukázať základné poznatky o ochoreniach, chybách a úrazoch jednotlivých systémov, stavov a vekových období, zvlášť detí a starých ľudí.

ROZPIS UČIVA

1. ročník 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín
2. ročník 2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín
3. ročník 2 hodiny týždenne, spolu 60 hodín
4. ročník 3 hodiny týždenne, spolu 90 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD pre 1. ročník

Obsahový štandard

Tematický celok: **Zdravie.**

Témy: **Zdravie. Význam zdravia pre jedinca a spoločnosť.**

Kľúčové pojmy: **zdravie, choroba, jedinec, spoločnosť.**

Výkonový štandard:

- definovať zdravie a chorobu,
- vysvetliť význam zdravia pre jedinca a spoločnosť,
- objasniť vzťah medzi zdravím a spoločnosťou,
- vyjadriť názory na zdravie.

Obsahový štandard

Tematický celok: **Modely zdravia.**

Témy: **Modely zdravia.**

Kľúčové pojmy: **model, adaptácia, prostredie.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť podstatu jednotlivých modelov,
- špecifikovať najpoužívanejší model v praxi,
- popísať najpriateľnejší model pre prax.

Obsahový štandard

Tematický celok: **Zdravotný stav a zdravotné návyky.**

Témy: **Zdravotný stav. Zdravotné návyky.**

Kľúčové pojmy: **zdravotné návyky, zdravotný stav, pôsobiace faktory.**

Výkonový štandard:

- objasniť vzťah medzi zdravotným stavom a zdravotnými návykmi,
- špecifikovať faktory ovplyvňujúce zdravotný stav,
- popísať zdravotné návyky,
- vysvetliť vplyv návykov na organizmus.

Obsahový štandard

Tematický celok: **Zdravotné uvedomenie.**

Témy: **Model postoja k zdraviu. Ochrana zdravia.**

Kľúčové pojmy: **zdravotná výchova, zdravotné uvedomenie, Národný program podpory zdravia (NPPZ).**

Výkonový štandard:

- definovať zdravotnú výchovu,
- objasniť model postoja k zdraviu,
- vysvetliť celosvetovú ochranu zdravia,
- charakterizovať oblasti záujmu národných programov a NPPZ SR,
- špecifikovať úlohy jedinca, spoločnosti, zdravotníkov pri ochrane, podpore a udržiavaní zdravia.

Obsahový štandard

Tematický celok: **Zdravie z hľadiska rastu a vývinu človeka.**

Témy: **Rast a vývin. Novorodenecké, dojčenské a batolivé obdobie. Predškolské a školské obdobie. Poruchy zdravotného stavu počas dospievania. Dospelý vek.**

Kľúčové slová: **rast, vývin, zrenie, vývinové obdobia.**

Výkonový štandard:

- definovať rast, vývin, zrenie,
- objasniť základné princípy rastu a vývinu,
- opísať typy podľa temperamentu,
- charakterizovať osobitosti jednotlivých vývinových období z hľadiska ochrany, udržiavania a podpory zdravia,
- popísať špecifiká dospievania,
- diskutovať o rizikách, ktoré ohrozujú zdravie dospievajúcich.

Obsahový štandard

Tematický celok: **Zdravie a rodina.**

Témy: **Zdravie rodiny.**

Kľúčové pojmy: **rodina, rodičia.**

Výkonový štandard:

- definovať rodinu,
- popísať jednotlivé typy rodín,
- objasniť faktory vplývajúce na zdravie rodiny,
- vysvetliť potrebu starostlivosti o seba.

Obsahový štandard

Tematický celok: **Medicína a jej odbory.**

Témy: **História medicíny vo svete a u nás. Najvýznamnejšie osobnosti dejín medicíny.**

Koncepcie odborov medicíny.

Kľúčové pojmy: **medicína, Hippokrates, J. E. Purkyně.**

Výkonový štandard:

- popísať históriu medicíny,
- charakterizovať rozvoj medicíny v Čechách a na Slovensku,
- objasniť vývoj univerzít v Čechách a na Slovensku,
- vymenovať historické osobnosti svetovej medicíny,
- vymenovať osobnosti českej a slovenskej medicíny,
- stručne popísať koncepcie jednotlivých odborov medicíny.

Obsahový štandard

Tematický celok: **Choroba.**

Témy: **Spojitosť medzi zdravím a chorobou. Etiológia, priebeh a štádiá choroby. Úloha chorého. Individuálna reakcia na ochorenie a hospitalizáciu.**

Kľúčové pojmy: **choroba, chorý, etiológia, priebeh choroby, štádium choroby.**

Výkonový štandard:

- definovať chorobu a nevoľnosť,
- objasniť spojitosť medzi zdravím a chorobou,
- charakterizovať príčiny choroby,
- popísať priebeh choroby,
- popísať štádiá choroby,
- vysvetliť individuálnu reakciu na chorobu a hospitalizáciu,
- vysvetliť úlohu chorého pri uzdravovaní.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Vyšetrovacie a liečebné postupy.**

Témy: **Subjektívne a objektívne príznaky ochorení. Základné vyšetrenia, konzervatívna a operačná liečba. Liečebné postupy - farmaceutické, liečba krvou a krvnými derivátmi, kyslíková a inhalačná liečba, dietoterapia, liečebná rehabilitácia.**

Kľúčové pojmy: **diagnostika, anamnéza, symptóm, syndróm, bolesť, smäd, poruchy spánku, nevoľnosť, palpácia, závrat, svrbenie, pyróza, dýchavica, inkontinencia moču a stolice, meteorizmus, krvácanie, biochemické, mikrobiologické, biotické,**

röntgenologické, rádionuklidové vyšetrenie, elektrografické metódy, vyšetrenie ultrazvukom, endoskopia, funkčné vyšetrenie, farmakológia, dietoterapia, fyzikálna liečba, balneoterapia, rehabilitácia.

Výkonový štandard:

- vymenovať príznaky ochorení,
- objasniť rozdiel medzi subjektívnymi a objektívnymi príznakmi,
- vysvetliť pojmy osobnosť chorého, anamnéza, objektívny nález,
- vymenovať referenčné hodnoty základných laboratórnych vyšetrení,
- vedieť reprodukovať aké vyšetrovacie postupy sa používajú v medicíne,
- vedieť všeobecne špecifikovať druhy liečby,
- opísať techniku transfúzie,
- načrtnúť výhody inhalačnej terapie,
- interpretovať rehabilitačnú terapiu pri ochoreniach jednotlivých systémov.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD pre 2. ročník

Obsahový štandard

Tematický celok: **Ochorenia dýchacieho systému.**

Témy: **Príznaky. Ochorenia horných a dolných dýchacích ciest - akútne a chronické. Poranenia. Náhle stavy. Špecifiká u detí a starých ľudí. Vyšetrovacie metódy. Liečebné postupy konzervatívne a chirurgické. Farmakoterapia. Prevencia.**

Kľúčové pojmy: **dýchanie, dýchacie cesty, mechanika dýchania, kašeľ, krvácanie z pľúc, dýchavica, cyanóza, skiaskopia, skiagrafia, tomografia, scintigrafia pľúc, funkčné vyšetrenie pľúc, katar horných dýchacích ciest, sinusitída, angína, bronchitída, bronchiálna astma, pneumónia, embólia do pľúcnice, tbc a nádory pľúc, cystická fibróza.**

Výkonový štandard:

- popísať anatómiu a fyziológiu dýchacieho systému,
- vysvetliť príčiny, priebeh, príznaky a liečbu ochorení dýchacieho systému,
- preukázať základné poznatky o diagnostických a liečebných metódach,
- vymenovať farmakoterapiu pri jednotlivých ochoreniach,
- vedieť usporiadať ochorenia dýchacieho systému u detí podľa závažnosti,
- reprodukovať osobitosti ochorení dýchacích ciest u geriatrických pacientov,
- uviesť základné postupy prevencie ochorení dýchacích ciest.

Obsahový štandard

Tematický celok: **Ochorenia srdcovo-cievneho systému.**

Témy: **Príznaky. Akútne a chronické ochorenia srdca a krvného obehu. Poruchy rytmu. ICHS. Zlyhanie srdca, srdcová nedostatočnosť. Zápalové ochorenia. Chlopňové chyby. Poruchy krvného tlaku. Choroby ciev. Špecifiká u detí a starých ľudí. Vyšetrovacie metódy a liečebné postupy (konzervatívne a chirurgické). Farmakoterapia. Prevencia. Celonárodné preventívne programy (MOST).**

Kľúčové pojmy: **krvný obeh, srdce, cievy, arytmie, dysrytmie, ischemická choroba srdca, angina pectoris, akútny infarkt myokardu, zlyhanie srdca, endokarditída, myokarditída,**

perikarditída, stenóza a insuficiencia chlopne, hypertenzia, hypotenzia, ateroskleróza, varixy, kardiochirurgia.

Výkonový štandard:

- popísať anatómiu a fyziológiu krvného obehu a srdca,
- popísať hlavné príznaky srdcového zlyhávania a ochorení srdca a ciev,
- vymenovať poruchy rytmu, objasniť ICHS, zápalové ochorenia srdca, chlopňové chyby,
- objasniť poruchy krvného tlaku, vznik a príznaky aterosklerózy,
- vymenovať a opísať vyšetrovacie a liečebné metódy,
- vymenovať farmakoterapiu pri jednotlivých ochoreniach,
- vymenovať ochorenia špecifické pre detský vek a starých ľudí,
- opísať cieľ a význam konkrétneho celonárodného programu.

Obsahový štandard

Tematický celok: **Ochorenie tráviaceho systému.**

Témy: **Príznaky. Akútne a chronické ochorenia orgánov hlavového (vrátane chrupu), hrudníkového, brušného a panvového úseku tráviaceho systému. Nádory. Chyby. Poranenia. Náhle stavy. Špecifiká u detí a starých. Vyšetrovacie metódy. Liečebné postupy konzervatívne a chirurgické. Farmakoterapia. Prevencia.**

Kľúčové pojmy: **tráviaci systém, akútne ochorenia, chronické ochorenia, poranenia, náhle stavy, špecifiká, vyšetrovacie metódy, liečebné postupy, dietoterapia, realimentácia.**

Výkonový štandard:

- popísať anatómiu a fyziológiu tráviaceho systému,
- opísať príznaky ochorení tráviaceho systému,
- vymenovať a opísať vyšetrovacie a liečebné metódy,
- poznať základné ochorenia tráviaceho systému,
- rozpoznať špecifiká náhleho stavu,
- vymenovať ochorenia špecifické pre detský vek a geriatrický vek,
- vedieť opísať výživu detí v jednotlivých vekových obdobiach,
- vymenovať farmakoterapiu pri jednotlivých ochoreniach,
- vedieť opísať špecifiká výživy starých ľudí.

Obsahový štandard

Tematický celok: **Ochorenia obličiek a močových ciest.**

Témy: **Príznaky. Akútne a chronické ochorenia obličiek a močových ciest. Nádory. Chyby. Poranenia. Náhle stavy. Špecifiká u detí a starých ľudí. Vyšetrovacie metódy. Liečebné postupy konzervatívne a chirurgické. Farmakoterapia. Prevencia.**

Kľúčové pojmy: **močové cesty, ochorenia obličiek, náhle stavy, špecifiká vyšetrovacích metód, liečebné postupy, prevencia, skrining novorodencov, transplantácia obličiek.**

Výkonový štandard:

- opísať anatómiu a fyziológiu močovo-pohlavného systému,
- vymenovať ochorenia urogenitálneho systému, ich príznaky a príčiny,
- vymenovať špecifiká ochorení obličiek a močových ciest u detí a starých ľudí,
- ovládať jednotlivé diagnostické a terapeutické metódy,

- vymenovať farmakoterapiu pri jednotlivých ochoreniach,
- opísať prevenciu nefrolitiázy,
- vysvetliť význam pitného režimu,
- opísať režim dialyzovaného pacienta.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD pre 3. ročník

Obsahový štandard

Tematický celok: **Poruchy vnútorného prostredia.**

Témy: **Vnútorné prostredie. Patofyziológia – základné pojmy. Poruchy objemu a zloženia telových tekutín. Poruchy elektrolytového hospodárstva. Poruchy acidobázickej rovnováhy. Vybrané vyšetrovacie metódy. Liečebné metódy. Farmakoterapia. Prevencia.**
 Kľúčové pojmy: **vnútorné prostredie, patofyziológia, alkalóza, acidóza, dehydratácia, elektrolyty, vyšetrovacie metódy, prevencia.**

Výkonový štandard:

- vedieť charakterizovať vnútorné prostredie,
- vysvetliť podstatu porúch vnútorného prostredia, objemu a zloženia telových tekutín, elektrolytového hospodárstva a acidobázickej rovnováhy,
- popísať klinický obraz porúch vnútorného prostredia,
- rozpoznať príznaky ochorenia,
- vymenovať diagnostické a liečebné postupy porúch vnútorného prostredia,
- vymenovať farmakoterapiu pri jednotlivých poruchách vnútorného prostredia,
- ovládať preventívne opatrenia na zabránenie porúch vnútorného prostredia.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poruchy látkovej premeny.**

Témy: **Diabetes mellitus. Obezita. Poruchy metabolizmu lipidov. Dna. Špecifiká u detí a starých ľudí. Vyšetrovacie metódy. Liečebné postupy (konzervatívne a chirurgické). Farmakoterapia. Prevencia.**

Kľúčové pojmy: **pankreas, inzulín, glykémia, diabetická kóma, BMI, anorektiká, tuk, cholesterol, kyselina močová, metabolizmus.**

Výkonový štandard:

- definovať jednotlivé druhy ochorení,
- vysvetliť príčiny porúch látkovej premeny,
- popísať klinický obraz porúch látkovej premeny,
- charakterizovať komplikácie jednotlivých ochorení,
- vymenovať špecifiká porúch látkovej premeny u detí a starých ľudí,
- vymenovať vyšetrovacie metódy jednotlivých ochorení,
- popísať spôsoby liečby porúch látkovej premeny,
- vymenovať farmakoterapiu pri jednotlivých ochoreniach,
- vysvetliť význam preventívnych opatrení vzniku jednotlivých porúch látkovej premeny.

Obsahový štandard

Tematický celok: **Poruchy žliaz s vnútornou sekréciou.**

Témy: **Choroby diencefalopituitárneho systému. Choroby štítnej žľazy. Choroby prištítných teliesok. Choroby gonád. Osobitosti u detí a starých ľudí. Vyšetrovacie metódy. Liečebné postupy. Farmakoterapia. Prevencia.**

Kľúčové pojmy: **endokrinné žľazy, hormóny.**

Výkonový štandard:

- rozdeliť žľazy s vnútornou sekréciou,
- opísať mechanizmus účinku hormónov,
- vysvetliť pojmy hyperfunkcia a hypofunkcia endokrinnnej žľazy, dysfunkcia žľazy,
- vymenovať špecifiká porúch žliaz s vnútornou sekréciou u detí a starých ľudí,
- charakterizovať vyšetrovacie metódy,
- vymenovať farmakoterapiu pri jednotlivých ochoreniach,
- pochopiť podstatu a osobitosti jednotlivých ochorení.

Obsahový štandard

Tematický celok: **Imunoalteračné ochorenia.**

Témy: **Imunita. Imunodeficity. AIDS. Imunoalergická precitlivosť – pollinosis, astma bronchiale, lieková alergia, anafylaktický šok. Autoimunitné ochorenia - reumatická horúčka, juvenilná reumatoidná artritída. Špecifiká u detí a starých ľudí. Vyšetrovacie metódy. Liečebné postupy. Farmakoterapia. Imunizácia. Imunosupresia. Prevencia.**

Kľúčové pojmy: **imunitný systém, prirodzená a získaná imunita, bunková a látková imunita, vírus HIV, alergia, alergén, očkovanie.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť podstatu prirodzenej a získanej imunity,
- popísať príčiny imunoalteračných ochorení,
- vysvetliť klinický priebeh imunoalteračných ochorení,
- vymenovať špecifiká porúch imunity u detí a starých ľudí,
- opísať vyšetrovacie metódy jednotlivých ochorení,
- charakterizovať spôsoby liečby jednotlivých ochorení,
- popísať možnosti prevencie imunoalteračných ochorení,
- rozdeliť spôsoby imunizácie.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD pre 4. ročník

Obsahový štandard

Tematický celok: **Ochorenia pohybového systému.**

Témy: **Zápalové choroby kĺbov. Degeneratívne choroby kĺbov. Zápalové degeneratívne ochorenia chrčtice. Metabolicky podmienené choroby kostí. Ochorenia pohybového systému traumatického pôvodu. Osobitosti u detí a starých ľudí. Vyšetrovacie metódy. Liečebné postupy (konzervatívne a chirurgické). Farmakoterapia. Prevencia.**

Kľúčové pojmy: **zápal kĺbov, degenerácia kĺbov, mäkké štruktúry a skelet poranenia, metabolicky podmienené ochorenia, fraktúra.**

Výkonový štandard:

- rozdeliť choroby pohybového systému,
- určiť príznaky zápalových a degeneratívnych ochorení pohybového systému,
- popísať jednotlivé vyšetrovacie metódy,
- vysvetliť príčiny jednotlivých ochorení,
- charakterizovať spôsoby liečby,
- vymenovať spôsoby liečby pri jednotlivých ochoreniach,
- vymenovať preventívne opatrenia vzniku ochorení pohybového systému,
- opísať osobitosti ochorení pohybového systému u detí a starých ľudí.

Obsahový štandard

Tematický celok: **Ochorenia reprodukčných orgánov.**

Témy: **Príznaky, prejavy a príčiny u žien a mužov, gynekologické ochorenia, ochorenia pohlavných orgánov u mužov, poranenia, chyby, špecifiká u detí a starých, vyšetrovacie metódy, liečebné postupy konzervatívne a chirurgické. Farmakoterapia. Prevencia.**

Kľúčové pojmy: **gynekologické ochorenia, pohlavné choroby, poranenia, chyby, vyšetrovacie metódy, liečba, prevencia.**

Výkonový štandard:

- definovať ochorenia reprodukčných orgánov u žien a mužov,
- charakterizovať rozdiely pohlavného vývinu ženy a muža,
- vysvetliť príčiny, prejavy a príznaky ochorení reprodukčných orgánov,
- rozdeliť gynekologické ochorenia,
- popísať vyšetrovacie metódy,
- vymenovať farmakoterapiu pri jednotlivých ochoreniach,
- zhrnúť a opísať komplexnú liečbu reprodukčných orgánov,
- zdôvodniť význam prevencie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Tehotenstvo a materstvo.**

Témy: **Fyziologické a patologické tehotenstvo. Pôrod. Šestonedelie. Výchova k materstvu a rodičovstvu. Plánované rodičovstvo. Prevencia a podpora reprodukčného zdravia.**

Kľúčové pojmy: **embryo, tehotenstvo, placenta, pôrod, šestonedelie, reprodukčné zdravie.**

Výkonový štandard:

- vymedziť dĺžku trvania gravidity,
- určiť termín pôrodu,
- označiť zmeny v organizme ženy v tehotenstve,
- popísať prenatalnú starostlivosť a dispenzarizáciu tehotných žien,
- vysvetliť patologické tehotenstvo,
- opísať priebeh fyziologického pôrodu, pôrodné doby,
- opísať starostlivosť o šestonedielku,
- vysvetliť význam výchovy k materstvu a rodičovstvu,
- charakterizovať princípy plánovaného rodičovstva,
- opísať najčastejšie príčiny neplodnosti a jej prevenciu.

Obsahový štandard

Tematický celok: **Fyziológia a patológia novorodeneckého obdobia.**

Témy: **Novorodenec - zrelý donosený, nedonosený, rizikový, s vrodenými chybami, pôrodnými poraneniami, asfyktický, so žltáčkou, s infekciou. Vyšetrovacie metódy. Liečebné postupy konzervatívne a chirurgické. Prevencia. Výživa novorodenca.**

Kľúčové pojmy: **novorodenec, asfyxia.**

Výkonový štandard:

- definovať zdravého novorodenca,
- vymedziť hodnotenie stavu novorodenca podľa Apgarovej,
- popísať prvé ošetrenie novorodenca,
- opísať patologického novorodenca,
- vysvetliť význam skriningového vyšetrenia,
- charakterizovať konzervatívne a chirurgické liečebné postupy,
- opísať význam dojčenia.

Obsahový štandard

Tematický celok: **Ochorenia krvi a krvotvorby.**

Témy: **Príznaky. Ochorenia krvi akútne a chronické. Krvácavé stavy. Špecifiká starostlivosti u detí a starých ľudí. Vyšetrovacie metódy. Liečebné postupy. Farmakoterapia. Prevencia.**

Kľúčové pojmy: **krv, červené krvinky, biele krvinky, krvné doštičky.**

Výkonový štandard:

- opísať klinické prejavy chorôb krvi,
- určiť rozdelenie chorôb krvi,
- charakterizovať ochorenia bielej a červenej krvnej zložky a krvácavé stavy,
- vymenovať špecifiká prejavov chorôb u detí a starých ľudí,
- popísať jednotlivé vyšetrovacie metódy,
- vymenovať farmakoterapiu pri jednotlivých ochoreniach,
- opísať liečebné postupy,
- uviesť význam prevencie chorôb krvi.

Obsahový štandard

Tematický celok: **Ochorenia a poruchy nervového systému.**

Témy: **Príznaky a príčiny. Ochorenia a úrazy nervového systému. Špecifiká u detí a starých ľudí. Vyšetrovacie metódy. Liečebné postupy konzervatívne a chirurgické. Farmakoterapia. Prevencia.**

Kľúčové pojmy: **nerv, mozog, miecha, meningitída, paréza, plégia, epilepsia.**

Výkonový štandard:

- pomenovať príčiny ochorení a porúch nervového systému,
- opísať prejavy ochorení a porúch nervového systému,
- popísať príznaky pri jednotlivých ochoreniach a poruchách,
- vysvetliť následky úrazov na činnosť nervového systému,
- charakterizovať jednotlivé vyšetrovacie metódy,

- opísať liečebné postupy,
- označiť špecifiká ochorení a porúch nervového systému u detí a starých ľudí,
- vymedziť význam prevencie chorôb a porúch nervového systému.

Obsahový štandard

Tematický celok: **Ochorenia a poruchy zmyslových orgánov.**

Témy: **Patofyziológia jednotlivých zmyslových orgánov. Príznaky, prejavy a príčiny. Ochorenia, poranenia a chyby očí, uší a kože. Špecifiká u detí a starých. Vyšetrovacie metódy. Liečebné postupy konzervatívne a chirurgické. Farmakoterapia. Prevencia.**

Kľúčové pojmy: **oko, ucho, koža.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť funkciu jednotlivých zmyslových orgánov,
- pomenovať príčiny ochorení jednotlivých zmyslových orgánov,
- opísať prejavy ochorení a poranení očí, uší a kože,
- definovať vyšetrovacie metódy,
- uviesť konzervatívne a chirurgické liečebné postupy,
- rozoznať špecifiká ochorení a porúch zmyslových orgánov u detí, starých ľudí,
- stanoviť význam prevencie ochorení, porúch a úrazov zmyslových orgánov.

Obsahový štandard

Tematický celok: **Infekčné ochorenia.**

Témy: **Príznaky, prejavy a príčiny infekčných ochorení. Infekčné ochorenia podľa cesty prenosu nákazy: respiračné, alimentárne, prenášané hmyzom, kliešťami, antropozoonózy. Špecifiká starostlivosti u detí a starých ľudí. Vyšetrovacie metódy. Liečebné postupy. Farmakoterapia. Prevencia.**

Kľúčové pojmy: **infekcia, nákaza, imunita, inkubačná doba.**

Výkonový štandard:

- definovať infekčné ochorenia,
- charakterizovať infekčné ochorenia podľa cesty prenosu nákazy,
- opísať príčiny infekčných ochorení,
- vysvetliť inkubačnú dobu,
- určiť druhy imunity,
- rozoznať klinický obraz infekčných chorôb,
- uviesť vyšetrovacie metódy infekčných ochorení,
- vymedziť liečebné postupy,
- stanoviť špecifiká infekčných ochorení u detí a starých ľudí,
- ilustrovať význam prevencie infekčných ochorení.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Psychicky chorí a závislí na návykových látkach.**

Témy: **Príznaky, prejavy a príčiny vzniku duševných chorôb, duševné choroby, závislosť na návykových látkach, špecifiká u detí a starých, vyšetrovacie metódy, liečebné postupy. Farmakoterapia. Prevencia.**

Kľúčové pojmy: **duševná choroba, závislosť, návyková látka, prevencia.**

Výkonový štandard:

- definovať duševnú chorobu,
- určiť príčiny vzniku duševných chorôb,
- rozoznať príznaky duševných chorôb,
- popísať jednotlivé vyšetrovacie metódy,
- vymenovať farmakoterapiu pri jednotlivých ochoreniach,
- opísať liečebné postupy,
- opísať špecifiká závislosti u detí a starých ľudí,
- opísať prevenciu závislostí a prevenciu vzniku psychických ochorení.

Obsahový štandard

Tematický celok: **Náhle stavy.**

Témy: **Náhle stavy ohrozujúce život. Náhle stavy vo vnútornom lekárstve a v neurológii.**

Náhle stavy v chirurgii. Náhle stavy v gravidite. Náhle stavy v neonatológii a pediatrii.

Liečba konzervatívna a chirurgická. Prevencia vzniku jednotlivých náhlych stavov.

Kľúčové pojmy: **náhle stavy, príznaky, príčiny náhlych stavov, prvá pomoc, liečba, prevencia.**

Výkonový štandard:

- definovať pojem náhle stavy,
- vymenovať príznaky, príčiny pri jednotlivých náhlych stavoch ohrozujúcich život,
- definovať výkony zachraňujúce život,
- vysvetliť podstatu náhlych stavoch ohrozujúcich život (v gravidite, vo vnútornom lekárstve, chirurgii, neurológii, neonatológii, pediatrii),
- vysvetliť a opísať postup úkonov prvej pomoci pri jednotlivých náhlych stavoch ohrozujúcich život,
- zhrnúť a popísať liečbu náhlych stavov.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU
OŠETROVATEĽSTVO

Študijný odbor:	praktická sestra
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov ZŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet ošetrovatel'stvo v rámci odbornej zložky vzdelávania poskytuje teoretické poznatky o ošetrovaní chorých v zdravotníckych zariadeniach. Teoreticko-praktický predmet ošetrovatel'stvo pôsobí na formovanie osobnosti žiaka v študijnom odbore praktická sestra. Je koncipovaný vo vzťahu k profilu absolventa a potrebám praxe. Predmet je súčasťou odbornej zložky prípravy, tvorí systém poznatkov pre poznanie základných pojmov a východísk v ošetrovatel'stve a multidisciplinárnej spolupráci.

CIELE PREDMETU:

Cieľom vyučovania ošetrovatel'stva je vytvoriť u žiaka teoretickú bázu vedomostí nevyhnutných pre realizáciu ošetrovatel'ských techník a uspokojovanie bio-psycho-sociálnych a duchovných potrieb pacienta. Predmet poskytuje holistický pohľad na človeka ako bio-psycho-sociálnu a spirituálnu bytosť v kontexte filozofie zdravia. Žiak má vedieť definovať ošetrovatel'ský proces a jeho fázy v logickom slede, má popísať úlohy pri participácii na procese v súlade s kompetenciami a svoje povinnosti v jednotlivých fázach ošetrovatel'ského procesu, najmä pri realizácii ošetrovatel'ských intervencií v kooperácii s ostatnými členmi multidisciplinárneho ošetrovatel'ského tímu. Získané vedomosti si ďalej žiak upevňuje v prirodzených podmienkach v zdravotníckych zariadeniach pod odborným vedením pedagógov s požadovanou odbornou spôsobilosťou.

ROZPIS UČIVA

1. ročník 2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín,
2. ročník 2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín,
3. ročník 3 hodiny týždenne, spolu 90 hodín,
4. ročník 2 hodiny týždenne, spolu 60 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD pre 1. ročník

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Obväzový materiál a obväzová technika.**

Témy: **Druhy obväzového materiálu, Pomôcky z mulu a vaty, druhy obvinov, zásady pri zhotovovaní obväzov, bandáž horných a dolných končatín.**

Kľúčové pojmy: **obväzový materiál, ovínadlo, obväz, obvin, druhy obvinov, zásady, bandáž.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť základné pojmy súvisiace s prácou s obväzovým materiálom,
- vymenovať druhy obväzov,
- charakterizovať jednotlivé druhy obväzového materiálu,
- popísať druhy obvinov,
- vymenovať zásady pri zhotovovaní obväzov,
- vysvetliť význam bandáží,
- poznať zásady pri zhotovovaní bandáží,

- charakterizovať kompresívne pomôcky na horné a dolné končatiny.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Starostlivosť o pomôcky.**

Témy: **Nemocničné infekcie a ich prevencia. Druhy nemocničných nákaz. Nemocničná hygiena. Hygienická starostlivosť o ruky. Osobné ochranné pracovné pomôcky zdravotníckych pracovníkov. Ochranné pracovné pomôcky zdravotníckych pracovníkov pri vysoko infekčných nákazách. Bezpečné používanie a nakladanie s ostrými predmetmi. Protiepidemiologický režim v zdravotníckych zariadeniach. Mechanická očista. Dezinfekcia a jej metódy. Príprava dezinfekčných roztokov. Sterilizácia a jej druhy. Zásady manipulácie so sterilným materiálom. Zabezpečenie sterilných pomôcok pre ošetrovaciu jednotku. Zásady práce so sterilným materiálom. Sterilné pomôcky pre jednorazové použitie.**

Kľúčové pojmy: **nemocničná nákaza, hygiena rúk, ochranné pomôcky, asepsa, antisepsa, dekontaminácia, expozičný čas, dezinfekcia, hygienicko-epidemiologický režim, sterilizácia.**

Výkonový štandard:

- definovať nozokomiálne infekcie,
- vymenovať druhy nozokomiálnych infekcií,
- zdôvodniť správnu hygienu rúk, umývanie rúk, techniku umývania, techniku dezinfekcie rúk,
- opísať ochranné pracovné pomôcky zdravotníckych pracovníkov,
- opísať systém používania ochranných pracovných pomôcok pri vysoko infekčných nákazách,
- zdôvodniť bezpečné používanie a nakladanie s ostrými predmetmi a kontaminovanými odpadmi,
- definovať pojmy asepsa, antisepsa, dezinfekcia, sterilizácia, dekontaminácia, expozičný čas,
- vymenovať druhy pomôcok používaných v zdravotníckych zariadeniach podľa trvania času používania a podľa druhu materiálu,
- opísať čistiacu miestnosť a zdôvodniť jej význam na ošetrovacej jednotke,
- definovať pojem mechanická očista a postup mechanickej očisty,
- vysvetliť spôsoby dezinfekcie,
- opísať druhy, účinky a postup pri riedení dezinfekčných prostriedkov,
- opísať hygienicko-epidemiologický režim zdravotníckych zariadení,
- opísať spôsoby sterilizácie a sterilizačný cyklus,
- zdôvodniť zásady manipulácie so sterilným materiálom,
- opísať pracovisko centrálnej sterilizácie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Starostlivosť o posteľ a polohovanie pacienta.**

Témy: **Posteľ a jej vybavenie. Pomôcky dopĺňujúce posteľ a uľahčujúce zmenu polôh pacienta na lôžku. Základné polohy a polohovanie pacientov. Delenie polôh. Vyšetrovacie**

a liečebné polohy pacientov. Zásady zmeny polôh. Mobilizácia pacienta. Mobilizácia pacienta pri jednotlivých stavoch (po brušnej operácii, totálnej endoprotéze, cievnej mozgovej príhode).

Kľúčové pojmy: štandardné a špeciálne nemocničné postele, vyšetrovacie polohy, liečebné polohy, mobilizácia pacienta.

Výkonový štandard:

- opísať základné typy postelí pre dospelých a detských pacientov a ich vybavenie,
- zdôvodniť význam dodržiavania zásad pri úprave postelí,
- vymenovať pomôcky uľahčujúce zmenu polohy a pomôcky znižujúce tlak na jednotlivé časti tela,
- definovať aktívnu a pasívnu polohu pacienta,
- vymenovať vyšetrovacie polohy pacienta a zdôvodniť ich význam,
- vymenovať liečebné polohy pacienta, a zdôvodniť ich význam,
- zdôvodniť význam zmeny polohy pacienta a navrhnúť plán polohovania s rôznym stupňom mobility,
- opísať princípy mobilizácie pacienta pri jednotlivých stavoch,
- opísať ochranu zdravia praktickej sestry - asistenta pri polohovaní pacientov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Výživa v zdraví a chorobe.**

Témy: **Základy zdravej výživy, faktory ovplyvňujúce výživu. Diétny systém. Objednávanie stravy. Alternatívne prístupy k výžive. Podávanie stravy pacientom podľa pohybového režimu a stupňa sebestačnosti. Pitný režim. Liečivé čaje. Výživa u detí. Mliečna kuchynka.**

Kľúčové pojmy: výživa, diétny systém, sebestačnosť.

Výkonový štandard:

- definovať zdravú výživu,
- vymenovať jednotlivé druhy diét,
- opísať podávanie jedla, tekutín a kŕmenie osoby s deficitom sebaobslužných činností okrem patologického novorodenca,
- opísať sledovanie bilancie tekutín a zabezpečenie dodržiavania pitného režimu okrem novorodenca,
- opísať sledovanie bilancie tekutín s vykonaním záznamu u novorodenca v spolupráci so sestrou,
- opísať špecifiká podávania stravy u detí,
- opísať prípravu mliečnej formule, dávku materského mlieka z banky materského mlieka a príkrmov v mliečnej kuchynke,
- opísať význam materského mlieka,
- opísať edukáciu matky zdravého novorodenca o vhodnej polohe pri dojčení v spolupráci so sestrou,
- charakterizovať mliečnu kuchynku,
- vymenovať alternatívne prístupy k výžive,
- opísať špecifiká pri podávaní stravy cez sondy (NGS, PEG),

- opísať význam liečivých čajov v liečbe pacienta a spôsob ich prípravy.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Hygienická starostlivosť o deti a dospelého.**

Témy: **Hygienické návyky, význam hygienickej starostlivosti. Starostlivosť o osobnú a posteľnú bielizeň pacienta. Hygienická starostlivosť o nesebestačného dospelého pacienta. Ranná a večerná toaleta. Celkový kúpeľ na lôžku. Ochrana ľudskej dôstojnosti a intimity pri hygienickej starostlivosti o pacienta. Hygienická starostlivosť o novorodenca, dojča a batol'a.**

Kľúčové pojmy: **hygiena, imobilita, inkontinencia, sebaobslužné aktivity, celkový kúpeľ na lôžku, hygiena novorodenca, dojčať a batol'at'a.**

Výkonový štandard:

- konkretizovať postup zisťovania sebestačnosti pacienta v dodržiavaní hygieny a navrhnúť činnosti na podporu sebestačnosti,
- opísať princípy rešpektovania ľudskej dôstojnosti a intimity pacienta pri hygienickej starostlivosti o nesebestačného pacienta,
- opísať osobnú a posteľnú bielizeň pacienta,
- opísať starostlivosť o kožu osoby, okrem patologického novorodenca a okrem ošetrenia porúch celistvosti kože,
- opísať hygienickú starostlivosť o ruky pacienta, úprava nechťov, česanie, umývanie vlasov,
- opísať hygienickú starostlivosť o dutinu ústnu – zdravú dutinu ústnu, osobitná starostlivosť o dutinu ústnu a starostlivosť o zubnú protézu,
- opísať hygienickú starostlivosť - ranná a večerná toaleta,
- opísať hygienickú starostlivosť- celkový kúpeľ pacienta na lôžku,
- opísať prípravu pacienta na holenie, holenie operačného poľa,
- opísať ochranu ľudskej dôstojnosti a intimity pri hygienickej starostlivosti o pacienta,
- opísať a zdôvodniť kúpeľ novorodenca, dojčať a batol'at'a.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Sledovanie a záznam vitálnych funkcií.**

Témy: **Telesná teplota (TT). Dýchanie (D). Pulz (P). Krvný tlak (TK). EKG.**

Kľúčové slová: **teplomer, systolický tlak, diastolický tlak, fonendoskop, EKG zvody, monitor dychu, dojčenská váha.**

Výkonový štandard:

- vymenovať kompetencie praktickej sestry - asistenta pri sledovaní VF,
- definovať TT,
- vymenovať druhy teplomerov,
- vymedziť fyziologické a patologické hodnoty TT,
- vymenovať zásady pri meraní TT,
- definovať dych a jeho poruchy,
- vysvetliť špecifiká pri meraní dychu,
- vymenovať faktory ovplyvňujúce dych,

- opísať monitor dychu pre deti,
- definovať pulz,
- poznať miesta merania pulzu,
- poznať patologické a fyziologické hodnoty pulzu,
- vymenovať faktory ovplyvňujúce pulz,
- definovať TK,
- rozlíšiť systolický a diastolický tlak,
- popísať spôsoby merania TK,
- poznať patologické a fyziologické hodnoty TK,
- vymenovať faktory ovplyvňujúce TK,
- opísať špecifiká pri meraní vitálnych funkcií (VF) u detí okrem patologického novorodenca,
- popísať EKG vyšetrenie,
- poznať indikácie zhotovovania 12-zvodového EKG,
- popísať miesta uloženia EKG zvodov,
- popísať spôsob merania obvodov, výšky a hmotnosti.

Obsahový štandard

Tematický celok: **Aplikácia tepla, chladu a svetla.**

Témy: **Liečba s využitím tepla a chladu. Liečivé účinky tepla a chladu na ľudský organizmus. Indikácie a kontraindikácie. Aplikácia tepla, prostriedky na aplikáciu tepla. Aplikácia chladu a prostriedky na aplikáciu chladu. Liečba s využitím svetla. Špecifiká u detí.**

Kľúčové slová: **obklad, zábal, teplo, chlad, svetlo.**

Výkonový štandard:

- vymenovať prostriedky využívané na aplikáciu tepla,
- vysvetliť účinky tepla na organizmus,
- vymenovať prostriedky využívané na aplikáciu chladu,
- vysvetliť účinky chladu na organizmus,
- vysvetliť účinky liečby svetlom na ľudský organizmus,
- definovať princípy ošetrovateľskej starostlivosti o pacienta s liečbou teplom, chladom a svetlom,
- vysvetliť špecifiká liečby teplom, chladom a svetlom u detí.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Vizita.**

Témy: **Lekárska a sesterská vizita. Význam, účel, formy, etické aspekty vizity. Príprava pacienta na vizitu. Pomôcky na vizitu. Špecifiká realizácie vizity u detí.**

Kľúčové pojmy: **vizita, pomôcky pre vizitu, sesterská vizita, lekárska vizita.**

Výkonový štandard:

- definovať pojem vizita, účel a organizáciu lekárskej a sesterskej vizity,
- opísať bio-psycho-sociálnu prípravu pacienta na vizitu,
- vymenovať pomôcky a dokumentáciu k lekárskej a sesterskej vizite,

- opísať organizáciu práce po skončení sesterskej vizity,
- opísať organizáciu práce po skončení lekárskej vizity.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **História ošetrovateľstva.**

Témy: **Ošetrovateľstvo ako vedná disciplína. Charakteristika historických období.**

Začiatky profesionálneho ošetrovateľstva vo svete a na Slovensku. Ošetrovateľský personál a jeho ďalšie vzdelávanie v 21. storočí.

Kľúčové pojmy: **ošetrovateľstvo, história, Florence Nigthingaleová.**

Výkonový štandard:

- definovať ošetrovateľstvo ako vednú disciplínu,
- charakterizovať a porovnať jednotlivé historické obdobia ošetrovateľstva,
- vymenovať osobnosti, ktoré sa zaslúžili o rozvoj profesionálneho ošetrovateľstva
- opísať vývoj zmien v zdravotníctve a v zdravotníckom školstve po roku 1989,
- analyzovať prínos profesionálneho ošetrovateľstva.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Ošetrovacia jednotka.**

Témy: **Typy a druhy ošetrovacej jednotky. Súčasti ošetrovacej jednotky. Vybavenie ošetrovacej jednotky. Inventár, spotrebný materiál, hospodárenie s inventárom, bielizeň. Udržiavanie čistoty a poriadku na ošetrovacej jednotke.**

Kľúčové pojmy: **ošetrovacia jednotka, inventár, ochrannno-liečebný režim.**

Výkonový štandard:

- opísať ošetrovaciu jednotku - typy, stavebné časti a vybavenie,
- definovať pojem inventár,
- vysvetliť význam činnosti inventárneho oddelenia,
- vysvetliť systém evidencie a kontroly inventáru,
- zdôvodniť význam mimoriadnej pozornosti pri manipulácii s čistou a použitou bielizňou.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Organizácie práce zdravotníckeho tímu.**

Témy: **Zdravotnícky tím a jeho ciele. Náplň ošetrovateľského tímu a postavenie praktickej sestry - asistenta v ošetrovateľskom tíme. Kompetencie zdravotníckych pracovníkov, kompetencie praktickej sestry - asistenta. Zabezpečenie nepretržitej prevádzky na ošetrovacej jednotke. Pracovná náplň praktickej sestry - asistenta v dopoludňajšej, popoludňajšej a nočnej službe.**

Kľúčové pojmy: **ošetrovateľský tím, opis pracovnej činnosti praktickej sestry - asistenta.**

Výkonový štandard:

- definovať štruktúru zdravotníckeho a ošetrovateľského tímu,
- vysvetliť pracovnú náplň a kompetencie práce praktickej sestry - asistenta,
- definovať postavenie praktickej sestry - asistenta v ošetrovateľskom tíme.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Príjem chorého do nemocnice.**

Témy: **Hospitalizácia v zdravotníckom zariadení: Príjem, preklad a prepustenie pacienta.**

Organizácia hospitalizácie chorých v nemocniciach. Urgentný príjem. Plánovaný príjem.

Špecifiká hospitalizácie marginalizovaných skupín, bezdomovcov a iných menších.

Špecifiká hospitalizácie osôb s mentálnym hendikepom. Špecifiká hospitalizácie detí.

Kľúčové pojmy: **príjem pacienta, preklad pacienta, prepustenie pacienta, urgentný príjem, plánovaný príjem, liečebný režim, detský pacient, pacient s mentálnym hendikepom.**

Výkonový štandard:

- opísať základné činnosti spojené s príjmom, preložením a prepustením pacienta,
- vysvetliť rozdiel medzi liečebným režimom, ochranno-liečebným režimom, vnútorným a domácim poriadkom zdravotníckeho zariadenia,
- vysvetliť rozdiel medzi urgentným a plánovaným príjmom,
- opísať špecifiká hospitalizácie marginalizovaných skupín a iných menších,
- opísať špecifiká hospitalizácie osôb s mentálnym hendikepom,
- opísať špecifiká hospitalizácie v detskom veku.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD pre 2. ročník

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Prevenca komplikácií z imobility.**

Témy: **Prevenca komplikácií z imobility na kostrovosvalovom, srdcovocievnom, dýchacom, tráviacom, vylučovacom, nervovom a kožnom systéme. Špecifiká imobilizačného syndrómu u detských a geriatrických pacientov. Polohovanie, dýchacie cvičenia, nácvik sedu, stoja, chôdze, sebaobslužné činnosti.**

Kľúčové pojmy: **imobilizačný syndróm, polohovací režim, podpora sebaobslužných činností, vertikalizácia, dýchacie cvičenie, zaparenina, dekubit, predilekčné miesta.**

Výkonový štandard:

- definovať imobilizačný syndróm a stupne pohybovej schopnosti,
- vymenovať zmeny na kostrovosvalovom, srdcovocievnom, dýchacom, tráviacom, vylučovacom, nervovom, kožnom systéme, spôsobené imobilitou,
- opísať a zdôvodniť preventívne činnosti zabraňujúce vzniku komplikácií z imobility na jednotlivých systémoch,
- opísať správne polohovanie pacienta, dychové cvičenie, nácvik sedu, stoja a chôdze a používanie pomôcok zabraňujúcim vzniku komplikácií z imobility,
- konkretizovať postup zisťovania sebastačnosti príbuzných v starostlivosti o imobilného pacienta a navrhnúť činnosti na podporu ich sebastačnosti.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Vyprázdňovanie chorých.**

Témy: **Vylučovanie stolice - faktory a poruchy. Klyzma. Vylučovanie moču, faktory a poruchy. Cievkovanie. Starostlivosť o permanentný močový katéter (PK).**

Kľúčové pojmy: **zápcha, hnačka, diuréza, klyzma, rektálna rúrka, cievkovanie, katéter.**

Výkonový štandard:

- poznať faktory ovplyvňujúce vyprázdňovanie stolice,
- vymenovať poruchy vylučovania stolice,
- definovať pojem klyzma,
- opísať klyzmy podľa účelu,
- poznať faktory ovplyvňujúce vyprázdňovanie moču,
- vymenovať poruchy vylučovania moču,
- definovať cievkovanie,
- vymenovať indikácie cievkovania,
- rozpoznať jednotlivé druhy katétrov,
- opísať starostlivosť o PK.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Podávanie liekov per os dospelým a deťom.**

Témy: **Označenie, formy, účinky a uchovávanie liekov. Záznam o podávaných liekoch.**

Špecifiká podávania liekov u detí.

Kľúčové pojmy: **liek, recept, liekopis, špeciality a magistrality, forma lieku, per os, opiát, antibiotikum.**

Výkonový štandard:

- definovať liek, liečivo, pomocnú látku, liekopis, recept, expiračný čas,
- vysvetliť rozdiel medzi špecialitou a magistralitou,
- vymenovať formy liekov slovenským a latinským výrazom,
- popísať spôsob uchovávaní a uskladnení liekov na oddelení,
- opísať spôsoby uchovávaní a evidencie opiátov na oddelení,
- opísať špecifiká podávania opiátov – indikácie, riziká, bezpečnosť podávania,
- opísať prejavy alergických reakcií na podané lieky,
- opísať a zdôvodniť zásady podávania liekov,
- konkretizovať postup zisťovania sebestačnosti pacienta v príjme liekov per os a navrhnúť činnosti na podporu sebestačnosti,
- špecifikovať osobitosti asistencie pri podávaní liekov per os dospelým a deťom.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Aplikácia liekov cez dýchacie cesty.**

Témy: **Aplikácia inhalácie a kyslíka. Špecifiká aplikácie inhalácie a kyslíka u detí.**

Odsávanie z horných dýchacích ciest.

Kľúčové pojmy: **inhalácia, inhalátor, príručný dávkovací inhalátor, dávkovač kapsuly, kyslíková fľaša, redukčný ventil, centrálny rozvod kyslíka, aplikátory kyslíka, odsávanie.**

Výkonový štandard:

- definovať inhaláciu a vymenovať jej druhy,
- špecifikovať účinky inhalačných liečivých látok,
- vymenovať stavy pacienta, ktoré si vyžadujú kyslíkovú liečbu,

- vymenovať bezpečnostné opatrenia a zásady manipulácie s kyslíkovou fľašou,
- špecifikovať osobitosti podávania kyslíka kyslíkovou maskou, kyslíkovými okuliarmi osobe okrem novorodenca,
- vymenovať aplikátory kyslíka,
- opísať význam a spôsoby odsávania horných dýchacích ciest u dospelých a detí.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Aplikácia liekov cez kožu a telové dutiny.**

Témy: **Aplikácia liekov cez kožu. Aplikácia liekov do konečníka, na sliznicu nosa, do ucha, do oka, kloktanie. Špecifiká aplikácie liekov u detí.**

Kľúčové pojmy: **masť, krém, pasta, tekutý prášok, zmes, čapík, kvapky, sprej.**

Výkonový štandard:

- vymenovať formy liekov aplikovaných na kožu,
- vymenovať a zdôvodniť zásady aplikácie liekov s lokálnym účinkom na kožu,
- vymenovať formy a účinky liekov aplikovaných do konečníka,
- vymenovať formy liekov aplikovaných na sliznicu nosa,
- vymenovať formy liekov aplikovaných do oka a ucha,
- špecifikovať osobitosti aplikácie liekov do nosa, oka a ucha novorodencom, dojčatám, batolátam a deťom, okrem patologického novorodenca.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Aplikácia injekcií. Asistencia pri podávaní infúzií a asistencia pri podávaní transfúzie.**

Témy: **Aplikácia injekcií a infúzií. Periférny venózný katéter. Starostlivosť o periférny venózný katéter. Inzulín - druhy a zásady aplikácie. Aplikácia subkutánnej injekcie. Aplikácia intramuskulárnej injekcie. Špecifiká aplikácie injekcií u detí. Asistencia pri podávaní infúzií a asistencia pri podávaní transfúzie.**

Kľúčové pojmy: **injekčné postupy: intrakutánne, intradermálne, subkutánne, intramuskulárne, intravenózne, intraarteriálne, periférny venózný katéter, periférna venózna kanylka, injekčná striekačka, ihla, inzulín, nízkomolekulárny heparín, infúzie, transfúzia.**

Výkonový štandard:

- vymenovať spôsoby aplikácie injekcií v závislosti od miesta aplikácie, prípravu pacienta na aplikáciu injekcie, realizáciu výkonu, ukončenie výkonu a vymenovať špecifiká jednotlivých injekčných techník,
- konkretizovať postup zisťovania sebestačnosti pacienta v aplikácii inzulínu a nízkomolekulárneho heparínu, navrhnúť činnosti na podporu sebestačnosti,
- opísať osobitosti aplikácie injekcií u detí,
- opísať spoluprácu pri zavádzaní periférnej venóznej kanyly a starostlivosť o periférnu venóznou kanylku, periférny venózný katéter,
- opísať špecifiká pri podávaní infúzií,
- opísať princíp podávania transfúzie, indikácie a typy transfúzií, špecifiká asistencie pri podávaní transfúzie, komplikácie a pozorovanie pacienta pri podávaní transfúzie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Odber biologického materiálu na vyšetrenie.**

Témy: **Druhy biologického materiálu, spôsoby odberu a možnosti vyšetrenia. Odber krvi, moču na biochemické vyšetrenie a orientačné vyšetrenie moču vrátane kvantitatívnych vyšetrení, stolice na biochemické, parazitologické a bakteriologické vyšetrenie, spúta, výterov z telových dutín a rán, žalúdočného obsahu. Špecifiká odberu biologického materiálu u detí.**

Kľúčové pojmy: **biologický materiál, CITO, ochranné pomôcky, biochemické, sérologické, hematologické, mikrobiologické, chemické vyšetrenie.**

Výkonový štandard:

- definovať pojem biologický materiál,
- vymenovať druhy vyšetrení, na ktoré sa môže biologický materiál odberať,
- vysvetliť zásady pri odberoch biologického materiálu na vyšetrenie,
- opísať ochranu zdravotníckeho pracovníka pred vlastnou kontamináciou pri odberoch biologického materiálu,
- opísať zásady bezpečnej manipulácie s biologickým materiálom po odbere tohto materiálu,
- opísať spôsob objednávanie vyšetrení biologického materiálu a administratívne činnosti pri zakladaní výsledkov vyšetrení,
- objasniť špecifiká prípravy a asistencie sestry pri odbere biologického materiálu u detí.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Preväzy rán.**

Témy: **Druhy operačných rán vzhľadom na hojenie. Preväz aseptickéj rany. Asistencia pri preväze septickéj rany, dekubitov. Drenážne systémy. Špecifiká preväzov u detí.**

Kľúčové pojmy: **operačná rana, aseptická rana, septická rana, dekubit, primárne hojenie rany, sekundárne hojenie rany, sterilita, nozokomiálna nákaza, drenážny systém.**

Výkonový štandard:

- definovať pojmy: preväz rany, aseptická a septická rana, dekubit, nozokomiálna nákaza,
- opísať princíp ochrany operačnej rany pred infekciou,
- vysvetliť rozdiel v operačných ranách vzhľadom na ich hojenie,
- opísať princíp asistencie pri preväze operačnej rany,
- vymenovať riziká komplikácií hojenia operačnej rany vzhľadom k jednotlivým rizikovým faktorom sekundárneho hojenia rany,
- vymenovať význam a druhy drenážnych systémov a starostlivosť o pacienta s drenážnym systémom,
- vymenovať špecifiká preväzov u detí.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Starostlivosť o umierajúceho a mŕtve telo.**

Témy: Ošetrovanie umierajúceho. Uspokojovanie bio-psycho-sociálno-spirituálnych potrieb umierajúceho. Starostlivosť o mŕtve telo. Ochrana ľudskej dôstojnosti v starostlivosti o umierajúceho a mŕtve telo.

Kľúčové pojmy: empatia v starostlivosti o zomierajúceho, ochrana ľudskej dôstojnosti zomierania, neisté a isté známky smrti, pozostalosť.

Výkonový štandard:

- opísať základnú starostlivosť o umierajúceho pacienta,
- opísať špecifiká uspokojovania bio-psycho-sociálno-spirituálnych potrieb zomierajúceho,
- opísať isté a neisté známky smrti,
- opísať správny postup starostlivosti o mŕtve telo,
- vysvetliť pojem pozostalosť a spôsob manipulácie s ňou,
- opísať postupy ochrany ľudskej dôstojnosti pacienta a jeho príbuzných v starostlivosti o zomierajúceho a v následnej starostlivosti o mŕtve telo.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PREDMETU pre 3. ročník

Obsahový štandard:

Tematický celok: Organizácia práce v nemocniciach, ambulanciách, v iných druhoch zdravotníckych zariadení a zariadeniach sociálnej starostlivosti.

Témy: Druhy, formy a metódy ošetrovateľskej starostlivosti. Organizácia práce na internom, chirurgickom, detskom, gynekologicko-pôrodníckom, anestéziologicko-resuscitačnom oddelení, na oddeleniach malých odborov (očné, krčné, kožné), infekčnom, onkologickom, psychiatrickom. Organizácia práce v domoch ošetrovateľskej starostlivosti a v zariadeniach sociálnych služieb, poskytujúcich ošetrovateľskú starostlivosť. Ambulantná zdravotná starostlivosť. Domáca ošetrovateľská starostlivosť.

Kľúčové pojmy: organizácia, holizmus, ošetrovateľská starostlivosť.

Výkonový štandard:

- definovať ošetrovateľskú starostlivosť,
- vymenovať druhy, formy a metódy ošetrovateľskej starostlivosti,
- opísať obsahovú náplň špecializačných odborov a základnú charakteristiku členenia a vybavenia lôžkového oddelenia,
- opísať náplň práce v domoch ošetrovateľskej starostlivosti a v ADOS, základná charakteristika, vybavenie,
- zdôvodniť výhody a nevýhody domácej ošetrovateľskej starostlivosti.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Potreby jedinca v zdraví a chorobe.

Témy: Charakteristika a delenie ľudských potrieb. Faktory vplývajúce na uspokojovanie potrieb. Bio-psycho-sociálna jednota organizmu. Uspokojovanie potrieb.

Kľúčové pojmy: potreba, kvalita života, primárne a sekundárne potreby, holizmus.

Výkonový štandard:

- vymenovať kompetencie praktickej sestry - asistenta vzhľadom na uspokojovanie potrieb pacienta,

- definovať a rozdeliť ľudské potreby,
- vysvetliť delenie potrieb podľa A. H. Maslowova,
- vymenovať faktory, ktoré ovplyvňujú uspokojovanie potrieb u pacienta,
- vysvetliť pojem holistický prístup k pacientovi pri poskytovaní starostlivosti,
- vysvetliť aký význam má identifikácia potrieb u pacienta,
- konkretizovať postup zisťovania sebestačnosti pacienta v uspokojovaní jeho potrieb a navrhnúť činnosti na podporu sebestačnosti,
- opísať spôsob uspokojovania potreby hygieny, spánku a odpočinku, prijímania potravy, vylučovania stolice a moču, uspokojovanie psychických potrieb, potreby istoty a bezpečia, eliminácia strachu a úzkosti, potreba sociálneho kontaktu, informácií, kultúrne a duchovné potreby.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Psychosociálne aspekty ošetrovateľskej starostlivosti .**

Témy: **Pozorovanie a informácie o chorých. Špecifiká pozorovania detí.**

Kľúčové pojmy: **psychosociálne aspekty, informačné zdroje, pozorovanie.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť pojem psychosociálne aspekty, ich význam v starostlivosti o pacienta a ich možné variácie v ošetrovateľskej starostlivosti,
- vysvetliť význam získavania informácií o pacientovi,
- vymenovať informačné zdroje pri sledovaní psychosociálnych aspektov ošetrovateľskej starostlivosti a obsahové zameranie informácií,
- definovať metódu pozorovania a zložky plánu pozorovania pacienta,
- vymenovať a zdôvodniť zásady pozorovania pacienta pri zisťovaní jeho psychosociálnych potrieb,
- vymenovať zameranie pozorovania telesného, psychického, sociálneho stavu a spirituálnej orientácie pacienta,
- vysvetliť spôsoby a význam pozorovania sebestačnosti pacienta v denných aktivitách,
- preukázať schopnosť záznamu zistených informácií o chorých.

Obsahový štandard:

Tematický celok : **Základy ošetrovateľského procesu a úloha praktickej sestry - asistenta.**

Témy: **Charakteristika ošetrovateľského procesu. Fázy ošetrovateľského procesu.**

Dokumentovanie procesu.

Kľúčové slová: **potreby, ošetrovateľský problém, ošetrovateľský proces, fázy.**

Výkonový štandard:

- definovať metódu ošetrovateľského procesu a jeho manažment,
- popísať charakteristiky, fázy, výhody ošetrovateľského procesu,
- vymenovať kroky ošetrovateľského procesu, v ich následnej postupnosti,
- odôvodniť narušené potreby pacienta a definovať prioritné ošetrovateľské problémy vyplývajúce z narušených potrieb pacienta,
- uviesť súčasti dokumentácie k ošetrovateľskému procesu,
- opísať úlohu praktickej sestry - asistenta v ošetrovateľskom procese.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Uspokojovanie bio-psycho-sociálnych potrieb pri vybraných ochoreniach dýchacieho systému v rámci ošetrovateľskej starostlivosti. Poučenie pacienta pri vybraných ochoreniach dýchacieho systému.

Uspokojovanie bio-psycho-sociálnych potrieb pri vybraných ochoreniach srdcovo-cievneho systému v rámci ošetrovateľskej starostlivosti. Poučenie pacienta pri ochoreniach srdcovo-cievneho systému.

Uspokojovanie bio-psycho-sociálnych potrieb pri vybraných ochoreniach krvi a krvotvorby v rámci ošetrovateľskej starostlivosti. Poučenie pacienta pri ochoreniach krvi a krvotvorby.

Uspokojovanie bio-psycho-sociálnych potrieb pri vybraných ochoreniach tráviaceho systému v rámci ošetrovateľskej starostlivosti. Poučenie pacienta pri vybraných ochoreniach tráviaceho systému.

Uspokojovanie bio-psycho-sociálnych potrieb pri vybraných ochoreniach vylučovacieho systému v rámci ošetrovateľskej starostlivosti. Poučenie pacienta pri ochoreniach vylučovacieho systému.

Uspokojovanie bio-psycho-sociálnych potrieb pri vybraných ochoreniach metabolického a endokrinného systému v rámci ošetrovateľskej starostlivosti. Poučenie pacienta pri ochoreniach metabolického a endokrinného systému.

Témy: Zariadenia ambulantnej a ústavnej zdravotnej starostlivosti poskytujúce starostlivosť pacientom s vybranými ochoreniami. Organizácia príjmu pacienta na lôžkové oddelenie/kliniku, manažment starostlivosti a personálne obsadenie. Ošetrovateľská starostlivosť metódou ošetrovateľského procesu a povinnosti praktickej sestry - asistenta. Poučenie pacientov v jednotlivých klinických odboroch. Organizácia prepustenia pacienta do domácej starostlivosti. Špecifiká starostlivosti o detského, geriatrického, dlhodobo chorého a imobilného pacienta.

Kľúčové pojmy: lekárske, diagnostické, ošetrovateľské plány a povinnosti praktickej sestry - asistenta, ošetrovateľský proces, uspokojovanie potrieb, poučenie pacienta.

Výkonový štandard:

- opísať povinnosti praktickej sestry - asistenta v jednotlivých fázach starostlivosti,
- vymenovať zariadenia poskytujúce ambulantnú a ústavnú zdravotnú starostlivosť pacientom s vybraným ochorením,
- opísať organizáciu príjmu pacienta na oddelenie a jeho personálne obsadenie,
- vymenovať vyšetrenia lekárskeho diagnostického plánu a vysvetliť ich podstatu a priebeh,
- opísať prípravu pacienta a pomôcok na vyšetrenie, opísať mieru spolupráce členov ošetrovateľského tímu na zabezpečení vyšetrenia,
- opísať fázy ošetrovateľského procesu a špecifické povinnosti praktickej sestry - asistenta v jeho jednotlivých fázach v súvislosti s ošetrovaním pacienta s vybraným ochorením,
- preukázať schopnosť posúdiť sebestačnosť pacienta s vybraným ochorením,
- podieľať sa na lekárskom diagnostickom pláne špecifickom pre jednotlivé ochorenia, zaznamenávať špecifiká starostlivosti o detského, geriatrického a dlhodobo chorého imobilného pacienta,

- vymenovať a zdôvodniť výber a realizáciu ošetrovateľských činností, ktorými sa predchádza narušeniu potrieb, alebo sa uspokojujú narušené potreby pacienta s vybraným ochorením,
- vymenovať oblasti, v ktorých je nevyhnutné poučiť pacienta s vybraným ochorením pri prepustení do domácej starostlivosti,
- navrhnúť konkrétnu zdravotno-výchovnú činnosť – poučenie pacienta s vybraným ochorením.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PREDMETU pre 4. ročník

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Uspokojovanie bio-psycho-sociálnych potrieb v rámci perioperačnej starostlivosti. Poučenie pacienta v perioperačnej starostlivosti.**

Uspokojovanie bio-psycho-sociálnych potrieb pri vybraných ochoreniach nervového systému v rámci ošetrovateľskej starostlivosti. Poučenie pacienta pri ochoreniach nervového systému.

Uspokojovanie bio-psycho-sociálnych potrieb pri vybraných ochoreniach pohybového systému v rámci ošetrovateľskej starostlivosti. Poučenie pacienta pri ochoreniach pohybového systému.

Uspokojovanie bio-psycho-sociálnych potrieb pri vybraných ochoreniach zmyslových orgánov v rámci ošetrovateľskej starostlivosti. Poučenie pacienta pri ochoreniach zmyslových orgánov.

Uspokojovanie bio-psycho-sociálnych potrieb pri vybraných infekčných ochoreniach v rámci ošetrovateľskej starostlivosti. Poučenie pacienta pri infekčných ochoreniach.

Uspokojovanie bio-psycho-sociálnych potrieb u pacientov s vybranými psychickými ochoreniami v rámci ošetrovateľskej starostlivosti. Poučenie pacienta pri psychických ochoreniach.

Uspokojovanie bio-psycho-sociálnych potrieb u onkologických pacientov po chemoterapii a rádioterapii. Poučenie onkologického pacienta pri chemoterapii a rádioterapii.

Uspokojovanie bio-psycho-sociálnych potrieb u žien počas šestonedelia v rámci ošetrovateľskej starostlivosti.

Uspokojovanie bio-psycho-sociálnych potrieb u nevyliciteľne chorého a umierajúceho pacienta.

Témy: Zariadenia ambulantnej a ústavnej zdravotnej starostlivosti poskytujúce starostlivosť pacientom s vybranými ochoreniami. Organizácia príjmu pacienta na lôžkové oddelenie/kliniku, manažment starostlivosti a personálne obsadenie. Ošetrovateľská starostlivosť metódou ošetrovateľského procesu a povinnosti praktickej sestry - asistenta. Poučenie pacientov v jednotlivých klinických odboroch. Organizácia prepustenia pacienta do domácej starostlivosti. Špecifiká starostlivosti o detského, geriatrického, dlhodobo chorého a imobilného pacienta.

Kľúčové pojmy: lekársky, diagnostický, ošetrovateľský plán a povinnosti praktickej sestry - asistenta, ošetrovateľský proces, uspokojovanie potrieb, poučenie pacienta.

Výkonový štandard:

- opísať povinnosti praktickej sestry - asistenta v jednotlivých fázach starostlivosti,

- opísať delenie perioperačnej starostlivosti a štandardné činnosti v jednotlivých fázach,
- vymenovať zariadenia poskytujúce ambulantnú a ústavnú zdravotnú starostlivosť pacientom s vybraným ochorením,
- opísať organizáciu príjmu pacienta na oddelenie a jeho personálne obsadenie,
- vymenovať vyšetrenia lekárskeho diagnostického plánu a vysvetliť ich podstatu a priebeh,
- opísať prípravu pacienta a pomôcok na vyšetrenie, opísať mieru spolupráce členov ošetrovateľského tímu na zabezpečení vyšetrenia,
- opísať fázy ošetrovateľského procesu a špecifické povinnosti praktickej sestry - asistenta v jeho jednotlivých fázach v súvislosti s ošetrovaním pacienta s vybraným ochorením,
- preukázať schopnosť posúdiť sebestačnosť pacienta s vybraným ochorením,
- podieľať sa na lekárskom diagnostickom pláne špecifickom pre jednotlivé ochorenia, zaznamenávať špecifiká starostlivosti o detského, geriatrického a dlhodobo chorého imobilného pacienta,
- vymenovať a zdôvodniť výber a realizáciu ošetrovateľských činností, ktorými sa predchádza narušeniu potrieb, alebo sa uspokojujú narušené potreby pacienta s vybraným ochorením,
- vymenovať oblasti, v ktorých je nevyhnutné poučiť pacienta s vybraným ochorením pri prepustení do domácej starostlivosti,
- navrhnúť konkrétnu zdravotno-výchovnú činnosť – poučenie pacienta s vybraným ochorením.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU
OŠETROVATEĽSKÉ TECHNIKY

Študijný odbor:	praktická sestra
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov ZŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet ošetrovateľskej techniky, ako súčasť odbornej zložky vzdelávania, umožňuje osvojiť si praktické ošetrovateľské zručnosti v ošetrovaní chorých v zdravotníckych zariadeniach v rámci praktických cvičení v odborných učebniach v škole. Poskytuje manuálne zručnosti pochopené v širších ošetrovateľských súvislostiach, v úzkom prepojení s predmetom Ošetrovateľstvo, ktorý tvorí teoretickú základňu pre pochopenie a správny nácvik ošetrovateľských techník v kontexte bezpečnej aplikácie starostlivosti do ošetrovateľskej praxe.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania predmetu ošetrovateľskej techniky je vytvoriť u žiaka základnú bázu praktických zručností nevyhnutných pre realizáciu ošetrovateľských výkonov a uspokojovanie bio-psycho-sociálnych a duchovných potrieb pacienta v nevyhnutnej kombinácii s teoretickými vedomosťami. Žiak, ktorý je schopný predvídať narušenie potreby pacienta, je schopný uspokojiť pacientove narušené potreby v kooperácii s členmi ošetrovateľského tímu. Získané vedomosti a zručnosti si ďalej žiak upevňuje v prirodzených podmienkach v zdravotníckych zariadeniach a v zariadeniach sociálnej starostlivosti pod odborným vedením pedagógov s príslušnou odbornou spôsobilosťou.

ROZPIS UČIVA:

- 1. ročník 4 hodiny týždenne, spolu 132 hodín, z toho 132 hodín cvičení**
- 2. ročník 5 hodiny týždenne, spolu 165 hodín, z toho 165 hodín cvičení**

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD pre 1. ročník

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Úvod do predmetu.**

Témy: **Oboznámenie sa s odbornou učebňou, bezpečnosť práce v odbornej učebni, zásadami hygieny a fyziológie práce a protipožiarnej ochrany.**

Kľúčové pojmy: **bezpečnosť, hygiena práce, ochrana.**

Výkonový štandard:

- dodržiavať zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- vysvetliť význam dodržiavania zásad bezpečnosti a možné riziká z ich nedodržiavania.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Obväzový materiál a obväzová technika.**

Témy: **Druhy obväzového materiálu. Príprava pomôcok z mulu a vaty. Zásady pri prikladaní obväzov. Obväzová technika: zhotovovanie šatkových, náplast'ových, prakových, ovínadlových obväzov na všetky časti tela a obväzov z pružnej sieťoviny. Prikladanie imobilizačných obväzov – sadrových, škrobových.**

Kľúčové pojmy: **obväz, ovínadlo, obvin, zásady, druhy obväzov.**

Výkonový štandard:

- preukázať vedomosti o jednotlivých druhoch obväzového materiálu,
- rozlíšiť obväz, ovínadlo, obvin,
- demonštrovať prípravu obväzového materiálu z mulu a vaty,
- demonštrovať jednotlivé základné druhy obväzov rôznych častí tela,
- vymenovať a zdôvodniť zásady zhotovovania obväzov,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na zhotovenie obväzu, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- zhotoviť šatkové, náplastové, prakové obväzy,
- zhotoviť ovínadlové obväzy všetkých častí tela,
- zhotoviť obväz pomocou pružnej sieťoviny,
- zhotoviť a zdôvodniť bandáž dolných a horných končatín,
- demonštrovať aplikáciu kompresívnych pomôcok na horné a dolné končatiny,
- prejavíť schopnosť asistovať pri prikladaní sadrových, škrobových a imobilizačných obväzoch, pri fixácii zlomenín horných končatín a dolných končatín.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Starostlivosť o pomôcky.**

Témy: **Rozdelenie pomôcok používaných v zdravotníckych zariadeniach. Dezinfekcia a príprava dezinfekčných roztokov. Dekontaminácia, preddezinfekcia. Mechanická očista. Sterilizácia a zásady manipulácie so sterilným materiálom. Manipulácia s inštrumentárium - chirurgické nástroje, vyberanie sterilného obväzového materiálu, navliekanie a stiahnutie sterilných rukavíc.**

Kľúčové pojmy: **asepsa, antisepsa, dekontaminácia, expozičný čas, dezinfekcia, hygienicko-epidemiologický režim, sterilizácia, nozokomiálna nákaza.**

Výkonový štandard:

- definovať pojmy asepse, antisepse, mechanická očista, dezinfekcia, sterilizácia, dekontaminácia, expozičný čas,
- rozlišovať druhy pomôcok používaných v zdravotníckych zariadeniach podľa trvania času používania a podľa druhu materiálu a podľa účelu,
- demonštrovať realizáciu hygieny prostredia v súlade s hygienicko-epidemiologickým režimom,
- vysvetliť spôsoby dezinfekcie,
- opísať druhy, účinky a postup pri riedení dezinfekčných prostriedkov,
- demonštrovať prípravu pomôcok a konkrétneho dezinfekčného roztoku, samotnú dezinfekciu vybranej pomôcky a ukončenie výkonu,
- demonštrovať prípravu pomôcok na mechanickú očistu, realizáciu mechanickej očisty a ukončenie výkonu,
- demonštrovať prípravu pomôcok a manipuláciu so sterilnými nástrojmi, sterilným obväzovým materiálom a sterilnými rukavicami.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Starostlivosť o posteľ a polohovanie pacienta.**

Témy: Posteľ pre dospelého a detského pacienta. Úprava prázdnej postele pre dospelého a detského pacienta. Úprava postele s pacientom. Pomôcky doplňujúce posteľ. Pomôcky uľahčujúce komunikáciu so sestrou. Polohy chorých. Zmeny polôh pacienta na posteli.
Kľúčové pojmy: štandardné a špeciálne nemocničné postele, posteľná bielizeň, pomôcky doplňujúce posteľ, diagnostické a liečebné polohy, pomôcky pri imobilite.

Výkonový štandard:

- opísať základné typy postelí pre dospelých a detských pacientov a ich vybavenie,
- zdôvodniť význam dodržiavania zásad pri úprave postelí,
- demonštrovať úpravu prázdnej postele pre dospelého a detského pacienta,
- demonštrovať prípravu imobilného pacienta (bio-psycho-sociálnu) na úpravu postele, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- demonštrovať starostlivosť o posteľ po prepustení pacienta,
- vymenovať pomôcky doplňujúce posteľ a zdôvodniť ich význam,
- demonštrovať správnu manipuláciu s pomôckami na úpravu polohy,
- demonštrovať správnu manipuláciu s pomôckami znižujúcimi tlak na jednotlivé časti tela,
- demonštrovať správnu manipuláciu s pomôckami zabezpečujúcimi pacienta pred pádom,
- opísať pomôcky uľahčujúce komunikáciu so sestrou,
- vymenovať pomôcky uľahčujúce pohyb, presun a manipuláciu s imobilným pacientom,
- vymenovať diagnostické, liečebné polohy pacienta, a zdôvodniť ich význam,
- zdôvodniť význam zmeny polohy pacienta a navrhnúť plán polohovania pacienta s rôznym stupňom mobility,
- demonštrovať polohovanie osoby okrem patologického novorodenca a osoby, ktorá vyžaduje špeciálnu starostlivosť pri polohovaní,
- demonštrovať spoluprácu pri vykonávaní použitia obmedzovacích prostriedkov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Podávanie jedla pacientom.

Témy: Podávanie jedla deťom a dospelým pacientom. Podávanie stravy pacientovi cez nasogastrickú sondu a perkutánnu endoskopickú gastrostómiu (NGS a PEG). Pitný režim, bilancia tekutín, liečivé čaje. Výživa starých, dlhodobo chorých a imobilných pacientov. Alternatívne spôsoby výživy. Podávanie jedla novorodencom, dojčatám a batolátam.

Kľúčové pojmy: diéta, nasogastrická sonda, perkutánna endoskopická gastrostómia, bilancia tekutín, pitný režim, enterálna a parenterálna výživa, materské mlieko, mliečna kuchynka.

Výkonový štandard:

- vymenovať a zdôvodniť zásady podávania stravy,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na podávanie stravy, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- demonštrovať sledovanie bilancie tekutín, realizovať záznam,
- opísať spôsob prípravy vybraných liečivých čajov a vymenovať ich účinky,

- demonštrovať prípravu mliečnych formúl, jednotlivých dávok materského mlieka z banky materského mlieka a príkrmov,
- demonštrovať spoluprácu pri edukácii matky zdravého novorodenca o vhodnej polohe pri dojčení,
- opísať stravu novorodencov, dojčiat a vymenovať zásady prípravy, kŕmenia detí a význam materského mlieka,
- demonštrovať prípravu dieťaťa (bio-psycho-sociálnu) na kŕmenie fľaškou alebo lyžičkou, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- pripraviť pomôcky na zavedenie nasogastrickej sondy a asistovať pri výkone,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na podávanie stravy cez nasogastrickú sondu, a na podávanie stravy cez PEG, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Hygienická starostlivosť o chorého.**

Témy: **Hygienická starostlivosť o dospelého chorého. Ranná a večerná toaleta. Celkový kúpeľ na lôžku u imobilného pacienta. Ochrana ľudskej dôstojnosti a intimity pri hygienickej starostlivosti o nesebestačného pacienta. Hygienická starostlivosť o novorodenca, dojča a batol'a.**

Kľúčové pojmy: **hygiena, imobilita, inkontinencia, holenie, operačné pole, sebaobslužné aktivity, kúpeľ na lôžku, celkový kúpeľ.**

Výkonový štandard:

- konkretizovať postup zisťovania sebestačnosti pacienta v dodržiavaní hygieny a navrhnúť činnosti na podporu sebestačnosti,
- konkretizovať postup ochrany ľudskej dôstojnosti a intimity pri hygienickej starostlivosti o nesebestačného pacienta,
- demonštrovať starostlivosť o osobnú a posteľnú bielizeň chorého,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na vykonanie hygienickej starostlivosti o ruky pacienta, úprava nechťov, česanie, umývanie vlasov, odvšivenie, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- demonštrovať prípravu pacienta na hygienickú starostlivosť o dutinu ústnu – zdravú dutinu ústnu, osobitná starostlivosť o dutinu ústnu a starostlivosť o zubnú protézu, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- demonštrovať prípravu pacienta na hygienickú starostlivosť – ranná a večerná toaleta, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na vykonanie celkového kúpeľa na lôžku, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- demonštrovať prípravu pacienta na holenie, holenie operačného poľa, príprava pomôcok, realizácia a ukončenie výkonu,
- demonštrovať prípravu novorodenca, dojčaťa a batol'at'a (bio-psycho-sociálnu) na vykonanie celkového kúpeľa, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- demonštrovať starostlivosť o kožu osoby, okrem patologického novorodenca a okrem ošetrovania porúch celistvosti kože.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Sledovanie a záznam fyziologických funkcií (FF).**

Témy: **Telesná teplota. Dýchanie. Pulz. Tlak krvi. EKG záznam. Meranie obvodov, výšky a hmotnosti. Špecifiká merania FF u detí.**

Kľúčové pojmy: **teplomer, teplotná krivka, dychová krivka, systolický tlak, diastolický tlak, fonendoskop, hrudníkové a končatinové zvody, monitor dychu, dojčenská váha.**

Výkonový štandard:

- rozlíšiť viaceré druhy teplomerov a demonštrovať ich použitie,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na meranie telesnej teploty v axile, v ingvine, v ústach, v uchu, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- opísať špecifiká merania telesnej teploty u detí, okrem patologického novorodenca,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na meranie dychu, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- opísať špecifiká merania dychu u detí, okrem patologického novorodenca,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na meranie pulzu, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- opísať osobitosti merania pulzu u detí, okrem patologického novorodenca,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na meranie tlaku krvi, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- opísať špecifiká merania tlaku krvi u detí, okrem patologického novorodenca,
- demonštrovať prípravu pacienta (okrem novorodenca) na 12-zvodový EKG záznam, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- popísať a ukázať správne miesta uloženia zvodov,
- demonštrovať zápis údajov o nameraných hodnotách FF do dokumentácie pacienta,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na meranie obvodov, výšky a hmotnosti, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- demonštrovať manipuláciu s monitorom dychu,
- demonštrovať manipuláciu s dojčenskou váhou.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Aplikácia tepla, chladu a svetla.**

Témy: **Aplikácia tepla – prostriedky na aplikáciu, kúpeľ, liečivý sedací kúpeľ, suchý teplý obklad, vlhký teplý obklad. Aplikácia chladu - prostriedky, ochladzovanie, chladné obklady, zábaly, dráždivé obklady. Špecifiká aplikácie tepla a chladu u detí. Bioptrónova lampa a jej využitie.**

Kľúčové pojmy: **obklad, zábal, kúpeľ, teplo, chlad, svetlo, Priessnitzov obklad.**

Výkonový štandard:

- vymenovať prostriedky využívané na aplikáciu tepla a chladu,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na čiastočný teplý a sedací kúpeľ, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na aplikáciu chladu ochladzovaním, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,

- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na aplikáciu teplých suchých a teplých vlhkých obkladov, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na podávanie chladných a dráždivých obkladov, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- opísať Priessnitzov obklad,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na aplikáciu svetla za pomoci bioptronovej lampy, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- opísať špecifiká aplikácie zábalov a obkladov u detí okrem patologického novorodenca.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Lekárska a sesterská vizita.**

Témy: **Lekárska a sesterská vizita. Význam, účel. Formy, etické aspekty vizity. Špecifiká u detí.**

Kľúčové pojmy: **sesterská vizita, lekárska vizita.**

Výkonový štandard:

- vymenovať kompetencie praktickej sestry - asistenta pri vizite,
- demonštrovať prípravu pacienta na vizitu,
- demonštrovať prípravu pomôcok, dokumentácie a prostredia na vizitu,
- preukázať zručnosť pri asistencii na vizite,
- demonštrovať dekontamináciu použitých pomôcok po vizite.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD pre 2. ročník

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Prevenia komplikácií z imobility.**

Témy: **Polohovanie, dýchacie cvičenia, nácvik sedu, stoja, chôdze, sebaobslužné činnosti. Špecifiká imobilizačného syndrómu u detských a geriatrických pacientov.**

Kľúčové pojmy: **imobilizačný syndróm, polohovací režim, podpora sebaobslužných činností, vertikalizácia, dýchacie cvičenie, zaparenina, dekubit, predilekčné miesta.**

Výkonový štandard:

- demonštrovať správne polohovanie pacienta,
- demonštrovať dychové cvičenie, nácvik sedu, stoja a chôdze a používanie pomôcok zabraňujúcim vzniku komplikácií z imobility,
- popísať postup zisťovania sebestačnosti imobilného pacienta.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Vyprázdňovanie chorých.**

Témy: **Vylučovanie stolice, faktory a poruchy. Aplikácia klyzmy. Ošetrovanie kolostómie. Vylučovanie moču, faktory a poruchy. Cievkovanie: jednorázové a dlhodobé zavedenie katétra a starostlivosť o permanentný katéter. Ochrana ľudskej dôstojnosti a intimity pri starostlivosti o vyprázdňovanie u nesebestačného pacienta. Zachytávanie moču u dojčiat.**

Kľúčové pojmy: **klyzma, zápcha, hnačka, cievkovanie, kolostómia, diuréza.**

Výkonový štandard:

- definovať pojem klyzma, rozdeliť klyzmy podľa účelu,
- demonštrovať zavádzanie rektálnej rúrky osobe okrem novorodenca,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na vykonanie klyzmy, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- demonštrovať prípravu pacienta nesebestačného v starostlivosti o kolostómiu (bio-psycho-sociálnu) na vyprázdnenie (výmenu) zberného vrečka, alebo očistenie zhojenej kolostómie od stolice, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- zdôvodniť význam cievkovania a zavedenia permanentného katétra,
- rozoznať jednotlivé typy močových katétrov,
- demonštrovať prípravu pacienta/ženy (bio-psycho-sociálnu) na cievkovanie, zavádzanie permanentného katétra, prípravu pomôcok, spolupracovať so sestrou/lekárom pri výkone, ukončenie výkonu,
- demonštrovať prípravu pacienta/muža (bio-psycho-sociálnu) na cievkovanie, zavádzanie permanentného katétra, prípravu pomôcok, spolupracovať s lekárom pri výkone, ukončenie výkonu,
- demonštrovať starostlivosť o PK, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu, výmenu zberného vrečka, vypúšťanie zberného vrečka, odstránenie PK a starostlivosť o pacienta po výkone, hygiena genitálií,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na výplach močového mechúra, prípravu pomôcok, spolupracovať so sestrou pri výkone, ukončenie výkonu,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na zber moču a meranie mernej hmotnosti moču, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- konkretizovať postup zisťovania sebestačnosti pacienta vo vyprázdňovaní a navrhnúť činnosti na podporu sebestačnosti,
- konkretizovať postup ochrany ľudskej dôstojnosti a intimity pri starostlivosti o vyprázdňovanie u nesebestačného pacienta,
- demonštrovať prípravu dieťaťa (bio-psycho-sociálnu) na zachytávanie moču, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Podávanie liekov per os dospelým a deťom.**

Témy: **Podávanie liekov per os. Záznam o podávaných liekoch. Špecifiká podávania liekov u detí.**

Kľúčové pojmy: **liek, forma lieku, indikácia a kontraindikácia lieku, per os liečba, opiát, antibiotikum.**

Výkonový štandard:

- pripraviť dokumentáciu pri podávaní rôznych indikačných skupín liekov,
- definovať pojmy liek, formy liekov, indikácia a kontraindikácia liekov, liečba per os,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na podávanie liekov per os, prípravu pomôcok a spoluprácu so sestrou pri aplikácii liekov per os a ukončenie výkonu,

- konkretizovať postup zisťovania sebestačnosti pacienta v príjme liekov per os a navrhnúť činnosti na podporu sebestačnosti, zabezpečenie užitia liekov per os,
- demonštrovať zásady bezpečného podávania liekov a asistencie pri podávaní liekov,
- špecifikovať osobitosti podávania liekov per os deťom,
- preukázať zručnosť v odčítavaní expirácie liekov,
- demonštrovať meranie teploty v miestnosti, v ktorej sa uchovávajú lieky a teplotu v chladničke, v ktorej sa uchovávajú lieky a mliečne formule,
- špecifikovať osobitosti pri podávaní antibiotík,
- špecifikovať osobitosti pri podávaní opiátov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Aplikácia liekov cez dýchacie cesty.**

Témy : **Aplikácia inhalácie a kyslíka. Odsávanie sekrétov z nezaistených dýchacích ciest. Špecifiká aplikácie inhalácie a kyslíka u detí.**

Kľúčové pojmy: **inhalácia, inhalátor, kyslíková fľaša, redukčný ventil, centrálny rozvod kyslíka, aplikátory kyslíka, zvlhčovanie kyslíka.**

Výkonový štandard:

- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na podávanie inhalácie, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- vymenovať bezpečnostné opatrenia a zásady manipulácie s kyslíkovou fľašou,
- demonštrovať prípravu pacienta okrem novorodenca (bio-psycho-sociálnu), na podávanie kyslíka pomocou kyslíkovej masky a okuliarov, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- špecifikovať výhody a nevýhody podávania kyslíka prostredníctvom kyslíkovej fľaše a centrálného rozvodu kyslíka,
- demonštrovať prípravu pacienta okrem novorodenca (bio-psycho-sociálnu) na odsávanie sekrétov z nezaistených dýchacích ciest, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- demonštrovať asistenciu pri odsávaní sekrétov z horných dýchacích ciest u osoby so zaistenými dýchacími cestami v spolupráci so sestrou.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Aplikácia liekov cez kožu a telové dutiny.**

Témy: **Aplikácia liekov cez kožu. Aplikácia liekov do konečníka, na sliznicu nosa, do ucha, do oka, kloktanie. Aplikácia liečebného kúpeľa. Špecifiká aplikácie liekov u detí.**

Kľúčové pojmy: **masť, krém, pasta, tekutý púder, zásyp, čapík, kvapky, spreje, liečebný kúpeľ.**

Výkonový štandard:

- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na podávanie liekov s lokálnym účinkom na kožu, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na podávanie celkového a čiastočného liečebného kúpeľa, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,

- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na podávanie liekov na sliznicu nosa, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na podávanie liekov do oka a ucha, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- demonštrovať prípravu pacienta, pomôcok na kloktanie, realizáciu a ukončenie výkonu,
- vymenovať osobitosti aplikácie liekov do nosa, oka, ucha a na kožu novorodencom, dojčatám, batolátam a deťom okrem patologického novorodenca.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Aplikácia injekcií. Asistencia pri aplikácií intramuskulárnych, intravenózných injekcií, infúzií a transfúzií.**

Témy: **Aplikácii injekcií a asistencia pri infúzií. Starostlivosť o periférny venózný katéter. Aplikácia injekcie do kože, pod kožu. Inzulín, druhy a zásady aplikácie. Nízkomolekulárne heparíny, zásady aplikácie. Asistencia pri aplikácii intramuskulárnej injekcie. Asistencia pri aplikácii intravenóznej injekcie a infúzie. Asistencia pri podávaní transfúzie. Špecifiká aplikácie injekcií u detí.**

Kľúčové pojmy: **injekčné postupy: intrakutánne, intradermálne, subkutánne, intramuskulárne, intravenózne, intraarteriálne, injekčná striekačka, ihla, inzulín, nízkomolekulárny heparín, periférny venózný katéter, periférna venózna kanylá, infúzia, transfúzia.**

Výkonový štandard:

- popísať pojmy: striekačka, ihla a ich druhy, popísať pojmy intrakutánne, intradermálne, subkutánne, intramuskulárne, intravenózne, intraarteriálne, infúzia, transfúzia,
- demonštrovať prípravu pacienta od šiestich rokov (bio-psycho-sociálnu) na aplikáciu subkutánnej injekcie, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na aplikáciu inzulínu, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na aplikáciu nízkomolekulárneho heparínu, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na aplikáciu intramuskulárnej (i.m.) injekcie, prípravu pomôcok, asistenciu sestre/lekárovi pri aplikácii i.m. injekcie a ukončenie výkonu,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na aplikáciu venóznej injekcie, infúzie, prípravu pomôcok, asistenciu sestre, PA/lekárovi a ukončenie výkonu,
- demonštrovať asistenciu pri zavádzaní periférnej venóznej kanyly,
- demonštrovať starostlivosť o periférny venózný katéter, periférnu venóznú kanylú a odstránenie periférnej venóznej kanyly,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na podávanie infúzie, prípravu pomôcok, asistenciu sestre, pôrodnej asistentke a lekárovi pri realizácii výkonu, sledovanie pacienta počas priebehu infúzie, asistencia pri ukončení výkonu,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na podávanie transfúzie, prípravu pomôcok, asistenciu lekárovi, sestre a pôrodnej asistentke pri realizácii výkonu, sledovanie pacienta počas transfúzie, asistencia pri ukončení výkonu,

- uviesť osobitosti aplikácie injekcií u detí.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Odber biologického materiálu na vyšetrenie.**

Témy: **Druhy biologického materiálu, spôsoby odberu a možnosti vyšetrenia. Odber kapilárnej a venózneho krvi, moču, stolice, spúta, výterov z telových dutín. Asistencia pri odbere žalúdočného obsahu pri výplachu žalúdka. Špecifiká odberu biologického materiálu u detí.**

Kľúčové pojmy: **biologický materiál, ochranné pomôcky, biochemické, sérologické, hematologické, mikrobiologické, chemické vyšetrenie.**

Výkonový štandard:

- demonštrovať prípravu pomôcok, sprievodných lístkov podľa druhu odberu,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na odber moču a stolice (okrem patologického novorodenca), spúta (okrem novorodenca), výterov z telových dutín (osobe od šiestich rokov) kapilárnej krvi na glykémiu a ABR (okrem patologického novorodenca), venózneho krvi (osobe od šiestich rokov) na jednotlivé druhy vyšetrení prípravu pomôcok, realizáciu odberu a ukončenie výkonu,
- demonštrovať princípy bezpečnej manipulácie s odberovými pomôckami pri odbere biologického materiálu,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na odber žalúdočného obsahu pri výplachu žalúdka, sterov z rán, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- demonštrovať prípravu dieťaťa (bio-psycho-sociálnu) pri odbere biologického materiálu, prípravu pomôcok, asistenciu sestre/ lekárovi a ukončenie výkonu,
- demonštrovať bezpečnú dekontamináciu použitých pomôcok po odbere biologického materiálu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Preväzy rán. Drenážne systémy. Malé chirurgické výkony.**

Témy: **Druhy rán. Typy operačných rán vzhľadom na hojenie. Základné chirurgické inštrumentárium. Preväz aseptickéj rany. Asistencia pri preväze septickéj rany a dekubitov. Drenážne systémy. Sterilný stolík. Malé chirurgické výkony (sutúra, ablácia).**

Kľúčové pojmy: **aseptická rana, septická rana, dekubit, sterilita, nozokomiálna nákaza, drén, drenážny systém, inštrumentárium.**

Výkonový štandard:

- definovať pojmy: preväz rany, aseptická a septická rana, sutúra, sterilita, primárne hojenie rany, sekundárne hojenie rany, nozokomiálna nákaza, drenážny systém,
- pomenovať základné chirurgické inštrumentárium,
- pomenovať chirurgické inštrumentárium pre prípravu sterilného stolíka,
- vysvetliť princípy manipulácie s chirurgickým inštrumentáriom a sterilným materiálom pri nutnosti dodržania zásad zachovania sterility,
- demonštrovať prípravu sterilného stolíka (bio-psycho-sociálnu) na malý chirurgický výkon, prípravu pomôcok,

- demonštrovať spoluprácu pri malých chirurgických výkonoch a invazívnych výkonoch v spolupráci so sestrou/lekárom; starostlivosť o pomôcky a stolík po výkone a bezpečnú dekontamináciu pomôcok po výkone,
- demonštrovať prípravu pacienta okrem novorodenca (bio-psycho-sociálnu) na preväz primárne sa hojacej rany, prípravu pomôcok, realizáciu a ukončenie výkonu,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na preväz septickej rany a dekubitov prípravu pomôcok, asistenciu sestre/lekárovi a ukončenie výkonu,
- demonštrovať zásady dodržania aseptického postupu pri asistencii pri preväze aseptickej a septickej rany,
- vymenovať význam a druhy drenážnych systémov,
- demonštrovať prípravu pacienta (bio-psycho-sociálnu) na výmenu zbernej nádoby drenážneho systému, prípravu pomôcok, asistenciu sestre pri výmene zbernej drenážnej nádoby a ukončenie výkonu.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU
ADMINISTRATÍVA A ZDRAVOTNÍCKA DOKUMENTÁCIA

Študijný odbor:	praktická sestra
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov ZŠ

CHARAKTERISTIKA UČEBNÉHO PREDMETU

Predmet administratíva a zdravotnícka dokumentácia v rámci ŠVP poskytuje teoretické poznatky a praktické zručnosti v spracovávaní a vedení administratívy vo všeobecnej rovine, ako aj vo vedení dokumentácie v zdravotníctve. Obsah predmetu zabezpečuje absolventovi získať kľúčové kompetencie, ktoré využije v profesijnej rovine a tiež v osobnom živote.

Výrazne využíva medzipredmetové vzťahy, poznatky a zručnosti žiakov z informatiky, matematiky a slovenského jazyka. Elektronizácia administratívy značne uľahčuje manipuláciu s ňou, ale len v prípade zručností v práci s informačno-komunikačnými technológiami. Zároveň je nutné aktívne vyhľadávať všeobecne záväzné platné predpisy pre vedenie a archivovanie dokumentácie.

CIELE UČEBNÉHO PREDMETU

Cieľom výučby predmetu administratíva a zdravotnícka dokumentácia je, aby absolvent vedel aplikovať vedomosti a zručnosti z informatiky v administratívnych prácach a vo vedení zdravotníckej dokumentácie, vedel pripraviť podklady pre archiváciu, vykonať inventarizáciu majetku a zdokumentovať ju, vedel využiť vedomosti a zručnosti získané vo výučbe predmetu v osobnom živote aj pracovnom prostredí, prípadne v ďalšom štúdiu pri spracovaní výskumných prác.

ROZPIS UČIVA

2. ročník 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín, z toho 33 hodín cvičení

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Prvotné doklady ošetrovaných a hospitalizovaných pacientov.**

Témy: **Zdravotnícka dokumentácia – charakteristika, význam. Legislatívna úprava vedenia zdravotnej dokumentácie. Zákon o ochrane osobných údajov. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracovávaní osobných údajov a voľnom pohybe takýchto údajov. Chorobopis. Dokumentácia pri prijímaní pacienta. Dokumentácia pri prepustení a preložení pacienta. Dokumentácia pri úmrtí pacienta. Nemocničný informačný systém. Dokumentácia pri odovzdávaní služieb. Vedenie dokumentácie na jednotlivých zdravotníckych pracoviskách. Ďalšia dokumentácia potrebná pre zabezpečenie prevádzky ošetrovateľskej jednotky.**

Kľúčové pojmy: **právne normy, chorobopis, záznam o hospitalizácii pacienta, správa ošetrojúcemu lekárovi, zápis o priebehu ošetrovania - dekurz, prijímací lístok, doklad o uschovaných veciach, teplotná tabuľka, hlásenie počtu chorých, predpis stravy pre oddelenie, bilančný list, objednávka liekov a zdravotníckych pomôcok, lekárska správa, sčítací lístok, potvrdenie o pracovnej neschopnosti, list o prehliadke mŕtveho a štatistické hlásenie o úmrtí, pozostalosť, nemocničný informačný systém.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť význam ochrany osobných údajov fyzickej osoby pri vedení zdravotnej dokumentácie,

- vysvetliť význam a dôležitosť vedenia zdravotníckej dokumentácie,
- charakterizovať administratívu oddelenia centrálneho príjmu,
- popísať administratívu pri prijatí, prepustení, preložení alebo úmrtí na nemocničnom oddelení,
- realizovať praktický nácvik práce s nemocničným informačným systémom pracoviska.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Príprava žiadaniek na vyšetrenia.**

Témy: **Príprava žiadaniek na vyšetrenia. Zásady triedenia a transportu biologického materiálu, členenie laboratórií. Príprava a praktický nácvik žiadaniek na biochemické, hematologické, mikrobiologické a iné vyšetrenie. Žiadanky na diagnostické vyšetrenia (napr.: RTG, SONO, CT, MRI). Triedenie lekárskeho nálezov a výsledkov.**

Kľúčové pojmy: **zdravotná dokumentácia, ochrana osobných údajov, triedenie a transport biologického materiálu, laboratóriá, žiadanky na biochemické, hematologické, mikrobiologické vyšetrenia, žiadanky na zobrazovacie vyšetrenia.**

Výkonový štandard:

- opísať obsah a rozsah zdravotnej dokumentácie,
- opísať obsah zákona o ochrane osobných údajov,
- vymenovať zásady triedenia a transportu biologického materiálu do jednotlivých laboratórií,
- demonštrovať vyplnenie žiadanky do jednotlivých laboratórií.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Administratíva a dokumentácia pri chorobách z povolania a chorobách, ktoré podliehajú hláseniam a depistáži.**

Témy: **Dokumentácia pri chorobách z povolania alebo ohrozenia chorobou z povolania. Administratíva a dokumentácia pri chorobách podliehajúcim hláseniam, dokumentácia pri hlásení zhubného nádoru a prenosnej choroby, dokumentácia pri depistáži. Hlásenie o narodení. Národné zdravotné registre.**

Kľúčové pojmy: **Zoznam chorôb z povolania. Hlásenie choroby z povolania. Hlásenie zhubného nádoru. Hlásenie prenosnej choroby. Povinné hlásenia pri narodení dieťaťa, depistáž. Národné zdravotné registre.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť význam vedenia dokumentácie pri chorobách z povolania a chorobách podliehajúcim hláseniam,
- vysvetliť význam vedenia dokumentácie pri potvrdení zhubného nádoru,
- vysvetliť význam vedenia dokumentácie pri zistení prenosnej choroby,
- vysvetliť význam vedenia dokumentácie pri narodení dieťaťa,
- definovať pojem depistáž, národné zdravotné registre.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Administratíva a dokumentácia v starostlivosti o inventár na pracovisku.**

Témy: **Inventarizačné karty majetku. Inventúra a inventarizácia. Inventarizačné rozdiely, osobná a kolektívna hmotná zodpovednosť.**

Kľúčové pojmy: Inventár. Inventarizačná karta majetku. Evidenčné číslo. Inventúra. Inventarizácia. Inventarizačný rozdiel – prebytok, manko. Vyradenie majetku z evidencie organizácie.

Výkonový štandard:

- vysvetliť význam evidencie inventára na oddelení,
- vysvetliť rozdiel medzi inventúrou a inventarizáciou,
- definovať pojem hmotná zodpovednosť,
- poznať príčiny vyradenia majetku z evidencie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Archivácia a skartácia.**

Témy: **Registratúra. Registratúrne stredisko, registratúrny poriadok. Vyrad'ovanie písomností, skartácia. Možnosti vypožičiavania a nazerania do spisov. Archivačná lehota zdravotníckej dokumentácie.**

Kľúčové pojmy: archivácia, registratúra, dokumentačný pracovník, indexovanie chorobopisov a pôrodopisov, skartácia, skartačné znaky, vyrad'ovacie konanie.

Výkonový štandard:

- poznať náplň práce dokumentačného pracovníka,
- poznať zmysel archivácie chorobopisov,
- oboznámiť sa legislatívou, ktorá hovorí o archivácii zdravotnej dokumentácie,
- definovať pojem skartácia, poznať význam skartácie,
- oboznámiť sa so skartačnými znakmi.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Žiadosti občanov a firiem. Životopis. Motivačný list.**

Témy: **Žiadosti občanov a firiem. Pripomienky. Písomnosti medzi podnikmi, firmami a organizáciami štátnej správy. Životopis. Motivačný list.**

Kľúčové pojmy: žiadosti, životopis, motivačný list.

Výkonový štandard:

- ovládať formálnu úpravu a písanie úradných písomností- žiadostí občanov a firiem,
- ovládať formálnu úpravu a písanie štruktúrovaného životopisu a motivačného listu,
- vyhotovovať životopis,
- vysvetliť význam motivačného listu,
- vyhotoviť motivačný list.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Zamestnanecké písomnosti.**

Témy: **Žiadosť o prijatie do zamestnania. Písomnosti súvisiace s nástupom do zamestnania. Písomnosti súvisiace s evidenciou pracovného času. Písomnosti súvisiace s pracovnými cestami. Písomnosti pri ukončení pracovného pomeru.**

Kľúčové pojmy: žiadosť o zamestnanie, pracovná zmluva, dohoda o vykonaní práce, nástup do zamestnania, pracovný čas, pracovné cesty, ukončenie pracovného pomeru.

Výkonový štandard:

- ovládať tvorbu a formálnu úpravu žiadosti o prijatie do zamestnania, formálnu úpravu pracovnej zmluvy a dohody o vykonaní práce,
- vyhotoviť žiadosť o zamestnanie,
- ovládať tvorbu a formálnu úpravu písomností súvisiacich s evidenciou pracovného času a pracovnými cestami,
- ovládať tvorbu a formálnu úpravu žiadosti o ukončenie pracovného pomeru.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Tvorba a prezentácia ročníkových prác.**

Témy: **Charakteristika jednotlivých druhov stredoškolských prác. Etapy písania písomnej práce. Zásady práce s literatúrou. Citačná norma. Neoprávnená práca s informačnými zdrojmi, autorská etika. Formálna stránka úpravy písomnej práce.**

Kľúčové pojmy: **referát, seminárna práca, projektová práca, ročníková práca, práca stredoškolskej odbornej činnosti (SOČ), voľba témy, štúdium literatúry, určenie cieľa a metodiky prieskumu, osnova práce, parafráza, citovanie, plagiátorstvo, rozsah práce, pozorovanie, dotazník, rozhovor, kazuistika, obsahová analýza dokumentu, experiment, citácia, zoznam použitej literatúry, konzultantský posudok, oponentský posudok.**

Výkonový štandard:

- vymenovať jednotlivé druhy stredoškolských prác,
- oboznámiť sa so štruktúrou stredoškolských prác,
- vysvetliť prácu s informačnými zdrojmi,
- formulovať požiadavky na formálnu stránku práce,
- charakterizovať jednotlivé časti práce,
- preukázať schopnosť použitia metód empirického výskumu,
- vytvoriť zo získaných dát tabuľku a graf,
- zostaviť zoznam použitej literatúry,
- opísať požiadavky na obhajobu a prezentáciu práce.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU
OŠETROVATEĽSKÁ STAROSTLIVOSŤ

Študijný odbor:	praktická sestra
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov ZŠ

CHARAKTERISTIKA PREDMETU:

Predmet ošetrovateľská starostlivosť, ako súčasť odbornej zložky vzdelávania, je profilujúci predmet, ktorého obsah má naučiť žiakov prakticky aplikovať vedomosti a zručnosti získané v odborných a všeobecnovzdelávacích predmetoch do reálnych podmienok zdravotníckej praxe. Integruje vedomosti, zručnosti, postoje a návyky z psychologicko-pedagogickej, právnej, etickej, organizačnej, preventívnej, klinickej a ošetrovateľskej oblasti do konkrétnych ošetrovateľských činností. Žiaci pochopia jednotu človeka v zdraví a chorobe a v tomto zmysle sú schopní uspokojovať potreby chorých a vytvárať optimálne podmienky pre ich uzdravenie, alebo pokojnú smrť.

CIELE PREDMETU:

Cieľom predmetu je nácvik ošetrovateľských činností a ošetrovateľskej starostlivosti o pacienta v rozsahu kompetencií praktickej sestry - asistenta, vytváranie profesionálnych postojov, zdokonaľovanie profesionálnej komunikácie, pozornosti a pamäte v reálnych podmienkach zdravotníckej praxe. Žiak absolvovaním predmetu dokáže zdôvodniť realizované ošetrovateľské výkony a postupy, vykonať ich v rozsahu všeobecne záväzných právnych noriem, získa zručnosti vo vedení zdravotníckej administratívy spojenej s hospitalizáciou pacienta a aktívne spolupracovať v ošetrovateľskom tíme.

Rozpis učiva pre 4-ročné denné štúdium

3. ročník 14 hodín týždenne, spolu 420 hodín z toho 420 hodín cvičení (30 týždňov) a (4 týždne) súvislá odborná klinická prax 140 hodín,

4. ročník 18 hodín týždenne, spolu 540 hodín cvičení (30 týždňov).

Odbornú klinickú prax na pracoviskách praktického vyučovania zabezpečujú učitelia stabilne určení na jednotlivé odborné pracoviská, u ktorých sa skupiny žiakov striedajú. Základné poučenie o predpisoch bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vykoná učiteľ na začiatku prvého ročníka v rámci úvodného tematického celku osobitne v odbornej učebni v škole a osobitne v zdravotníckom zariadení. So špecifickými opatreniami pre jednotlivé pracoviská a pracovné činnosti sa žiaci zoznamujú počas celého školského roku. Na zdôraznenie hľadiska bezpečnosti práce a zdôvodnenie zodpovednosti žiakov za bezpečnosť práce sa vyžaduje, aby žiaci všetkých ročníkov po ukončení výučby úvodného tematického celku podpísali vyhlásenie o tom, že boli riadne poučení o bezpečnostných predpisoch.

Súčasťou predmetu ošetrovateľská starostlivosť v 3. ročníku denného štúdia je súvislá odborná klinická prax, v PKŠ je súvislá odborná prax v 1. ročníku.

Počet žiakov v skupine v dennom štúdiu je najviac 7 žiakov a v externom PKŠ je 8 žiakov, s ohľadom na obsahové a výkonové štandardy predmetu a kompetencie praktickej sestry - asistenta. Je vhodné, ak si žiak nacvičuje a upevňuje vedomosti na rovnakých pracoviskách v 3. aj 4. ročníku v I. aj II. polroku. Maximálny počet pracovísk praktického výcviku počas štúdia pre jedného žiaka je 10.

S ambulantnou zdravotnou starostlivosťou sa žiaci oboznámia formou vysúvania v rámci prideleného klinického pracoviska v 4. ročníku podľa regionálnych podmienok. Žiaci sa

exkurzne oboznámia v 3. alebo 4. ročníku podľa regionálnych podmienok s prácou oddelenia centrálnej sterilizácie, úseku operačných sál, JIS a OAIM. V rámci odbornej klinickej praxe na pracovisku gynekologicko-pôrodnické oddelenie / klinika zaradiť žiaka minimálne na 1 týždeň v 3. ročníku a vo 4. ročníku na pracovisko novorodeneckého oddelenia/kliniky.

ROZPIS UČIVA A PRACOVÍSK ODBORNEJ KLINICKEJ PRAXE (4-ročné denné štúdium)

Zdravotnícke zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti	3. ročník 14 hodín/týždeň		4. ročník 18 hodín/týždeň		Spolu
	Minimáln y počet týždňov	Počet hodín	Minimáln y počet týždňov	Počet hodín	Počet hodín za štúdium
pracoviská internistických disciplín (oddelenie/klinika: interné, kardiologické, neurologické, FBRL a iné)*	8	112	7	126	238
pracoviská chirurgických disciplín (oddelenie/klinika: chirurgické, traumatologické, ortopedické, urologické, cievne, neurochirurgické a iné)*	8	112	7	126	238
pediatrické oddelenie/klinika	4	56	5	90	146
gynekologicko-pôrodnické oddelenie/klinika , okrem pôrodnej sály novorodenecké oddelenie /klinika**	4 z toho (1)	56 z toho (14)	5 z toho (1)	90 z toho (18)	146
geriatrické oddelenie (doliečovacie, oddelenie dlhodobo chorých, dom ošetrovateľskej starostlivosti, alebo zariadenie poskytujúce sociálnu službu a ošetrovateľskú starostlivosť)*	6	84	3	54	138
Zdravotnícke zariadenie ambulantnej zdravotnej starostlivosti					
ambulancia všeobecného lekára pre dospelých	0	0	1	18	18
ambulancia všeobecného lekára pre deti a dorast	0	0	2	36	36
Súvislá odborná klinická prax	4	140	0	0	140
SPOLU	34	560	30	540	1100

*) Žiak absolvuje prax na niektorom z uvedených pracovísk danej disciplíny.

***) Na pracovisku gynekologicko-pôrodnické oddelenie/klinika zaradiť žiaka minimálne na 1 týždeň v 3. ročníku v rozsahu 14 hodín a vo 4. ročníku v rozsahu 18 hodín na pracovisko novorodeneckého oddelenia/kliniky.

Na všetkých výučbových pracoviskách je ťažiskom výučby:

- nácvik, upevňovanie zručností v poskytovaní základných ošetrovateľských, asistentských a administratívnych činností podľa podmienok pracovísk,
- získavanie zručností pri uspokojovaní bio-psycho-sociálno-duchovných potrieb pacienta v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti, ktorá nadväzuje na získané vedomosti z učiva absolvovaných odborných zdravotníckych predmetov v škole.

TÉMY OBSAHOVÉHO ŠTANDARDU SÚ RÁMCOVÉ, UČITEĽ ICH NAPĽŇA V NADVÄZNOSTI NA PRAKTICKÉ CVIČENIA V ŠKOLE A V ZÁVISLOSTI OD ŠPECIFÍK VÝUČBOVÉHO PRACOVISKA

Obsahový štandard:

Témy: Organizácia práce na pracovisku praktického vyučovania, bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci.

Dodržiavanie bezpečného prostredia osoby vrátane dieťaťa a ochrana intimity pri poskytovaní základnej starostlivosti.

Obväzový materiál a obväzová technika.

Starostlivosť o pomôcky.

Starostlivosť o posteľ a polohovanie pacienta.

Podávanie jedla pacientom.

Hygienická starostlivosť o chorého.

Vyprázdňovanie chorých.

Sledovanie a záznam fyziologických funkcií.

Podávanie liečiv per os.

Aplikácia liečiv cez dýchacie cesty.

Aplikácia liečiv na kožu a do telových dutín.

Aplikácia tepla a chladu.

Aplikácia injekcií.

Odber biologického materiálu na vyšetrenie.

Preväzy rán.

Starostlivosť o umierajúceho a mŕtve telo.

Spolupráca so sestrou pri vizite.

Psychosociálne aspekty ošetrovateľskej starostlivosti

Pozorovanie a zber informácií o potrebách pacienta a záznam pozorovaných javov do ošetrovateľskej dokumentácie.

Zásady profesijnej komunikácie podľa špecifík práce s pacientom v jednotlivých klinických odboroch.

Zdravotno-výchovná činnosť primeraná veku a zdravotnému stavu pacienta v súlade s kompetenciami praktickej sestry - asistenta.

Administratíva a zdravotnícka dokumentácia

Vedenie a spracovanie dokumentácie spojenej s príjmom, preložením a prepustením pacienta.

Vedenie a spracovanie dokumentácie a administratíva spojená s hospitalizáciou pacienta a prevádzkou oddelenia (indexovanie chorobopisov a pôrodopisov, príprava sprievodných lístkov, triedenie a zakladanie výsledkov vyšetrení a iné).

Záznam realizovaných výkonov do dokumentácie.

Práca s nemocničným informačným systémom pracoviska.

Ošetrovanie pacienta s vybraným ochorením:

- zisťovanie miery sebestačnosti a potreby pomoci pacientovi vo vykonávaní sebaobslužných činností a aktivít denného života,
- metodika výchovy k sebestačnosti a nezávislosti,
- záznam odchýlok v potrebách do dokumentácie pacienta, návrh riešenia a jeho realizácia,
- spolupráca na ošetrovateľskom pláne špecifickom pre jednotlivé oddelenia, v rozsahu kompetencií zdravotníckych pracovníkov,
- zdravotno-výchovná činnosť, poučenie o základnej starostlivosti súvisiacej s uspokojovaním potrieb pacienta.

Výkonové štandardy:

- opísať organizáciu práce na pracovisku praktického vyučovania,
- dodržiavať zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- realizovať výkony súvisiace s prevádzkou oddelenia (starostlivosť o pomôcky a starostlivosť o lôžko pacienta, mechanickú očistu, dezinfekciu pomôcok a prostredia, prípravu a kontrolu dezinfekčných roztokov, dodržiavanie aktuálneho dezinfekčného programu nemocničného zariadenia, prípravu pomôcok na sterilizáciu a iné),
- realizovať ošetrovateľské výkony na uspokojenie potrieb u pacienta podľa stanovených kritérií: hygiena rúk, bio-psycho-sociálna príprava pacienta na výkon, získanie súhlasu pacienta s výkonom, príprava pomôcok, príprava prostredia, realizácia výkonu alebo asistencia, komunikácia počas výkonu, zápis do ošetrovateľskej dokumentácie, uloženie pomôcok, sledovanie pacienta po diagnostickom, alebo terapeutickom výkone,
- realizovať ošetrovateľské výkony samostatne alebo v spolupráci so sestrou, pôrodnou asistentkou/lekárom s dôrazom na dodržiavanie odporúčaných ošetrovateľských štandardov a zohľadnením kompetencií pre jednotlivé výkony podľa platných všeobecne záväzných právnych noriem,
- vykonávať administratívne práce súvisiace s hospitalizáciou pacienta a prevádzkou oddelenia,
- spolupracovať so sestrou a pôrodnou asistentkou pri ošetrovaní pacientov metódou ošetrovateľského procesu,
- dodržiavať zásady profesijnej komunikácie, chrániť dôstojnosť pacienta počas všetkých výkonov a v komunikácii,
- prejavovať schopnosť samostatne profesionálne riešiť vzniknuté situácie na výučbovom pracovisku.

Súvislá odborná prax v rámci predmetu ošetrovateľská starostlivosť v 3. ročníku trvá súvislé 4 týždne po 7 hodín denne, (1 vyučovacia hodina trvá 45 minút) 35 hodín týždenne, spolu 140 hodín. V PKŠ je súvislá odborná prax organizovaná v 1. ročníku.

Súvislá odborná klinická prax ako súčasť predmetu ošetrovateľská starostlivosť vytvára podmienky a priestor pre samostatnú prácu žiakov v zdravotníckych zariadeniach.

Cieľom súvislej odbornej klinickej praxe je prehĺbenie a upevnenie odborných vedomostí, zručností a návykov pri realizácii ošetrovateľských výkonov ako predpoklad do ďalšieho štúdia vo 4. ročníku, kde sa žiak vedie k spolupráci s ošetrovateľským tímom pri uspokojovaní potrieb pacienta metódou ošetrovateľského procesu.

Súvislá odborná klinická prax je organizovaná v súlade so všeobecne platnými právnymi predpismi. Vzťahy medzi školou a organizáciou, v ktorej sa prax uskutočňuje, zabezpečuje rámcová zmluva. Súčasťou tejto zmluvy musí byť druh pracovnej činnosti, ktorú budú žiaci vykonávať, miesto, časový rozvrh práce, pracovné, hygienické podmienky, ako aj opatrenia zamerané na bezpečnosť a ochranu zdravia počas súvislej odbornej klinickej praxe. Prvý deň pri nástupe na súvislú odbornú klinickú prax musia byť žiaci poučení o organizačnej štruktúre zdravotníckeho zariadenia, o prevádzkovom poriadku príslušného pracoviska, o všeobecne záväzných právnych predpisoch týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, o protipožiarňoch predpisoch a o starostlivosti o životné prostredie. Pred začatím súvislej odbornej klinickej praxe učiteľ vysvetlí žiakom cieľ praxe, jej obsah, organizačné zásady, vedenie záznamov o tejto praxi a predpisy bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Súvislú odbornú klinickú prax v rámci predmetu ošetrovateľská starostlivosť žiaci vykonávajú striedavo v dopoludňajších a odpoľudňajších službách súvislo 4 týždne. Zabezpečujú ju odborní učitelia predmetu ošetrovateľská starostlivosť a hodnotí sa v rámci tohto predmetu.

PRÍLOHOVÁ ČASŤ

PRÍLOHA 1

VYMEDZENIE POJMOV V ŠTÁTANOM VZDELÁVACOM PROGRAME

ŠVP používa pojmy, ktoré musí akceptovať aj školský vzdelávací program:

Vzdelávací program - Kurikulum (angl. curriculum) – znamená komplexný program riešenia všeobecných a špecifických cieľov, obsahu, metód a foriem vzdelávacieho procesu, stratégií a metód hodnotenia, organizácie a riadenia vzdelávania. Vývoj vzdelávacích programov je otvoreným procesom plánovania, realizácie a hodnotenia inštitucionálneho vzdelávania a vyžaduje si rozhodovanie a praktické riešenia na úrovni štátu, školy a triedy.

Kurikulárny dokument vymedzuje vzdelávací program. ŠVP (v krajinách Európskej únie „National Curriculum“ – Národné kurikulum) je štátom garantovaný rámec, ktorý určuje ciele, obsah vzdelávania, vzdelávacie výstupy a smernice na realizáciu školských kurikul v oblasti formálneho (počiatočného) vzdelávania.

Cieľ vzdelávania v ŠVP vyjadruje normy a požiadavky na celkový vzdelanostný a osobnostný rozvoj žiaka, vymedzuje zámery výchovno-vzdelávacieho procesu a jeho vzdelávacie výstupy, je zameraný na komplexný rozvoj osobnosti žiaka. Sú to navrhované a plánované výsledky vzdelávania a učenia sa. Interpretujeme ich z hľadiska:

- obsahového (spoločenská zameranosť vzdelávania),
- vyučovacieho procesu (vyučovanie predmetov),
- učenia sa žiakov,
- výsledkov vyučovania (skúšanie).

Ciele vyučovacieho procesu musia spĺňať požiadavky na konzistentnosť, primeranosť, jednoznačnosť a kontrolovateľnosť žiackych výkonov s rešpektovaním taxonómie cieľov (úroveň osvojenia učiva).

Ciele vyučovacieho procesu sú usporiadané podľa hierarchie nasledovne:

- všeobecné ciele (celospoločenské) sú najabstraktnejšie a vyjadrujú výchovné (afektívne, postojoyvé, hodnotové) ciele napr. formovať mravné vedomie, rozvíjať tvorivé myslenie, schopnosť riešiť problémy, schopnosť komunikovať, orientovať sa v informáciách, prevziať zodpovednosť a podobne. Informujú širokú verejnosť o vyučovacom procese školy a zároveň umožňujú, aby spoločnosť mohla klásť požiadavky na školu,
- inštitucionálne ciele (ciele školy, skupiny, jednotlivca) reprezentujú požiadavky školy na učebné/študijné odbory napr. profil absolventa, ciele vyučovacích predmetov a ich tematických celkov, výchovné ciele, všetko, čo by mal absolvent vedieť po ukončení vzdelávacieho programu napr. vytvárať kladný vzťah k prírode, prejavovať úctu k rodičom, rozvíjať manuálne a technické zručnosti ap.,
- špecifické ciele (konkrétne) predstavujú ciele vyučovacích hodín vyjadrené výkonmi žiakov v rámci tematických celkov. Sú to ciele:
- vzdelávacie ciele: zamerané na všestranný rozvoj osobnosti ako predpokladu seba výchovy a seba vzdelávania. Zabezpečujú rozvoj záujmov a potrieb žiaka, jeho pamäti, reprodukčného a tvorivého myslenia. Vzdelávacie ciele sú zamerané hlavne na:
- kognitívne (poznávacie) procesy, ktoré zahŕňajú oblasť vedomostí, intelektuálnych zručností, poznávacích schopností (pamäť, myslenie, tvorivosť). Patrí sem porozumenie, aplikácia, analýza, syntéza a kritické hodnotenie,

- psychomotorické (pohybové, zručnosti) procesy, ktorými sa osvojujú zručnosti (reč, písanie, manipulácia) a návyky. Patrí sem imitácia, koordinácia, automatizácia, ap.,
- výchovné ciele: zamerané na formovanie vzťahu žiakov k svetu, aby stanovené hodnoty prijímali, reagovali na ne, akceptovali ich, integrovali a zvnútorňovali sa s nimi. Vzťahujú sa na afektívne procesy vymedzujúce oblasť pocitov, postojov, hodnotovej orientácie a sociálno-komunikatívnych zručností. Patrí sem vnímavosť reagovania, oceňovanie hodnôt, charakter, ap.

Cieľ vzdelávania je východiskom a podmienkou pre formulovanie obsahu, zabezpečenie procesu vzdelávania a hodnotenia výsledkov vzdelávacieho procesu.

Štandard je stupeň dokonalosti požadovaný pre určitý účel alebo akceptovaný model (vzor, norma, miera), s ktorým sú reálne objekty a procesy rovnakého druhu porovnávané alebo merané. Je to požadovaná a záväzná charakteristika kvantitatívnych alebo kvalitatívnych vlastností určitého objektu alebo javu. Je to miera (hranica), kedy je ešte možné výkon považovať za akceptovateľný.

Vzdelávacie výstupy sú stanovenia o tom, čo žiak vie, chápe a je schopný urobiť, aby ukončil proces učenia/vzdelávania. Ide o štruktúrovaný popis vedomosti, zručnosti a kompetencií (odborné, všeobecné) nevyhnutných pre výkon určitej pracovnej úlohy, činnosti alebo súboru činností v danom povolání alebo skupine príbuzných povolaní. Vzdelávacie výstupy v oblasti OVP týkajúce sa získania, potvrdenia a uznania konkrétnej kvalifikácie (úplnej, čiastočnej) stanovené v profile absolventa voláme kvalifikačný štandard. Každý vzdelávací výstup je vo svojej podstate výkonový štandard.

Hodnotiaci štandard definuje súbor kritérií, organizačných a metodických postupov na overenie dosiahnutých vzdelávacích výstupov. Vychádza z kvalifikačného - výkonového štandardu. Proces hodnotenia vytvára evidenciu o výkone žiaka.

Hodnotiaci štandard zahŕňa:

- kritériá hodnotenia pre každú všeobecnú a odbornú spôsobilosť. Určujú, ako stanoviť dôkaz o tom, že výkon žiaka bol preukázaný. Pokiaľ kompetencie stanovujú, čo má žiak vedieť a urobiť v rámci danej pracovnej činnosti, kritériá určujú, podľa čoho to poznáme a či sú tieto kompetencie osvojené. Kritériá musia byť konkrétne, jasné a zodpovedajúce danej kompetencii,
- prostriedky a postupy hodnotenia vymedzujú cesty a spôsoby overovania kompetencií,
- organizačné a metodické pokyny pre maturitné skúšky predstavujú súbor pravidiel a predpisov v rámci všeobecne záväzných právnych predpisov.

Vzdelávací štandard obsahuje súbor požiadaviek na osvojenie si vedomostí, zručností a kompetencií, ktoré majú žiaci dosiahnuť a vykonať, aby mohli pokračovať vo vzdelávaní v nadväzujúcej časti vzdelávacieho programu alebo aby im mohol byť priznaný stupeň vzdelania. Je súborom výkonových a obsahových štandardov v danom predmete, v danom tematickom celku alebo téme učiva.

Výkonový štandard je základné kritérium úrovne zvládnutia vedomostí, zručností a kompetencií. Vymedzuje kritériá úrovne zvládnutia obsahových štandardov. Sú to významné vedomosti, zručnosti a kompetencie, ktoré má žiak podľa očakávania preukázať po ukončení vzdelávania. Musí odpovedať na otázku „Čo potrebuje žiak vedieť (kognitívna oblasť), čomu musí porozumieť (kognitívna a afektívna oblasť), čo má urobiť (afektívna a psychomotorická oblasť)“, aby splnil úlohu a preukázal svoj výkon. Je zároveň vstupným (cieľová požiadavka) a výstupným (vzdelávací výstup) štandardom. Výkonový štandard identifikuje merateľnosť vyučovacieho procesu. Popisuje produkt výučby, nie jej proces. Dôkazom dosiahnutia výkonového štandardu – vzdelávacieho výstupu je objektívne, validné a reliabilné priebežné (vyučovacia hodina) a sumatívne hodnotenie (záverečná, maturitná alebo absolventská skúška) na základe spoľahlivých kritérií, prostriedkov a postupov sumatívneho hodnotenia, ktorým sa

overí dosiahnutie výkonovej normy. Na vyučovacej hodine sa stanovujú vzdelávacie výstupy v podobe špecifických cieľov (výkonové štandardy) a po ukončení vzdelávacieho procesu sa stanovujú vzdelávacie výstupy v podobe maturitných tém, zadani alebo úloh (výkonový štandard) odvodené z profilu absolventa. Z toho dôvodu je kompetenčný profil absolventa zásadným prvkom ŠVP a ŠkVP.

Obsahový štandard vymedzuje základné učivo. Určuje rozsah požadovaných vedomostí, zručností a kompetencií. Vymedzuje požiadavky a podmienky, ktoré určujú obsah vzdelávania (čo sa majú a ako sa majú žiaci naučiť a učiť) a zručnosti (čo majú žiaci urobiť a ako to majú urobiť), aby úspešne zvládli vzdelávacie výstup (preukázali výkon) a vzdelávacie program. Obsahový štandard sa formuluje na základe výkonového štandardu. V ŠVP sú popísané vo vzdelávacích oblastiach.

Kompetencia je preukázaná schopnosť využívať vedomosti, zručnosti, postoje, hodnotovú orientáciu, osobné, sociálne a/alebo metodologické schopnosti na predvedenie a vykonávanie funkcií podľa daných štandardov v práci, pri štúdiu, v osobnom a odbornom rozvoji jedinca a pri jeho aktívnom zapojení sa do spoločnosti, v budúcom uplatnení sa v pracovnom a mimopracovnom živote a pre jeho ďalšie vzdelávanie. V ŠVP a ŠkVP budú stanovené tieto kategórie kompetencií:

- **Kľúčové kompetencie** chápeme ako významnú a dôležitú kategóriu všeobecne integrujúcich, použiteľných a prenosných súborov vedomostí, zručností, postojov, hodnotovej orientácie a ďalších charakteristík osobnosti, ktoré každý človek potrebuje k svojmu osobnému naplneniu a rozvoju, aktívnemu občianstvu, sociálnemu začleneniu, k tomu, aby mohol primerane konať v rôznych pracovných a životných situáciách na takej úrovni, aby si ich mohol ďalej rozvíjať, zachovávať a aktualizovať v rámci celoživotného vzdelávania. Vychádzajú zo Spoločného Európskeho referenčného rámca kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie.
- **Všeobecné kompetencie** sú základné kognitívne kompetencie, ktoré sa vyžadujú pre príbuzné skupiny povolání (napr. matematika, čítanie, písanie, riešenie problémov, sociálne, komunikatívne a interpersonálne kompetencie). Vymedzujú široký poznávací základ potrebný pre uplatnenie človeka v spoločnosti a v mimopracovnom živote. Vytvárajú predpoklad celoživotného vzdelávania a prispievajú k profesionalizácii a adaptabilite každého jedinca.
- **Odborné kompetencie** sú kompetencie vyšpecifikované z profilov (štandardov) práce, tradičných a nových povolání. Sú to sociálne a komunikatívne kompetencie, strategické schopnosti pri kompetenciách založených na riešení problému pri zabezpečovaní úloh, organizačné kompetencie, iniciatívnosť a aktívnosť. Strategicky ovplyvňujú schopnosti absolventa uplatniť sa na trhu práce, prispôbovať sa jeho zmenám, samostatne rozhodovať o svojej profesijnej kariére a angažovať sa vo svojej vlastnej práci a v spolupráci s inými ľuďmi.

Kvalifikácia je formálny výsledok procesu hodnotenia a validácie, ak kompetentný orgán rozhodne, že jednotlivec úspešne preukázal vzdelávacie výstup podľa validného hodnotiaceho štandardu.

Základné učivo – predstavuje obsahové štandardy, ktoré sú predmetom vzdelávania všetkých žiakov na danom stupni vzdelania. Obsahuje základné vedomosti, zručnosti a kompetencie, ktoré si musí žiak osvojiť na minimálnej požadovanej úrovni. Základné učivo je stanovené v ŠVP.

Rozširujúce (prehlbujúce, doplnkové, fakultatívne) **učivo** – dopĺňa a rozširuje základné učivo na danom stupni vzdelania podľa komplexných požiadaviek odboru štúdia tak, aby absolvent

vzdelávacieho programu mohol získať požadovanú kvalifikáciu. Rozširujúce učivo je stanovené v ŠkVP.

Učenie je proces, v ktorom žiak získava, využíva a prispôsobuje si informácie, myšlienky a hodnoty, praktické a kognitívne kompetencie. Prebieha prostredníctvom premýšľania, osobných úvah, obnovy informácií a sociálnych interakcií.

Vedomosti sú výsledkom osvojenia, zhromažďovania a prispôsobovania informácií v priebehu vzdelávania alebo učenia sa. Je to súbor faktov, zásad, teórií a postupov, ktoré sa vzťahujú na oblasť štúdia a práce. V kontexte kvalifikácií sa vedomosti popisujú ako teoretické alebo faktické.

Zručnosti sú spôsobilosti uplatňovať a aplikovať vedomosti a využívať know-how na zvládnutie rôznych úloh a riešenie problémov. V kontexte kvalifikácii sú zručnosti opísané ako kognitívne (napr. uplatnenie logického, kreatívneho alebo intuitívneho myslenia) a praktické (manuálna zručnosť, šikovnosť, pohotovosť a používanie metód, materiálov, prostriedkov, nástrojov a prístrojov).

Hodnotenie je najvýznamnejšou časťou ŠkVP. Je to proces skompletizovania a interpretovania údajov a dôkazov o výkone žiaka. Skúšajúci overujú a porovnávajú výkony (vedomosti, zručnosti a kompetencie) žiakov vo vzťahu ku kritériám. V OVP sa sumatívnym hodnotením (maturitná skúška) overuje, potvrdzuje a uznáva získaná kvalifikácia v danom študijnom alebo učebnom odbore.

Kontrola vyučovacieho procesu je proces, ktorým sa zisťujú a posudzujú výsledky vyučovacieho procesu – vzdelávacie ciele, vzdelávacie výstupy, čiže všetko, čo sa žiaci naučili, osvojili v oblasti kognitívnej, psychomotorickej a afektívnej. Má dve roviny: Zisťovanie výsledkov vyučovacieho procesu: preverovanie, skúšanie. Posúdenie výsledku vyučovacieho procesu: hodnotenie, preverovanie výsledkov podľa štandardov.

Preverovanie (skúšanie) žiakov je proces zisťovania výsledku vyučovacieho procesu na základe meranie výkonov žiakov (výkonové štandardy), zistenie toho, čo žiaci vedia a čo nevedia, aká je miera toho čo vedia, oproti tomu, čo vedieť majú, ako sa zlepšili v porovnaní sami so sebou alebo skupinou.

Klasifikácia je zaradovanie jednotlivých výkonov žiaka do výkonnostných stupňov (v SR je päťstupňová klasifikačná stupnica). Základom na pridelenie klasifikačného stupňa (slovom, číslom, známku), a tým zaradenie výkonu žiaka do niektorej výkonnostnej skupiny, je výsledok získaný skúšaním.

Charakteristika ŠVP je úvodom do vzdelávacieho programu a konkretizuje ho. Vysvetľuje jeho funkciu, vzťah ku ŠkVP, objasňuje pojmy, akými sú ciele vzdelávania, požiadavky na vzdelávanie, spôsoby a formy získavania vedomostí, zručností a kompetencií, ich vzťah k povolaniu a kvalifikácii, ktorú získavajú absolventi po ukončení programu. Sú záväznými charakteristikami pre ŠkVP. V tejto časti sa uvádza dĺžka štúdia, nevyhnutné vstupné požiadavky na štúdium, spôsob ukončenia štúdia, poskytnutý stupeň vzdelania, doklad o dosiahnutom vzdelaní, možnosti pracovného uplatnenia, možnosti ďalšieho vzdelávania ako záväzné kritériá pre danú skupinu študijných odborov. Súčasťou charakteristiky je určenie požiadaviek a obmedzení vo vzťahu k prístupnosti povolania z hľadiska veku absolventov, zdravotného a telesného obmedzenia pri výkone povolania, k vhodnosti povolania pre osoby so zníženou pracovnou schopnosťou, k najčastejším chorobám a ohrozenia zdravia v dôsledku výkonu povolania, atď. Požiadavky na bezpečnosť, ochranu zdravia a hygienu práce vychádzajú zo všeobecne záväzných právnych predpisov, nariadení a vyhlášok uplatňovaných v danej skupine študijných odborov. V ŠkVP sú tieto oblasti podrobnejšie špecifikované a rozpracované vzhľadom na konkrétny odbor prípravy.

Profil absolventa ŠVP je kľúčovým východiskom pre školy, ktoré ho rozpracujú vo vlastných ŠkVP. Kompetencie musia spĺňať a pokrývať všetky požiadavky a potreby trhu práce a vzdelávania tak, aby absolvent po ukončení ŠkVP dosiahol konkrétnu kvalifikáciu – všeobecnú a odbornú. Táto časť programu je zásadným reformným obratom pri štruktúrovaní vzdelávania, ktorá si vyžaduje zmenu celkového prístupu ku vzdelávaniu a učeniu sa tak zo strany učiteľa, ako aj žiaka. Ide o proces určenia požiadaviek v podobe výkonových štandardov. V OVP je stanovenie výkonových štandardov výsledkom aktívnej a úzkej spolupráce so zamestnávateľmi v danom odbore štúdia a prípravy. Vytvorením kompetenčného profilu v ŠVP sa definujú konkrétne požiadavky na kvalifikovaný výkon (kvalifikačný štandard) pracovných činností v skupine príbuzných povolání (skupina študijných odborov), v ŠkVP sa určujú špecifické požiadavky výkonu absolventa ako potenciálnej pracovnej sily pre danú pracovnú pozíciu vo zvolenom povolaní (študijný alebo učebný odbor).

Rámcový učebný plán je základom pre tvorbu školských učebných plánov. ŠVP stanovuje záväzný minimálny počet hodín na všeobecné vzdelávanie, odborné vzdelávanie vrátane praktického vyučovania (odborný výcvik, odborná alebo umelecká prax, praktické cvičenia, iné).

Disponibilné hodiny slúžia k rozšíreniu časových dotácií všeobecnej a odbornej zložky vzdelávania a sú podporným stimulom pre školy pri rozpracovaní konkrétneho študijného alebo učebného odboru a odborného zamerania pri zohľadnení potrieb školy, rozvojových programov regiónu, zamestnávateľov alebo žiakov. Môžu sa využiť aj na podporu rozvoja osobnosti žiaka, jeho záujmovej orientácie zavedením pestrej škály voliteľných predmetov, prípadne ďalších účelovo zameraných kurzov.

Vzdelávacie oblasti sú okruhy, v ktorých sú stanovené výkonové a obsahové štandardy. Výkonové štandardy sú záväznou normou pre školy na tvorbu vzdelávacích výstupov pre jednotlivé vyučovacie predmety. Obsahové štandardy sú záväznou normou pre školy na štruktúrovanie vyučovacích predmetov. Vzdelávacie oblasti v ŠVP sú orientované na základné učivo, ktoré musia školy povinne rešpektovať. Majú nadpredmetový charakter, čo umožňuje školám rôzne vytvárať vlastné ŠkVP, využívať medzipredmetové vzťahy, rozvíjať aplikačné súvislosti s ohľadom na daný študijný odbor alebo jeho odborné zameranie, rozvoj nových technológií, zmeny vo výrobných programoch podnikov, zahraničné poznatky a skúsenosti, individuálne potreby a špecifiká žiakov, rodičov a spoločnosti. Neoddeliteľnou súčasťou každej vzdelávacej oblasti sú aj výchovné a motivačné aspekty, ktoré sa musia začleniť do obsahu vzdelávania.

V ŠkVP sa základného učiva stanovuje rozširujúce učivo, ktoré slúži na prehĺbenie základného učiva s ohľadom na záujmy žiaka, rozvoj jeho nadania, rozhl'adu, daný študijný alebo učebný odbor, odborné zameranie, požiadavky na praktické vyučovanie ap. Rozširujúce učivo má prispieť k tomu, aby si žiaci osvojili zodpovedajúce vedomosti, zručnosti a kompetencie, určité postoje, hodnoty, rozhodovanie, atď. Patria tu aj voliteľné a nepovinné predmety, účelové kurzy v oblasti všeobecného a odborného vzdelávania, ktoré podporujú a prehlbujú špecifické záujmy žiaka, zdokonaľujú jeho kompetenčnú úroveň (teoretickú, praktickú, telesnú, osobnostnú). Tento typ učiva sa určí buď na štátnej úrovni alebo na úrovni škôl podľa indikovaných potrieb, záujmov a požiadaviek. Vytvára tiež integratívny vyučovací mostík pre rôzne projekty, písomné práce, a pod. Malo by sa predovšetkým zameriavať na materiálové a energetické zdroje, kvalitu pracovného prostredia, vplyvy pracovných činností na prostredie a zdravie, na technické a technologické procesy a riadiacu činnosť. Rozširujúce učivo sa môže realizovať rôznymi metódami a formami v rámci teoretického a praktického vyučovania, ale aj mimoškolskými aktivitami. V praktickom vyučovaní je vhodné viesť žiakov napr. k správne upotrebeniu, separovaniu a odvozu odpadov, využívaniu úsporných spotrebičov a postupov, dodržiavaniu požiadaviek na bezpečnosť a hygienu práce.

Učebné zdroje chápeme ako učebné pomôcky, prostriedky a didaktickú techniku odporúčané vo vyučovacom procese. Sú nositeľom učiva a používajú sa v rôznych priestoroch (interiéry a exteriéry). Ich súčasťou sú aj moderné technológie vo vzdelávaní. ŠVP odporúča základné učebné zdroje pre danú skupinu študijných odborov. ŠkVP budú špecifikovať tie učebné zdroje, ktoré sú dôležité pre daný odbor štúdia. Učebné zdroje predstavujú zdroj významných informácií a prostriedkov na vytváranie zručností a návykov žiakov, cestu ich motivácie, upevňovania a kontroly nadobudnutých vedomostí, zručností a postojov, orientácie na ich individuálne záujmy.

Vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je integrálnou súčasťou vzdelávacieho systému. ŠVP predkladá možnosti sprístupniť vzdelávací program čo najširšiemu spektru žiakov. Škola musí zvážiť tieto možnosti a rozhodnúť, či vzdelávací program je vhodný aj pre konkrétnu skupinu žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, či je spôsobilá ho upraviť podľa podmienok, potrieb a druhu znevýhodnenia a prispôbiť podmienky na ich výučbu. Každá škola je však povinná sledovať individuálne potreby a záujmy žiakov a riešiť ich formou individuálnych učebných plánov a špecifických organizačných opatrení (napr. talentovaní alebo hyperaktívni žiaci).

Základné podmienky na realizáciu ŠVP vychádzajú zo všeobecných platných noriem a určujú základné (minimálne) požiadavky na zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu. Je úlohou školy, aby tieto požiadavky sformulované v ŠVP konkretizovala vo svojom ŠkVP podľa reálnych potrieb a požiadaviek, aktuálnych cieľov a možností. ŠVP determinuje základné materiálne, personálne a organizačné podmienky, ako aj nevyhnutné podmienky bezpečnosti a hygieny práce.

PRÍLOHA 2

ODPORÚČANÉ POSTUPY NA KONTROLU A HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie je jednou z najvýznamnejších činností kontroly vyučovacieho procesu, ktorou sa zisťujú a posudzujú výsledky vzdelávania. Musí spĺňať tieto funkcie:

- diagnostická, ktorá určuje mieru vedomostí, zručností, postojov žiakov a ich nedostatkov,
- prognostická, ktorá identifikuje zodpovedajúce predpoklady, možnosti a potreby ďalšieho vývoja žiakov,
- motivačná, ovplyvňujúca pozitívnu motiváciu žiakov,
- výchovná, formujúca pozitívne vlastnosti a postoje žiakov,
- informačná, ktorá dokumentuje výsledky vzdelávania,
- rozvíjajúca, ktorá ovplyvňuje sebakontrolu a sebahodnotenie žiakov,
- spätnoväzbová, ktorá vplýva na revidovanie procesu výučby.

ŠVP odporúča v rámci celého výchovno-vzdelávacieho procesu akceptovať tieto funkcie a **na základe** nižšie uvedených **kritérií** využívať nasledovné formy hodnotenia:

1. podľa výkonu žiaka

- a) výkonové hodnotenie, v ktorom sa výkon žiaka porovnáva s výkonom iných žiakov,
- b) hodnotenie absolútneho výkonu, kde sa výkon žiaka meria na základe stanoveného kritéria (norma, štandard). Hodnotia sa vzdelávacie výstupy priamo na vyučovacej hodine a po ukončení vzdelávacieho programu maturitné témy, zadania a úlohy na záverečnej, maturitnej a absolventskej skúške,
- c) individuálne hodnotenie, pri ktorom sa porovnáva aktuálny výkon žiaka s jeho predchádzajúcim výkonom,

2. podľa cieľa vzdelávania

- a) sumatívne hodnotenie na jasne definovaných kritériách pri ukončení štúdia (záverečná, maturitná a absolventska skúška),
- b) formatívne hodnotenie zabezpečuje spätnú väzbu medzi žiakom a učiteľom. Hodnotí sa ústne a využíva sa najmä pri hodnotení kľúčových kompetencií,

3. podľa času

- a) priebežné hodnotenie, kde sa žiak hodnotí v priebehu celého vyučovacieho obdobia na vyučovacej hodine,
- b) záverečné hodnotenie, pri ktorom sa žiak hodnotí jednorázovo na konci vyučovacieho obdobia (štvrtročne, polročne, ročne),

4. podľa informovanosti

- a) formálne hodnotenie, kedy je žiak dopredu informovaný o hodnotení a môže sa naň pripraviť (testy, písomné práce, ap.),
- b) neformálne hodnotenie, pri ktorom sa pozoruje bežná činnosť žiaka vo vyučovacom procese,

5. podľa činnosti

- a) hodnotenie priebehu činnosti, napr. rôznych cvičení, úloh a pod.,
- b) hodnotenie výsledku činnosti, napr. test, výkres, model, výrobok a pod.,

6. podľa prostredia

- a) interné hodnotenie, prebieha v škole učiteľmi,

- b) externé hodnotenie prebieha v škole inými ľuďmi napr. učiteľ z inej školy, odborník z praxe, inšpektor a pod.

Hodnotenie v ŠkVP by malo byť založené na **hodnotiacom štandarde**. Je to súbor kritérií, organizačných a metodických postupov na overovanie vzdelávacích výkonov – výkonových štandardov. Zisťuje sa, či žiak predpísaný vzdelávací výstup zvládol alebo nie.

Hodnotiaci štandard zahŕňa:

Kritériá hodnotenia zisťujú mieru realizácie plánovaných výsledkov, určujú, ako stanoviť dôkaz o tom, že učenie bolo ukončené a preukázané pre požadovaný výkonový štandard. Je dôležité, aby kritériá hodnotenia boli definované na jeden výkon, aby boli konkrétne, jasné, stručné, zamerané buď na proces (činnosť) alebo na výsledok činnosti. V ŠkVP by mali byť jasne deklarované kritériá napr. pre ústnu odpoveď, písomnú prácu, skupinovú prácu, laboratórnu prácu, ap. Kritériá sumatívneho hodnotenia by mali byť uvedené vzhľadom k stanoveným témam, zadaniam alebo úlohám ako príloha ŠkVP.

Spôsoby a postupy hodnotenia môžu byť rôzne. Pre OVP odporúčame rozdeliť ich podľa nasledovných kritérií:

- a) podľa počtu skúšaných žiakov
 - individuálne,
 - skupinovo,
 - frontálne,
- b) podľa časového zaradenia
 - priebežné skúšanie (skúša sa učivo jednej alebo niekoľkých vyučovacích hodín),
 - súhrnné skúšanie (skúša sa učivo tematického celku alebo učivo za celé klasifikačné obdobie),
 - záverečné skúšanie (záverečné, maturitné, absolventské alebo opravné skúšky)
- c) podľa spôsobu vyjadrovania sa
 - ústne hodnotenie (otázka – odpoveď),
 - písomné hodnotenie (cieľový test, test voľných odpovedí, stanovenie (určenie niečoho), prípadová štúdia, projekt, zistenie a pod.),
 - praktické hodnotenie (cvičenia, simulácie, projekty a pod.),
- d) podľa vzdelávacích výstupov sa hodnotia kognitívne (rozumové) kompetencie napr. pamäťové alebo aktuálne činnosti a praktické kompetencie (výrobok, proces, postup).

Odporúčame zaviesť tzv. „Portfólio“ ako súbor dokumentov o rôznych aktivitách žiaka a jeho výsledkoch, ako aj o oblastiach jeho aktivít, činností a miery ich praktického zvládnutia. Je to súbor dôkazov, ktoré umožňujú hodnotiť rozvoj kompetencií za určité obdobie. Pri hodnotení praktických kompetencií sa veľmi osvedčilo hodnotenie na základe „Referencií“ kompetentných osôb, odborníkov alebo organizácií, ktoré vypovedajú o kvalite vedomostí, zručností a postojoch. Rôzne metódy hodnotenia praktických a kognitívnych kompetencií ukazuje nasledovná tabuľka.

Zoznam štandardných nástrojov hodnotenia

ODBORNÉ KOMPETENCIE	KOGNITÍVNE KOMPETENCIE
Praktické cvičenia Simulované situácie Úloha hrou Ústne odpovede Projekt Zistenie Stanovenie (niečo určiť) Porovnanie Prípadová štúdia Zapisovanie do pracovnej knihy Protokoly Správy Osobný rozhovor Dotazník	Ústna odpoveď (krátke, súvislé a obmedzené odpovede, doplnenia) Písomné odpovede (testy) Projekt Zistenie Stanovenie (niečo určiť) Porovnanie Prípadová štúdia Školská práca Úlohy a cvičenie

Pri rozhodovaní o využití uvedených postupov platia tieto zásady:

- praktické, ústne a písomné overovanie by sa malo používať vtedy, ak je možné overiť kompetencie na základe kritérií v určitom stanovenom čase,
- písomné overovanie by sa malo použiť tam, kde sa dá predložiť vopred pripravený písomný materiál,
- portfólio by sa malo použiť vtedy, keď ide o priebežné hodnotenie a nie je možné hodnotiť kompetencie podľa kritérií v stanovenom čase.

Organizačné a metodické pokyny sa týkajú všeobecne záväzných právnych predpisov, dokumentácie a pravidiel pre záverečnú, maturitnú alebo absolventskú skúšku.

Pravidlá hodnotenia (spôsoby hodnotenia a kritériá hodnotenia) sa musia vypracovať na celé obdobie štúdia pre všetky ročníky. Sú stanovené v učebných osnovách vyučovacích predmetov a sú záväzné pre učiteľa a žiaka. Súčasťou hodnotenia musí byť aj sebahodnotenie žiakov, ich schopnosť posúdiť vlastný výkon, vynaložené úsilie, osobné možnosti a rezervy. V každom ŠkVP musia byť vytvorené jasné a objektívne pravidlá hodnotenia. Pri formulovaní pravidiel sa pridriavajte nasledujúceho usmernenia:

- hodnotenie zameriavame a formulujeme pozitívne,
- hodnotíme podľa miery splnenia (úspešnosť) daných kritérií,
- klasifikujeme iba prebrané a upevnené učivo,
- používame platnú klasifikačnú stupnicu,
- v predmete, v ktorom vyučujú viacerí učitelia, je výsledný stupeň klasifikácie stanovený po vzájomnej dohode,
- písomné práce oznamujeme žiakom vopred,
- učíme žiakov pracovať aj s chybou, ap.

PRÍLOHA 3

ODPORÚČANÉ ZÁSADY PRE TVORBU ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

ŠkVP je zásadným pedagogickým dokumentom školy, na základe ktorého realizuje škola vzdelávanie v danom učebnom alebo študijnom odbore. Je povinnou súčasťou školskej dokumentácie.

Školské vzdelávacie programy sú postavené na nasledovných princípoch:

- a) vytvárajú pluralitné a konkurenčné vzdelávacie prostredie medzi školami,
- b) podporujú autonómiu a rozhodovacie privilégia škôl,
- c) vytvárajú sa pre konkrétny učebný alebo študijný odbor v danej skupine odborov vzdelávania,
- d) regulujú vzdelávacie podmienky v danej škole,
- e) v plnom rozsahu akceptujú potreby regionálneho trhu práce a rozvojové priority školy,
- f) dodržiavajú základný obsah vzdelávania a prípravy, ktorý vymedzuje štátny vzdelávací program,
- g) za ich vypracovanie a schválenie zodpovedá riaditeľ školy,
- h) súlad so ŠVP sleduje, kontroluje a hodnotí Štátna školská inšpekcia.

Pri spracovaní ŠkVP sa stanovujú tieto zásady. ŠkVP:

- a) sa vypracuje **na celé obdobie štúdia** a riadi sa podľa relevantných ŠVP,
- b) na jednom stupni vzdelania sa pre jeden samostatný učebný alebo študijný odbor vrátane odborného/ných zamerania/ní vypracuje jeden ŠkVP,
- c) ŠkVP na danom stupni vzdelania bude integrovať rôzne formy vzdelávania – dennú, externú, kombinovanú,
- d) štruktúra ŠkVP musí byť v súlade so školským zákonom:

Úvodné identifikačné údaje (názov vzdelávacieho programu, kód a názov odboru štúdia, stupeň vzdelania, názov a adresa školy)

Ciele a poslanie výchovy a vzdelávania

Vlastné zameranie školy (veľkosť a vybavenie školy, charakteristika pedagogického zboru, kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov, vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy, dlhodobé projekty a medzinárodná spolupráca, spolupráca s rodičmi, sociálnymi partnermi a inými subjektmi)

Profil absolventa (charakteristika a kompetencie absolventa)

Charakteristika školského vzdelávacieho programu (dĺžka štúdia, forma výchova a vzdelávania, vyučovací jazyk, spôsoby a podmienky ukončovania štúdia, doklad o získanom vzdelaní)

Učebný plán

Učebné osnovy/moduly pre všetky predmety

Materiálno-technické a priestorové podmienky

Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Vnútorný systém kontroly a hodnotenia žiakov

Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy

Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov

- e) súčasťou ŠkVP bude aj prevodník na tvorbu učebných plánov, prehľad plánovania rozvoja kľúčových kompetencií, plán ďalšieho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov vrátane časového a vecného harmonogramu, prehľad projekčnej činnosti, témy pre záverečné skúšky vrátane hodnotiaceho materiálu, témy (zadania, úlohy) pre maturitné alebo absolventské skúšky vrátane hodnotiaceho materiálu, hodnotiaci materiál pre hodnotenie kľúčových kompetencií a ďalšie materiály podľa rozhodnutia školy,
- f) pri práci s kľúčovými kompetenciami dodržiavajte tieto pravidlá:
- pri tvorbe učebných osnov vyučovacieho predmetu vyberte jeden (prípadne dva) výkonové štandardy kľúčových kompetencií, ktoré sú v rámci predmetu prioritné a súvisia s obsahom výučby,
 - výber kľúčových kompetencií by mal sledovať problematické oblasti osobnosti žiakov alebo rozvoj tých vlastností, ktoré sú u žiakov najfrekvencovanejšie,
 - výber kľúčových kompetencií je nutné organizovať v predmetových komisiách, aby sa v rámci vyučovacích predmetov pokryl čo najväčší počet kľúčových kompetencií,
 - na úrovni triedy sa vyberie jedna spoločná kľúčová kompetencia, ktorú budú rozvíjať a hodnotiť všetci učitelia v rámci vlastných vyučovacích predmetov,
 - každá kľúčová kompetencia musí mať stanovené metódy a formy práce,
 - každá kľúčová kompetencia uvedená v ŠkVP sa musí hodnotiť,
- g) profil absolventa derivujeme zo ŠVP, vybrané zodpovedajúce výkonové štandardy doplníme o ďalšie výkonové štandardy v spolupráci so zamestnávateľmi (analýza povolania) pre konkrétny učebný alebo študijný odbor,
- h) ŠkVP musí mať precízne vypracované pravidlá pre hodnotenie žiakov (kritériá hodnotenia, postupy a prostriedky hodnotenia) a pri svojej tvorbe postupuje v súlade s platnou metodikou.

ŠkVP vypracuje škola v súlade s príslušným ŠVP a metodickým pokynom, ktorým sa určia podrobnosti o tvorbe vzdelávacieho programu. Tvorba ŠkVP je v kompetencii riaditeľa školy, ktorý zodpovedá nielen za jeho kvalitu ale aj za jeho realizáciu. Vzdelávacie program musí zabezpečiť súlad s regionálnymi potrebami trhu práce, s rozvojovými potrebami regiónu a požiadavkami zamestnávateľov na regionálnej alebo miestnej úrovni.

Škola má možnosť požiadať zodpovedajúce vzdelávacie subjekty a objednať si vypracovanie svojho programu. Do projektovania ŠkVP sa môže zapojiť verejné a neštátne inštitúcie.

Pri tvorbe ŠkVP, najmä v oblasti OVP, sa musí zohľadňovať ich relevantnosť a opodstatnenosť k rozvojovým regionálnym programom, strategickým zámerom ekonomického, politického a spoločenského vývoja na národnej, regionálnej alebo miestnej úrovni, ku kvalite obsahu vzdelávania, najmä odborného vzdelávania a prípravy a ústretovosť k potrebám a požiadavkám zamestnávateľskej sféry.

Hoci tvorba ŠkVP je v plnej kompetencii riaditeľa školy, konečné schválenie ŠkVP musí prebiehať aj na regionálnej úrovni zriaďovateľom v zmysle všeobecne záväzných právnych

predpisov. Po schválení ŠkVP úradom samosprávneho kraja musí byť tento dokument prístupný verejnosti na www stránkach školy.

Školský vzdelávací program sa môže vypracovať ako štandardný na základe určených vyučovacích predmetov a jeho učebných osnov alebo ako modulový. Je v kompetencii školy zväziť, ktorý spôsob spracovania školských programov je pre ňu najvýhodnejší. Použitie modulovej štruktúry školských vzdelávacích programov je vhodné najmä vtedy pokiaľ škola chce ponúknuť individuálne vzdelávacie cesty žiakom, ponúknuť rôzne formy a možnosti vzdelávania v kontexte celoživotného vzdelávania.

Škola bude vypracovávať ŠkVP:

- a) v súlade s príslušným ŠVP a všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- b) komplexne, tzn. vymedzí všetky požadované kompetencie absolventa v danom študijnom odbore, vzdelávacie výstupy (výkonové štandardy) a obsah vzdelávania, didaktické postupy uplatňované pri realizácii vzdelávacieho procesu, personálne, materiálne a organizačné podmienky nevyhnutné k dosiahnutiu stanovených cieľov vzdelávania vrátane spolupráce so sociálnymi partnermi pri realizácii programu v dennej forme vzdelávania, ktorí budú v plnej miere podporovať autonómiu a rozhodovacie privilégia škôl,
- c) tak, aby bol prehľadný a poskytoval všetky potrebné informácie o vzdelávaní v danom odbore štúdia a aby umožňoval posúdiť súlad so ŠVP,
- d) tak, aby vytváral podmienky pre uznanie odborných kvalifikácií v danom povolání a tým aj uplatniteľnosť absolventov na trhu práce s dôrazom na daný región školy, ale aj na osobnostný rozvoj absolventov a ich pripravenosť celoživotne sa vzdelávať,
- e) tak, aby vytváral podmienky aj pre vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo dospelých ľudí.

PRÍLOHA 4

ODPORÚČANÉ EDUKAČNÉ ZDROJE A DIDAKTICKÁ TECHNIKA

VYUČOVACÍ PREDMET	NÁZOV UČEBNICE	AUTOR	ROK VYDANIA
Latinský jazyk	Latinský jazyk	Kábrt, J.	Martin, Osveta, 2011
	Stručný lekársky slovník	Kábrt, J., Valach V.	Martin, Osveta, 1992
Anatómia a fyziológia	Somatológia	Dylevský, I., Trojan, S.	Martin, Osveta, 2003
	Anatómia a fyziológia	Lauková, D. a kol.	Martin, Osveta, 2014
Patológia	Patológia	Slugeň, I a kol.	Martin, Osveta, 1998
Organizácia zdravotníctva a sociálnych služieb	Organizácia zdravotníctva	Šagát, T. a kol.	Martin, Osveta, 2004
	Sociálna starostlivosť	Draganová, H. a kol.	Martin, Osveta, 2006
Prvá pomoc	Prvá pomoc	Berecová, L.	Martin, Osveta, 2018
Preventívne lekárstvo	Preventívne lekárstvo	Rovný, I. a kol.	Martin, Osveta, 1995
Psychológia, pedagogika a profesijná komunikácia	Psychológia a pedagogika	Šútovec, J. a kol.	Martin, Osveta, 1994
	Psychológia	Štefanovič, J., Greisinger, J.	Martin, Osveta, 1987
Zdravotnícka etika	Zdravotnícka etika	Kopecká, K., Korcová, M. a kol.	Martin, Osveta, 2008
Zdravie a klinika chorôb	Zdravie a klinika chorôb	Kopecká, K., Kopecký, P.	Martin, Osveta, 2014
Ošetrovatel'stvo	Ošetrovatel'ské techniky	Krišková, A. a kol..	Martin, Osveta, 2001
Ošetrovatel'ské techniky	Základy ošetrovania a asistencie	Kontrová, Ľ, Kristová, J. a kol.	Martin, Osveta, 2006
	Základy ošetrovania a asistencie II.	Sládečková, R. a kol.	Martin, Osveta, 2006
	Pracovné listy	Roháčová, M.	Martin, Osveta, 2018

Administratíva a zdravotnícka dokumentácia	Administratíva a zdravotnícka dokumentácia	Garová, M., Valentová, I., Gara, K.	Martin, Osveta, 2003
	Administratíva a zdravotnícka dokumentácia	Kormanová, G.	Martin, Osveta, 2018

DIDAKTICKÁ TECHNIKA

- Prenosný dátový projektor
- Počítače, tlačiareň
- Kopírovací stroj a skener
- Video a DVD prehrávač
- Projekčné plátno
- Flipchart
- Vizualizér
- Laserové ukazovátka
- Interaktívna tabuľa
- Ozvučenie učebne
- Kamera
- Videoprehrávač

MATERIÁLNE VÝUČBOVÉ PROSTRIEDKY

- CD, DVD
- Odborné filmy a diafilmy
- Softwarové programy určené pre prácu v odbore, ktoré sú priebežne aktualizované
- Obrazy, tabule, mapy a schémy konštrukcií
- Vybavenie odborných učební podľa normatívu ŠVP
- Spotrebný zdravotnícky a iný materiál
- Anatomicko-fyziologické a iné modely